

**Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků
a studentů ve středním a vyšším odborném
vzdělávání v ČR a v krajích ČR
a postavení mladých lidí na trhu práce
ve srovnání se stavem v Evropské unii**

2015/16

Ing. Jiří Vojtěch
Ing. Pavla Paterová

Praha 2016

OBSAH

1. Úvodem	3
2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání	4
3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů	11
4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání	18
5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU	35
5.1 Vzdělanostní úroveň mladých lidí v EU	36
5.2 Předčasné odchody ze vzdělání	40
5.3 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU	43
5.4 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU	44
5.5 NEET (Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy)	46
5.6 Závěr	47

Výchozí údaje pro kap. 2 až 4 jsou z MŠMT, další pak vycházejí z údajů VŠPS Českého statistického úřadu a databází Eurostatu.

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2015/16

Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Pavla Paterová

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2016

Korektura: oddělení pro informační a publikační činnost

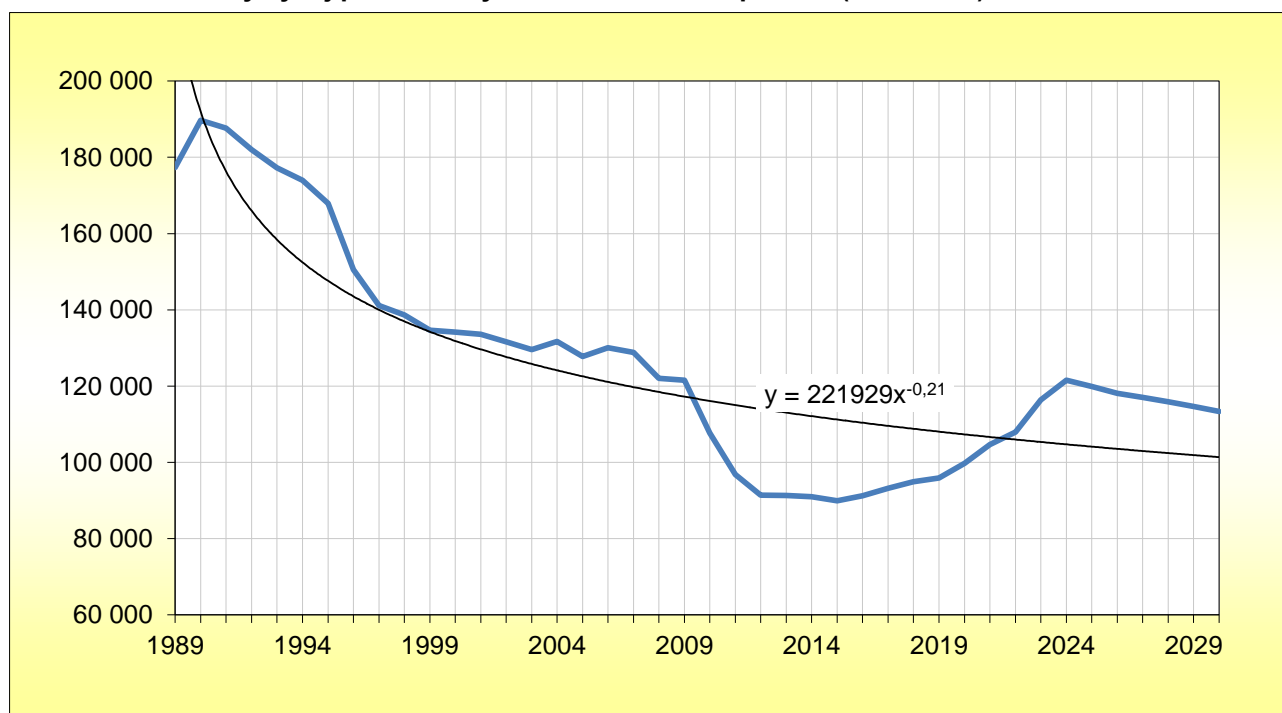
1. Úvodem

V počtu 15letých bylo v roce 2015 dosaženo minima, a tak snad již skončí propad v počtech žáků přicházejících do středních škol. Postupným průchodem předchozích ročníků se stále nižšími počty žáků středními školami se situace ve středním školství výrazně zkomplikovala a všichni si stěžují na nedostatek žáků a malou naplněnost škol. Za těchto okolností je zřejmá potřeba optimalizace vzdělávací nabídky, protože ve středním školství přebývaly kapacity již v minulém období, a současný stav tedy vyhrotil situaci přebytku kapacit; dochází ke snižování průměrné velikosti tříd a počtu žáků na učitele, což má negativní dopady nejen finanční, ale i z hlediska zajištění kvalitní výuky i vybavení škol. Problém nedostatku žáků v učebních oborech se MŠMT snaží řešit zavedením pokusného ověřování využití testů pro přijímací zkoušky, potřebná optimalizace je však záležitostí krajů, ale pro krajské orgány je to velmi nepopulární opatření.

Pokles počtu přijatých žáků trvá již několik let a jeho vliv se nyní již projevuje poklesem počtu absolventů. To spolu s narůstajícím podílem přijímaných do terciárního studia vyvolává nespokojenost zaměstnavatelů, zejména v souvislosti s ožíváním ekonomiky a nárůstem potřeby nových pracovníků. I když u absolventů učebních oborů se odliv do nástavbového studia snižuje vlivem vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky, není tento vliv vzhledem k vývoji potřeb trhu práce znatelný. Na druhou stranu zůstává skutečností, že nespokojenost zaměstnavatelů pramení často spíše z nedostatku kvalitních absolventů nebo z náhledu do budoucnosti v souvislosti s ekonomickým růstem.

Pokles nově přijatých na úrovni prvních ročníků středních škol se postupně zmenšuje, v roce 2010/11 činil 14 700 žáků, v roce 2013/14 jen 2 100 žáků a v roce 2014/15 jen necelých 800, a v letošním školním roce činí pouze 484 žáků, což představuje postupně 11,5 %, 2,1 %, 0,8 % a nyní pouze 0,5 % nově přijatých v předchozím roce. Průběh vývoje počtu 15letých ukazuje postupný mírný nárůst v dalších letech, takže lze očekávat téměř desetiletí pozvolného nárůstu.

Obr. 1: Dlouhodobý vývoj počtu 15letých osob v České republice (vč. trendu)

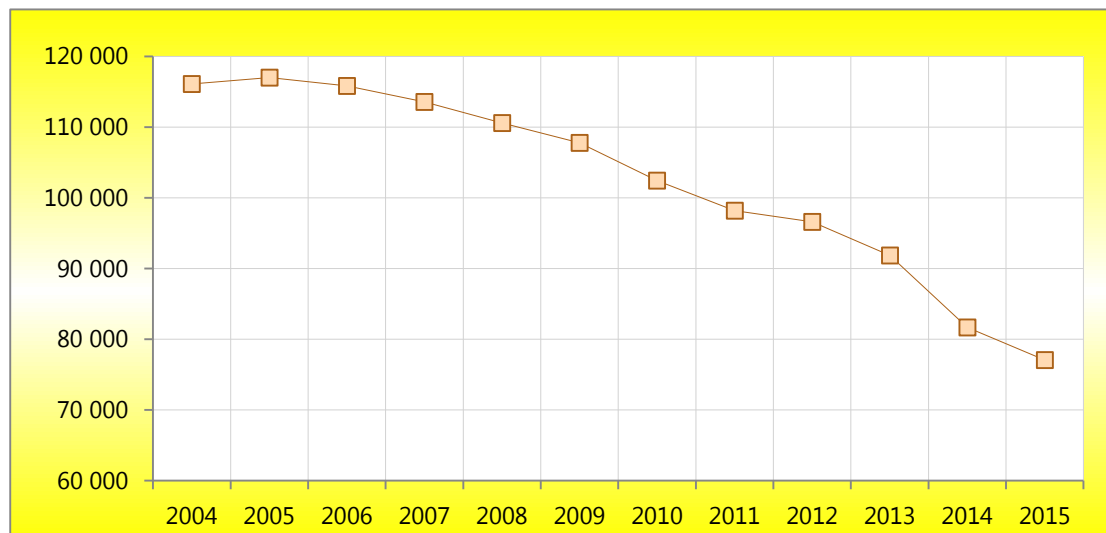
Zdroj dat: ČSÚ

Zdůrazňování potřebnosti a uplatnitelnosti vyučených absolventů i podpora formou stipendií či jiných výhod, pořádání propagačních akcí ovlivňuje žáky a jejich rodiče a směřuje větší podíl nově přijímané do nejžádanějších technických učebních oborů. Celkově však podíl přijímaných do učebních oborů opět mírně poklesl, předesíláme, že je to především na úkor stavebních a

gastronomických oborů, a že podíl přijatých do strojírenských a elektrotechnických oborů opět významně narostl.

Vývoj počtu absolventů (obr. 2) je skutečně znepokojivý, ovšem není ovlivněn školstvím, ale především vývojem populace a tedy počtem přijímaných před několika lety. A vzhledem k vývoji počtu přijímaných bude tento pokles pokračovat ještě několik let. Určitý vliv školství se zde ale také projevuje, a to poměrně velkým počtem žáků, kteří neuspějí u maturitní zkoušky. Někteří maturitní zkoušku sice složí v pozdějším termínu, někteří opakují, jiní přejdou do učebního oboru, nezanedbatelná část však odejde ze vzdělávání, a pak jsou na trhu práce klasifikováni jako pracovníci se základním vzděláním a v počtech absolventů SŠ se neobjeví.

Obr. 2: Vývoj počtu absolventů, kteří v letech 2004-2015 ukončili vzdělání (kat H, J, K, M, L0 – všichni ve studiu po základní škole)

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání

Tato publikace přináší uspořádané soubory dat poskytující přehled o vývoji uvedených struktur v posledních letech. Zároveň je uváděno i hodnocení vycházející z pohledu současné školské politiky. Při popisu struktur se nevychází pouze ze stupňů vzdělání daných školským zákonem, protože z hlediska přípravy i předpokládaného uplatnění absolventů na trhu práce není tato kategorizace¹ dostatečně rozlišující. Proto je používáno také členění podle kategorií vzdělání.

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci²

Střední vzdělání s výučním listem

*Střední vzdělávání s výučním listem – SVsVL (kateg. E+H) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s výučním listem**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a výjimečně do 2letých vzdělávacích programů a po absolvování získají výuční list. Podíl žáků vstupujících do dvouletých oborů je velmi malý (asi 2 % ze žáků vstupujících do učebních oborů) a patří pouze do kategorie E. Obory kategorie E jsou koncipovány jako obory s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání; absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických*

¹ Školský zákon člení střední vzdělávání podle stupňů vzdělání do tří kategorií: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Jednoznačné označení, např. dřívějších studijních oborů SOU, není v rámci současné školské legislativy možné, rozlišení je dáno pouze označením L0 v kódu oboru.

² Údaje o délce vzdělávání se vztahují k denní formě studia žáků bez zdravotního postižení, vzdělávací programy realizované na školách pro žáky se zdravotním postižením a dále programy v jiných formách studia bývají o rok delší. V tabulkách je používáno zjednodušené označení: Gymnázia, Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ) – s maturitou, Lycea, bez maturity a celkem, Obory vzdělání kategorie H+E a L0 – s výučním listem, s maturitou a celkem.

povolání. Podíl žáků vstupujících do oborů kategorie E je necelých 13 % z počtu žáků nově přijatých do učebních oborů (E+H).

Střední vzdělání (bez výučního listu, maturitní zkoušky)

Střední vzdělávání – bez MZaVL (kateg. C, J) – umožňuje dosáhnout středního vzdělání: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do dvouletých vzdělávacích programů, u oborů kategorie C (praktická škola) i do jednoletých, poskytujících střední vzdělání; po absolvování získají vysvědčení o závěrečné zkoušce. Jejich podíl je menší než 1 % přijatých do středního vzdělávání.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M) – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně programů realizovaných na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením, po absolvování získají maturitní vysvědčení.

Střední vzdělávání s MZ – Lycea – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů lyceí. V první kapitole v údajích o podílech žáků (obr. 3, tab. 3) je jejich podíl vyčleněn a uveden samostatně, v dalších kapitolách je jejich podíl zahrnut mezi obory poskytující střední vzdělání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M). Prvotním cílem oborů lyceí je připravit žáky pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách v souladu s odbornou profilací oborů lyceí (např. technickou, ekonomickou). Lycea neposkytují odbornou kvalifikaci, ale vybrané odborné kompetence uplatnitelné na trhu práce.

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem – SVsMZ (kateg. L0) – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou: zahrnuje žáky nově přijaté do vzdělávacích programů, jejichž součástí je i odborný výcvik, jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají. Po absolvování získají maturitní vysvědčení. Absolventi jsou tedy připraveni pro náročné dělnické práce nebo nižší řídicí funkce.

Střední vzdělávání s MZ – Gymnázia – SVsMZ (kateg. K – Gymn.) – umožňuje dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou: jsou zde zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek, včetně žáků se zdravotním postižením. Pro možnost srovnání podílů žáků procházejících středním vzděláváním nejsou započítáváni ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale údaje se vztahují na věkovou hladinu odpovídající 1. ročníkům čtyřletého vzdělávání. Jsou zde tedy zahrnuti všichni nově přijati do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a ve víceletých gymnáziích studující v ročnících věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletých.

Střední vzdělávání s MZ – Nástavbové studium – kategorie L5 – umožňuje ve dvouletém denním studiu nebo tříletém studiu v jiných formách dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v tříletých oborech. Absolventi získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.

Vyšší odborné vzdělání

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N: zahrnuje žáky přijaté do vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání v délce 3 a 3,5 roku. Vzdělávání se ukončuje absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy.

Vývoj vzdělanostní struktury podle kategorií vzdělání je možné sledovat podle počtu žáků a dále i podle jejich podílu na celku žáků, kteří přicházejí do středního vzdělání ze základní školy (příp. z nižšího stupně gymnaziálního vzdělávání).

Sledování údajů o vývoji počtu žáků je v situaci výrazného poklesu počtu mladých v příslušných populačních ročnících málo funkční, protože téměř ve všech kategoriích dochází k poklesu, a nelze tedy dobře srovnávat vývoj mezi jednotlivými kategoriemi. Proto se v dalším textu věnujeme převážně porovnávání na základě podílů nově přijímaných.

Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** (kategorie H+E) doznal v posledním desetiletí docela výrazných změn. Až do roku 2008 jejich podíl klesal (30,3 %), v roce 2008/09 došlo k obratu ve vývoji podílu a ten trvale mírně narůstal, až v roce 2012/13 dosáhl hodnoty 32,1 %. Potom následoval opět pokles a **v roce 2015/16 je podíl žáků přijatých do učebních oborů 30,12 %**.

V „klasických“ **maturitních oborech v odborném vzdělávání** (kategorie M) - po třech letech mírného nárůstu podílů nově přijatých dochází v tomto roce k nepatrnému poklesu. Je to zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku poklesl z 36,9 % v roce 2008/09 na 34,8 % v roce 2012/13, **v tomto roce dosáhl hodnoty 36,3 %**.

V **maturitních oborech zahrnující odborný výcvik** (kategorie L0) došlo po roce 2008 k postupnému poklesu, v posledních letech **kolísá jejich podíl kolem 6,2 %**. I tak jde stále o nezanedbatelný podíl přesahující 6 % populačního ročníku. Žáci v rámci této přípravy absolvují i odborný výcvik, prakticky ve stejném rozsahu jako ve tříletých oborech poskytujících výuční list, a jsou tak připraveni jako vysoce kvalifikovaní dělníci pro náročná povolání. Rostoucí náročnost mnoha dělnických profesí i povolání ve službách často vyžaduje vzdělání na vyšší úrovni, v současnosti se však uvažuje o náhradě maturity v této kategorii mistrovskou zkouškou.

Podíl žáků vstupujících do **gymnaziálního vzdělávání** (či do jeho vyššího stupně) se po pozvolném nárůstu do roku 2012/13 stabilizoval, v posledním roce se však objevuje nárůst. V poměrovém vyjádření je to nárůstu o 0,67 p.b. **na hodnotu 22,53 %**.

I když došlo ke snížení podílu žáků nově přijatých do učebních oborů, vykazují výrazný nárůst podílů v tomto roce skupiny strojírenské a elektrotechnické (obě o 0,4 p.b.), nejvyšší ale obory zemědělské (0,7 p.b.). Je to především na úkor oborů stavebních (0,8 p.b.), dřevařských a gastronomických (0,2 p.b.), ale i některých dalších (podrobněji viz kapitola 4.). V **maturitních oborech s odborným výcvikem** (L0) je výrazný meziroční nárůst v oborech osobních služeb (2,4 p.b.). V **klasických maturitních oborech** (M) je nárůst v oborech veřejnosprávních (0,7 p.b.) pokles hlavně v oborech dopravních a stavebních (obojí 0,2 p.b.).

Názorný pohled na vývoj počtů a podílů žáků vstupujících - či přesněji nově přijatých do jednotlivých kategorií vzdělávání v denní formě - přibližují obrázky 3a a 3b. **Obrázek 3a** znázorňuje vývoj **počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání** (jsou zde zahrnuti žáci 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v absolutních počtech). Protože počet žáků se v těchto letech výrazně mění vlivem poklesu populace, je na **obrázku 3b** uveden vývoj **podílů žáků** v uvedených kategoriích vzdělávání. Jsou zde zřejmé proporce počtu žáků procházejících uvedenými druhy vzdělávání. Tabulka s konkrétními údaji o počtech žáků a jejich podílech je uvedena dále.

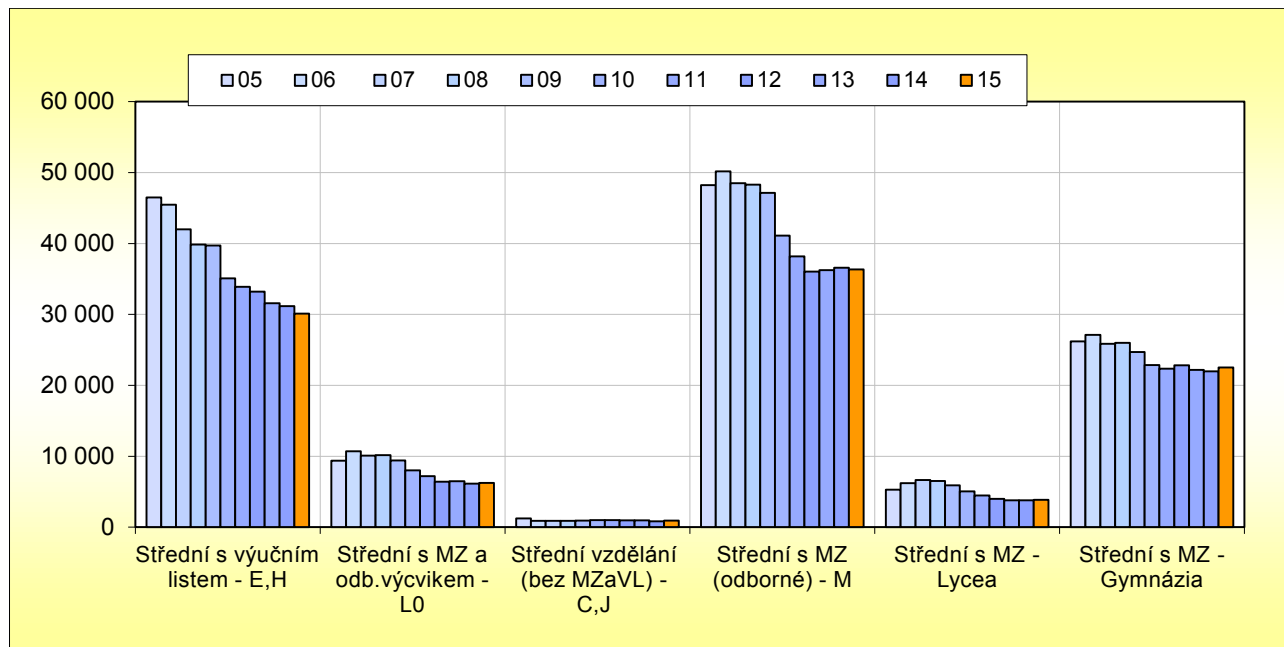
Do počtu žáků **jsou zahrnuti i žáci se zdravotním postižením**, a to jak žáci škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (tzv. speciálních škol), tak i žáci se zdravotním postižením integrovaní skupinově (speciální třídy) nebo individuálně na běžných školách. **Podíl žáků se zdravotním postižením** představuje 4,4 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po základní škole (tj. v roce 2015/16 je to 4435 žáků); z nich 3 211 vstupuje do různých oborů kategorie E a H, umožňujících dosáhnout výučního listu (hlavně do oborů gastronomických, stavebních, zemědělských a potravinářských), 799 pak do přípravy v praktické škole a 377 do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Ve všech údajích a propočtech jsou **zahrnuti i žáci a studenti přijímaní ke studiu v neveřejných školách (soukromých a církevních)**. Jejich počet v denní formě v oborech pro žáky po základním vzdělání je **13 305, což představuje 13,3 % přijímaných**. V oborech odborného vzdělávání je 10 614 nově přijatých, z toho v oborech poskytujících výuční list to je 3 051 žáků, v maturitních oborech zahrnujících odborný výcvik 853 žáků a ve studijních oborech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez OV) se jedná o 6 532 nových žáků.

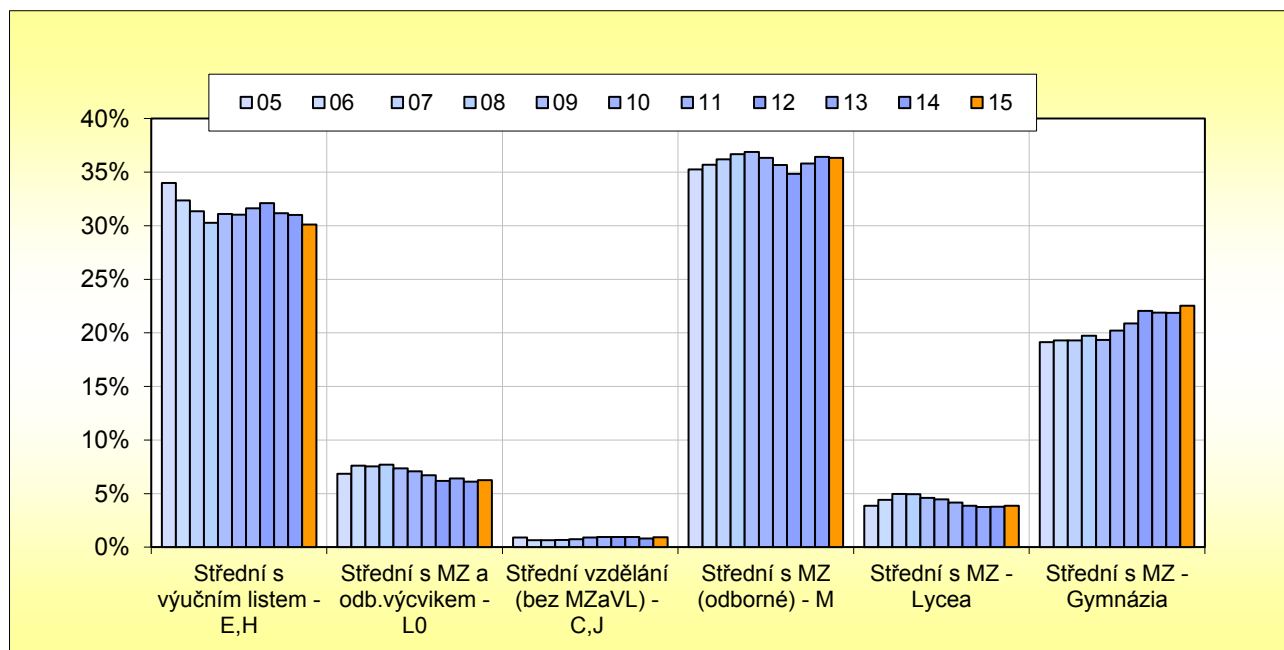
Není uveden přehled o **jiných formách vzdělávání** (studiu při zaměstnání), počet žáků v něm je poměrně stabilní, ve školním roce 2015/16 činí počet nově přijatých 1932, což představuje 2,5 % počtu žáků denního vzdělávání, v oborech poskytujících výuční list (H) činí 1,6 %, v maturitních

oborech odborného vzdělávání (M) 3,6 %, v maturitních oborech s odborným výcvikem (L0) 0,2 % počtu žáků denního vzdělávání. Podíl gymnazistů studujících v jiné než denní formě činí 0,3 %.

Obr. 3a: Vývoj počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením – denní forma

Obr. 3b: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením

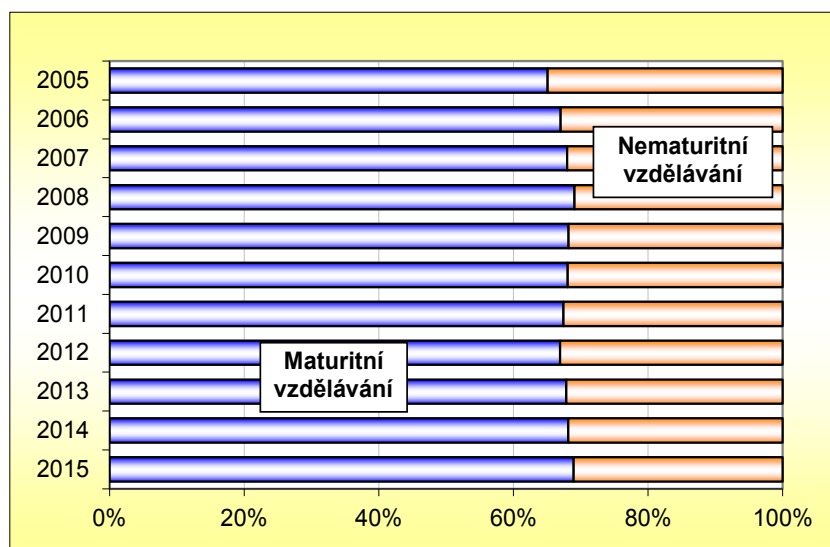
Tab. 1: Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením
Denní forma

30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2004	25 683	50 254	3 767	1 411	55 432	49 030	9 117	58 147	139 262	88 821
2005	26 187	48 216	5 288	1 243	54 747	46 504	9 367	55 871	136 805	89 058
2006	27 112	50 171	6 217	905	57 293	45 472	10 687	56 159	140 564	94 187
2007	25 845	48 496	6 662	881	56 039	42 010	10 096	52 106	133 990	91 099
2008	25 994	48 308	6 527	883	55 718	39 858	10 155	50 013	131 725	90 984
2009	24 707	47 131	5 883	943	53 957	39 729	9 413	49 142	127 806	87 134
2010	22 859	41 097	5 059	1 010	47 166	35 090	8 002	43 092	113 117	77 017
2011	22 361	38 187	4 464	1 007	43 658	33 876	7 186	41 062	107 081	72 198
2012	22 811	36 024	3 998	978	41 000	33 202	6 406	39 608	103 419	69 239
2013	22 175	36 256	3 804	971	41 031	31 566	6 486	38 052	101 258	68 721
2014	21 960	36 598	3 795	826	41 219	31 154	6 145	37 299	100 478	68 498
2015	22 524	36 327	3 855	922	41 104	30 118	6 248	36 366	99 994	68 954
rozdí15-14	564	-271	60	96	-115	-1 036	103	-933	-484	456
%	2,6%	-0,7%	1,6%	11,6%	-0,3%	-3,3%	1,7%	-2,5%	-0,5%	0,7%

Vše v %	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem %	z toho s matur.
30.9.		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2004	18,44	36,09	2,70	1,01	39,80	35,21	6,55	41,75	100	63,78
2005	19,14	35,24	3,87	0,91	40,02	33,99	6,85	40,84	100	65,10
2006	19,29	35,69	4,42	0,64	40,76	32,35	7,60	39,95	100	67,01
2007	19,29	36,19	4,97	0,66	41,82	31,35	7,53	38,89	100	67,99
2008	19,73	36,67	4,96	0,67	42,30	30,26	7,71	37,97	100	69,07
2009	19,33	36,88	4,60	0,74	42,22	31,09	7,37	38,45	100	68,18
2010	20,21	36,33	4,47	0,89	41,70	31,02	7,07	38,10	100	68,09
2011	20,88	35,66	4,17	0,94	40,77	31,64	6,71	38,35	100	67,42
2012	22,06	34,83	3,87	0,95	39,64	32,10	6,19	38,30	100	66,95
2013	21,90	35,81	3,76	0,96	40,52	31,17	6,41	37,58	100	67,87
2014	21,86	36,42	3,78	0,82	41,02	31,01	6,12	37,12	100	68,17
2015	22,53	36,33	3,86	0,92	41,11	30,12	6,25	36,37	100	68,96
rozdí15-14	0,67	-0,09	0,08	0,10	0,09	-0,89	0,13	-0,75	-	0,79

Pozn.: V počtu žáků gymnázií jsou zahrnuti žáci přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a žáci studující ve víceletých gymnáziích v ročnících odpovídajících 1. ročníku čtyřletého gymnázia.

Obr. 4: Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů středního vzdělání vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky v denní formě po ukončení povinné školní docházky

Celkový pohled na vývoj podílů žáků přijímaných do oborů středního vzdělávání v denní formě po povinné školní docházce, vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky, poskytuje obr. 4. Z obrázku je zřejmé, že od roku 2005, kdy podíl maturantů dosahoval 65,1 %, jejich podíl narostl o 3,9 p.b. Po maximu, které v roce 2008 dosáhlo až 69,07 %, došlo k obratu, od roku 2013 však opět podíl žáků v oborech s maturitou roste a v letošním školním roce 2015/16 je jejich podíl 68,96 %.

Postupně roste počet dospělých vstupujících do zkráceného studia, jejich počty již nejsou zanedbatelné. V učebních oborech je v případě denního studia zájem zejména o obory skupin, Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (297) Strojírenství (169) a Stavebnictví (138), v maturitních oborech pak o skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče (92) a Ekonomika a administrativa (57). V jiných formách studia (studiu při zaměstnání) je v učebních oborech výrazný zájem o obory skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (320), v maturitních oborech pak opět výrazný o skupinu Pedagogika, učitelství a sociální péče (912 nově přijatých), dále o Stavebnictví (118) a Zdravotnictví (97).

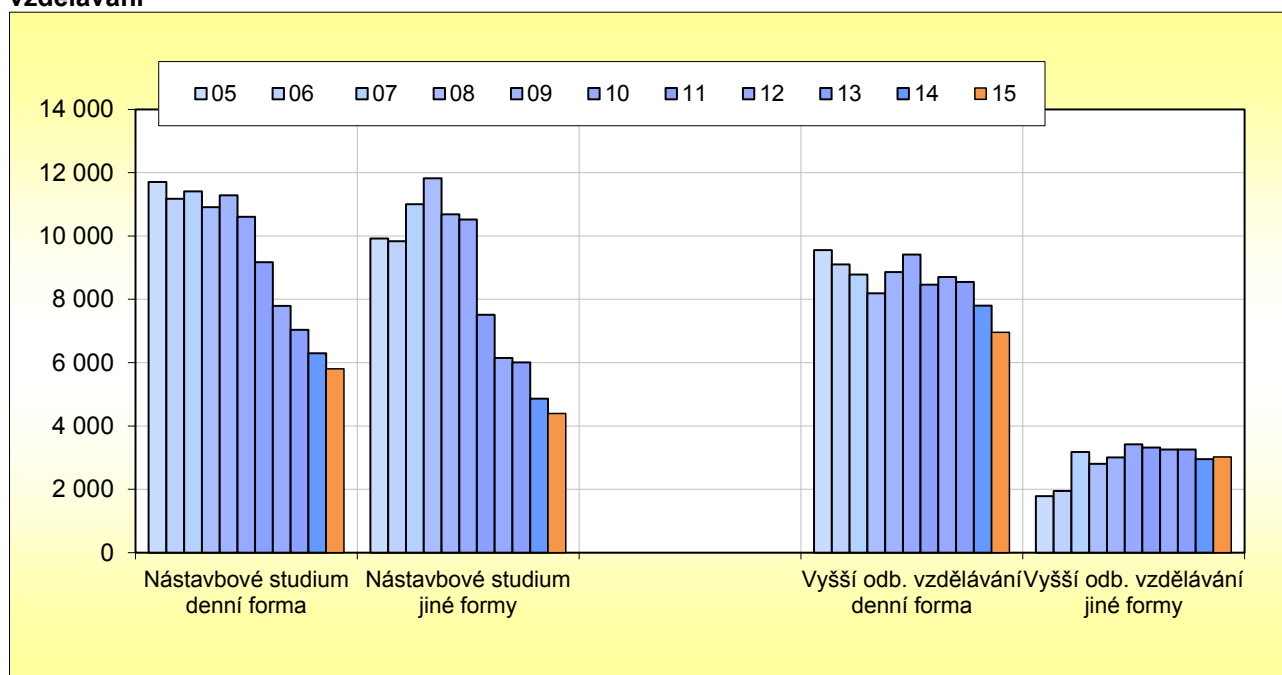
Toto rozložení zájmu výrazně avizuje, které profese na trhu práce poskytují zaměstnání a jaké tedy kvalifikace absolventi jiných oborů potřebují získat pro své dobré uplatnění.

Tab. 2: Vývoj počtu žáků nově přijatých do zkráceného studia

30.9.	Zkrácené studium pro získání			
	středního vzdělání s výučním listem		středního vzdělání s maturitní zkouškou	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2005	3	97	0	0
2006	16	101	27	244
2007	83	55	41	118
2008	57	57	9	243
2009	177	44	22	171
2010	344	63	21	353
2011	428	120	65	480
2012	616	130	101	765
2013	867	191	275	872
2014	1 083	317	273	1 305
2015	1 055	365	188	1 244

K výraznějšímu vývoji dochází ve struktuře žáků, kteří se připravují v oborech navazujících na dříve uvedené kategorie středního vzdělávání, tj. v **nástavbovém a vyšším odborném vzdělávání**. Protože tyto kategorie vzdělávání nejsou ve vzájemné přímé vazbě, je na dalším obrázku (obr. 5) vyjádřen vývoj **pouze v počtech žáků a studentů** nově přijatých do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného studia. Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 3.

Obr. 5: Vývoj počtu žáků a studentů vstupujících do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného vzdělávání

Nejvíce žáků bylo přijato do **nástavbového studia** v denní formě ve školním roce 2003/04, a to téměř 12 tisíc žáků. Od uvedeného roku se počet přijímaných do denního studia nástaveb s mírným kolísáním postupně snižuje, od roku 2011/12 je zřejmý výrazný pokles, to je důsledek zavedení nové maturitní zkoušky a velké neúspěšnosti absolventů nástaveb u ní. V roce 2015/16 bylo nově přijato asi 5,8 tisíc žáků v denním studiu, což představuje oproti maximu v roce 2003/04 poloviční snížení. Stále zůstává skutečností, že asi třetina přijatých toto studium nedokončí, ať již proto, že studium přeruší, nebo že neuspěje u maturitní zkoušky, kde čistá míra jejich neúspěšnosti přesahuje 20 %.

Do **nástavbového studia** je v **jiných formách studia** přijímán velký počet žáků, srovnatelný s počty přijímaných k dennímu studiu. Jde převážně o dálkovou formu studia. Počet přihlášených i zde výrazně klesá, počet těch, kteří studium neukončí úspěšně, přesahuje 50 %.

Nástavbové studium umožňuje získání vyšší vzdělanostní úrovně těm vyučeným absolventům, kteří se po vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má značný význam, protože vzdělání v učebních oborech pak není uzavřenou vzdělávací cestou. Ke studiu v terciárním vzdělávání je jich následně přijímáno asi 35 %, značná je však jejich studijní neúspěšnost (60 %). Uvedená možnost je však důležitá jak při získávání zájemců o vzdělávání v těchto oborech, tak i z hlediska zájmu společnosti o co nejvyšší vzdělanost obyvatel. I když poměrně značný podíl přihlášených studium nedokončí (jak nástavbové, tak terciární), je evidentní, že absolvování i části vzdělávání zvyšuje jejich vzdělanost.

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k němuž dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do kterého vstupuje asi 60 % přijatých do nástavbových oborů. Tento vysoký podíl je však dán i tím, že v mnoha školách není v jednotlivých učebních oborech dostatek vyučených absolventů, aby bylo možné sestavit třídu v profesně navazujícím nástavbovém oboru.

Tab. 3: Vývoj počtu žáků nově přijatých do nástavbového a vyššího vzdělávání

30.9.	Nástavbové studium pro absolventy 3l. UO		Vyšší studium (bez konzervatoří)	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2005	11 708	9 923	9 555	1 786
2006	11 174	9 836	9 103	1 949
2007	11 406	11 005	8 786	3 182
2008	10 908	11 821	8 191	2 805
2009	11 287	10 686	8 864	3 006
2010	10 609	10 519	9 414	3 424
2011	9 174	7 514	8 464	3 316
2012	7 791	6 148	8 706	3 260
2013	7 036	6 006	8 548	3 257
2014	6 296	4 861	7 803	2 954
2015	5 802	4 395	6 960	3 025

Vyšší odborné vzdělávání vykazovalo výrazný rozvoj po roce 1995, kdy nahradilo oblíbené pomaturitní studium. Počet studujících vstupujících do vyššího odborného studia v krátké době překonal počet vstupujících do studia pomaturitního v předcházejícím období; v průběhu let jsou zaznamenána dvě maxima, a to v letech 1998 a 2003 (při sečtení denní i jiných forem). Od roku 2004 v denním studiu se počet přijímaných postupně snižoval, od roku 2007 do roku 2013 jsou počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní, pokles je patrný až po tomto roce. To se již projevuje klesající počet absolventů maturitních oborů. V roce 2015/16 bylo přijato v denní formě 6 960 studujících a v jiných formách 3 025 studujících, a to i při konkurenci snadného vstupu do bakalářských forem studia na vysokých školách. Tento stav ukazuje trvalou oblíbenost vyššího odborného studia.

3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů

Údaje o vývoji struktury nově přijímaných žáků a studentů ve středním a vyšším vzdělávání v pohledu krajského členění ukazují rozdíly ve vývoji v jednotlivých krajích způsobené rozdílnými přístupy v respektování potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání.

Vzhledem k velkému rozsahu údajů zde uvádíme pouze základní data o počtech a podílech žáků vstupujících do prvních ročníků, tj. podobně jako v kap. 2. Podrobnější údaje o struktuře přijímaných žáků i absolventů v krajích podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání lze získat na www.nuv.cz, v sekci TÉMATA v podčlenění VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE

V grafech k vývoji vzdělanostní struktury jsou pro jednotlivé kraje uvedeny proporce žáků nově přijatých do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a střední vzdělání s výučním listem, v grafech není znázorněn vývoj podílů žáků v oborech poskytujících střední vzdělání (C a J – necelé 1 % z celku). Pro názornost se v každém grafu opakují bílé sloupce, které představují průměr ČR, a rovněž je zachováno stejné měřítko všech grafů. Zřejmý a logický je značně odlišný stav v Praze, kterou proto do dalších komentářů uvádějících porovnávání nezahrnujeme.

V **tabulce 5** jsou uvedeny **počty žáků** vstupujících do 1. ročníků v jednotlivých kategoriích pro všechny kraje, v **tabulce 6 podíly počtů žáků** vždy pro roky 2011/12 až 2015/16. Aby byl vývoj v krajích ještě zřetelnější, je v **tabulce 7** spočítán **meziroční nárůst či pokles** v jednotlivých krajích a kategoriích vzdělávání, vč. zvýraznění maxim a hodnot porovnání s ČR.

Zajímavé údaje z hodnot roku 2015/16 pak porovnááme v následujícím textu. Do srovnávání nezahrnujeme Prahu, která je značně atypická (údaje o ní jsou ale v tabulkách a grafech uvedeny).

Do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** byl přijat největší podíl žáků v Libereckém (37,6 %) a v Ústeckém kraji (37,1 %), nejmenší potom v kraji Zlínském (26,5 % – zde je to ale kompenzováno vysokým podílem přijatých do oborů s vyučením a maturitou). V tomto šk. r. se v ČR podíl žáků v oborech poskytujících výuční list snížil o 0,2 p.b., nejvyšší nárůst byl zaznamenán v kraji Libereckém (1,6 p.b.), největší pokles pak je v krajích Karlovarském (3,9 p.b.) a Pardubickém (2,4 p.b.).

Do **oborů kategorie L0** (vyučení s maturitou) byl přijat největší podíl žáků ve Zlínském (10,0 %) a v Olomouckém kraji (7,9 %), nejmenší podíl v kraji Ústeckém (4,2 %). Trvale výrazně vyšší podíl byl a přetrvává v moravských krajích a v kraji Plzeňském. Vyšší nárůst vykazuje Zlínský kraj (0,6 p.b.), naopak nejvýraznější pokles kraj Královéhradecký (0,4 p.b.).

Podíl nově přijatých do 4letých **gymnázií** a pokračujících ve víceletých gymnáziích v tomto roce mírně narostl na 22,5 %. Největší podíl je v Jihomoravském (25,4 %) a Zlínském kraji (23,8 %), nejmenší v kraji Ústeckém a Libereckém (17,8 %). Největší úbytek vykazuje Moravskoslezský kraj (0,4 p.b.), nejvyšší nárůst pak kraj Olomoucký (2,0 p.b.).

V **maturitních oborech kategorie M** byl zaznamenán nejvyšší podíl nově přijatých žáků v krajích Královéhradeckém (43,6 %) a Plzeňském (41,4 %), nejmenší v Olomouckém kraji (35,9 %). Podíl nově přijatých vykazuje nejvýraznější pokles v Libereckém kraji (2,4 p.b.), největší nárůst pak v Karlovarském kraji (2,9 p.b.).

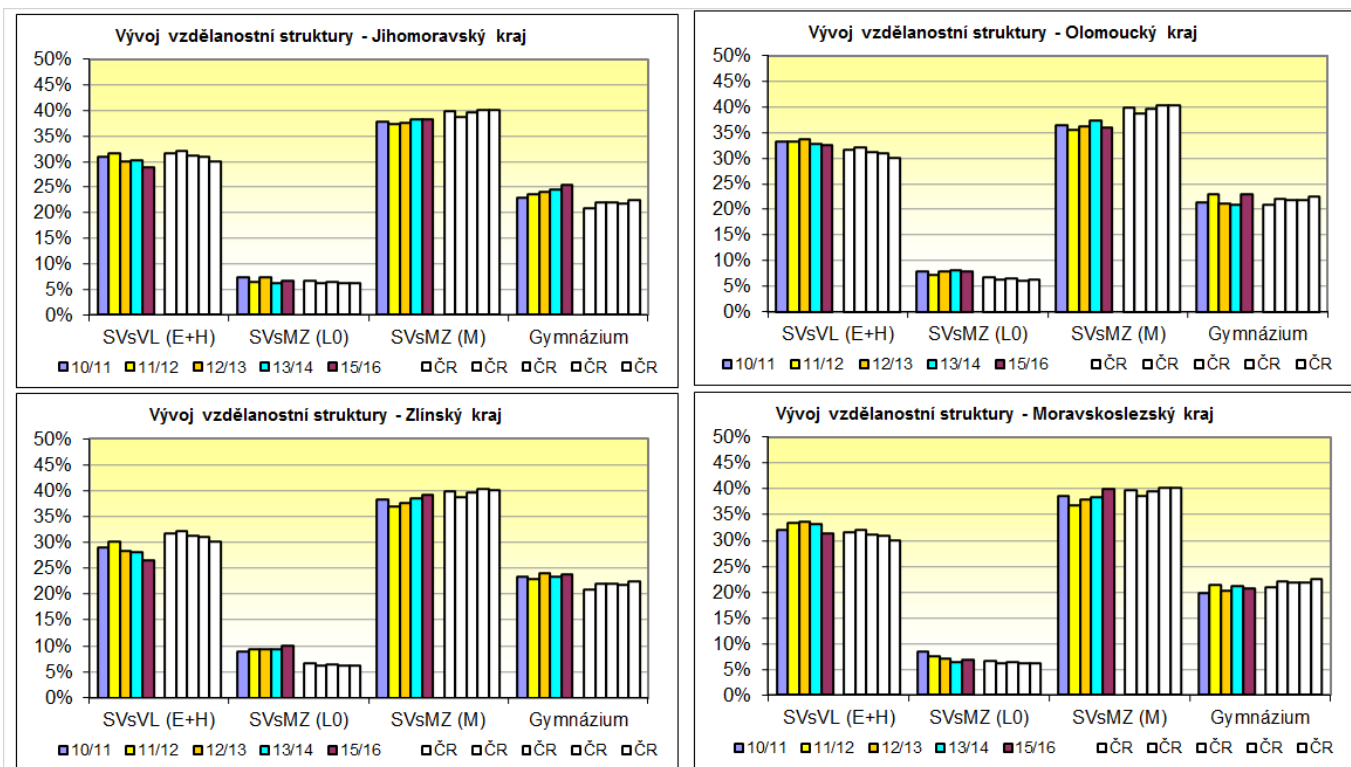
Do **maturitních oborů jako celku** je přijímán nejvyšší podíl žáků ve Zlínském (73,0 %) a Jihomoravském kraji (70,2 %), nejnižší v Libereckém kraji (59,0 %). V tomto komentáři ovšem neporovnáme s Prahou, kde je podíl přijatých do maturitních oborů nejvyšší (81,1 %).

V průběhu **posledních pěti let** vykazuje největší pokles (4,5 p.b.) Karlovarský kraj, a to v podílu přijatých do maturitních oborů s odborným výcvikem. Tento kraj vykazuje i vysoký pětiletý nárůst přijatých do gymnázií (3,4 p.b.). Další vysoký nárůst v posledních pěti letech vykazuje kraj Vysočina, a to do oborů gymnaziálních (2,9 p.b.), výrazný pokles (3,3 p.b.) Pardubický kraj, a to v podílu přijatých do maturitních oborů s odborným výcvikem.

Ještě připomínáme, že v našich tabulkách a grafech sledujeme vývoj počtů a podílů žáků gymnázií věkově odpovídajících 1. ročníku 4letých gymnázií. Proto není možné srovnávat zde uvedené údaje s jinde běžně uváděnými údaji, kde se počítají žáci přijatí do prvních ročníků.

**Obr. 6: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně)
Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 11/12 až 15/16**

K rozvoji obecně odborného vzdělávání, jehož prvotním cílem je příprava žáků ke vstupu do terciárního vzdělávání, dochází i v oborech lyceí. Jejich podíl není zanedbatelný, také Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013 předpokládal jejich další rozšiřování. Ve školním roce 2008/09 bylo dosaženo 5% podílu v celku žáků vstupujících do středního vzdělávání, do roku 2015/16 však tento podíl činí pouze na 3,9 %.

Z tabulky je zřejmé, že největší rozšíření mají lycea vedle Prahy v krajích Moravskoslezském, Královéhradeckém a Středočeském, nejmenší pak v kraji Vysočina, k likvidaci lyceí zřejmě došlo v roce 2011 v kraji Zlínském, kde jejich podíl býval nejvyšší.

Tab. 4: Počty a podíly žáků přijatých do oborů lyceí denní forma – podíl z celkového počtu přijatých do SŠ po ZŠ

	2009/10		2010/11		2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16	
Hl.m.Praha	788	5,0%	788	5,5%	718	5,3%	676	5,1%	677	5,2%	769	5,8%	727	5,3%
Středočeský kraj	478	4,2%	429	4,2%	452	4,8%	431	4,5%	422	4,5%	373	4,0%	377	4,2%
Jihočeský kraj	325	3,9%	247	3,4%	271	4,0%	199	3,0%	254	3,9%	232	3,7%	251	3,9%
Plzeňský kraj	297	4,5%	222	3,9%	194	3,6%	197	3,8%	202	4,0%	191	3,6%	181	3,6%
Karlovarský kraj	144	3,8%	97	2,8%	86	2,8%	77	2,7%	51	1,8%	61	2,3%	86	3,2%
Ústecký kraj	409	3,8%	373	3,8%	345	3,8%	357	4,0%	285	3,3%	282	3,3%	292	3,5%
Liberecký kraj	213	4,3%	223	5,0%	169	3,9%	172	4,1%	183	4,6%	154	3,8%	154	3,8%
Královéhradecký k.	394	5,4%	288	4,5%	254	4,0%	247	4,1%	239	4,1%	241	4,1%	238	4,2%
Pardubický kraj	245	3,8%	206	3,6%	137	2,6%	214	4,2%	173	3,4%	182	3,5%	198	3,8%
Kraj Vysočina	358	5,5%	291	5,2%	213	3,9%	186	3,6%	189	3,7%	154	3,2%	147	3,1%
Jihomoravský kraj	683	4,7%	592	4,6%	494	4,2%	375	3,3%	333	3,0%	375	3,4%	380	3,5%
Olomoucký kraj	268	3,4%	249	3,5%	244	3,6%	252	3,8%	217	3,3%	218	3,4%	204	3,3%
Zlínský kraj	457	6,0%	384	5,8%	270	4,3%	62	1,1%	55	1,0%	50	0,9%	57	1,0%
Moravskoslezský k.	824	5,2%	693	5,0%	617	4,6%	553	4,3%	524	4,2%	513	4,3%	563	4,8%
Česká republika	5883	4,6%	5082	4,5%	4464	4,2%	3998	3,9%	3804	3,8%	3795	3,8%	3855	3,9%

Tab. 5: Počty žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 11/12 až 15/16

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LO			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu. list	s matur.	Celkem		
Hl.m.Praha	11/12	3846	5991	165	6156	2638	886	3524	13526	10723
	12/13	4032	5819	138	5957	2545	780	3325	13314	10631
	13/14	3848	5887	139	6026	2413	793	3206	13080	10528
	14/15	3816	6114	128	6242	2421	755	3176	13234	10685
	15/16	3993	6411	126	6537	2479	793	3272	13802	11197
Středočeský kraj	11/12	1962	3670	102	3772	3265	507	3772	9506	6139
	12/13	2122	3530	89	3619	3393	462	3855	9596	6114
	13/14	2049	3530	100	3630	3163	454	3617	9296	6033
	14/15	1976	3627	95	3722	3157	408	3565	9263	6011
	15/16	2026	3306	109	3415	3051	437	3488	8929	5769
Jihočeský kraj	11/12	1357	2771	37	2808	2295	386	2681	6846	4514
	12/13	1438	2667	41	2708	2166	381	2547	6693	4486
	13/14	1333	2651	38	2689	2059	416	2475	6497	4400
	14/15	1277	2576	49	2625	2050	404	2454	6356	4257
	15/16	1333	2577	37	2614	1986	423	2409	6356	4333
Plzeňský kraj	11/12	991	2257	41	2298	1802	371	2173	5462	3619
	12/13	1011	2060	37	2097	1744	337	2081	5189	3408
	13/14	939	2070	22	2092	1709	354	2063	5094	3363
	14/15	968	2211	16	2227	1714	382	2096	5291	3561
	15/16	985	2106	9	2115	1635	355	1990	5090	3446
Karlovarský kraj	11/12	507	1071	16	1087	1261	185	1446	3040	1763
	12/13	527	960	15	975	1159	150	1309	2811	1637
	13/14	533	990	11	1001	1155	159	1314	2848	1682
	14/15	520	941	5	946	1099	126	1225	2691	1587
	15/16	547	1029	8	1037	1005	130	1135	2719	1706
Ústecký kraj	11/12	1369	3827	110	3937	3359	528	3887	9193	5724
	12/13	1440	3557	116	3673	3290	433	3723	8836	5430
	13/14	1454	3440	107	3547	3079	443	3522	8523	5337
	14/15	1469	3430	93	3523	3140	339	3479	8471	5238
	15/16	1491	3363	106	3469	3131	351	3482	8442	5205
Liberecký kraj	11/12	743	1722	38	1760	1629	203	1832	4335	2668
	12/13	680	1653	36	1689	1602	205	1807	4176	2538
	13/14	719	1614	38	1652	1496	153	1649	4020	2486
	14/15	695	1644	31	1675	1449	206	1655	4025	2545
	15/16	722	1554	36	1590	1520	209	1729	4041	2485
Královéhradecký k.	11/12	1214	2726	60	2786	1959	337	2296	6296	4277
	12/13	1203	2423	85	2508	1975	308	2283	5994	3934
	13/14	1175	2531	59	2590	1811	268	2079	5844	3974
	14/15	1217	2526	68	2594	1798	300	2098	5909	4043
	15/16	1193	2480	56	2536	1689	266	1955	5684	3939
Pardubický kraj	11/12	1009	2021	39	2060	1860	353	2213	5282	3383
	12/13	1014	1934	32	1966	1813	280	2093	5073	3228
	13/14	1105	1942	36	1978	1705	367	2072	5155	3414
	14/15	1020	2011	23	2034	1773	334	2107	5161	3365
	15/16	1085	2115	42	2157	1683	345	2028	5270	3545
Kraj Vysočina	11/12	1110	2145	59	2204	1817	352	2169	5483	3607
	12/13	1085	1994	43	2037	1694	338	2032	5154	3417
	13/14	1073	1982	63	2045	1614	322	1936	5054	3377
	14/15	1069	1888	50	1938	1516	350	1866	4873	3307
	15/16	1113	1804	54	1858	1504	341	1845	4816	3258
Jihomoravský kraj	11/12	2729	4506	112	4618	3676	871	4547	11894	8106
	12/13	2657	4210	127	4337	3565	725	4290	11284	7592
	13/14	2662	4166	116	4282	3337	814	4151	11095	7642
	14/15	2685	4179	75	4254	3300	686	3986	10925	7550
	15/16	2749	4148	110	4258	3120	710	3830	10837	7607
Olomoucký kraj	11/12	1437	2439	72	2511	2230	528	2758	6706	4404
	12/13	1536	2372	74	2446	2221	484	2705	6687	4392
	13/14	1383	2385	79	2464	2213	520	2733	6580	4288
	14/15	1358	2421	64	2485	2121	529	2650	6493	4308
	15/16	1430	2245	57	2302	2028	491	2519	6251	4166
Zlínský kraj	11/12	1444	2378	32	2410	1807	548	2355	6209	4370
	12/13	1344	2170	41	2211	1776	554	2330	5885	4068
	13/14	1390	2176	30	2206	1644	545	2189	5785	4111
	14/15	1370	2251	24	2275	1645	549	2194	5839	4170
	15/16	1409	2324	33	2357	1568	592	2160	5926	4325
Moravskoslezský k.	11/12	2643	5127	124	5251	4278	1131	5409	13303	8901
	12/13	2722	4673	104	4777	4259	969	5228	12727	8364
	13/14	2512	4696	133	4829	4168	878	5046	12387	8086
	14/15	2520	4574	105	4679	3971	777	4748	11947	7871
	15/16	2448	4720	139	4859	3719	805	4524	11831	7973
Česká republika	11/12	22361	42651	1007	43658	33876	7186	41062	107081	72198
	12/13	22811	40022	978	41000	33202	6406	39608	103419	69239
	13/14	22175	40060	971	41031	31566	6486	38052	101258	68721
	14/15	21960	40393	826	41219	31154	6145	37299	100478	68498
	15/16	22524	40182	922	41104	30118	6248	36366	99994	68954

Tab. 6: Podíly žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 11/12 až 15/16

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LO			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem		
Hl.m.Praha	10/11	28,4%	44,3%	1,2%	45,5%	19,5%	6,6%	26,1%	100%	79,3%
	11/12	30,3%	43,7%	1,0%	44,7%	19,1%	5,9%	25,0%	100%	79,8%
	12/13	29,4%	45,0%	1,1%	46,1%	18,4%	6,1%	24,5%	100%	80,5%
	13/14	28,8%	46,2%	1,0%	47,2%	18,3%	5,7%	24,0%	100%	80,7%
	15/16	28,9%	46,4%	0,9%	47,4%	18,0%	5,7%	23,7%	100%	81,1%
Středočeský kraj	10/11	20,6%	38,6%	1,1%	39,7%	34,3%	5,3%	39,7%	100%	64,6%
	11/12	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	12/13	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
	13/14	20,1%	40,5%	0,8%	41,3%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,0%
	15/16	21,0%	40,5%	0,6%	41,1%	31,2%	6,7%	37,9%	100%	68,2%
Jihočeský kraj	10/11	19,8%	40,5%	0,5%	41,0%	33,5%	5,6%	39,2%	100%	65,9%
	11/12	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	12/13	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
	13/14	20,1%	40,5%	0,8%	41,3%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,0%
	15/16	21,0%	40,5%	0,6%	41,1%	31,2%	6,7%	37,9%	100%	68,2%
Plzeňský kraj	10/11	18,1%	41,3%	0,8%	42,1%	33,0%	6,8%	39,8%	100%	66,3%
	11/12	19,5%	39,7%	0,7%	40,4%	33,6%	6,5%	40,1%	100%	65,7%
	12/13	18,4%	40,6%	0,4%	41,1%	33,5%	6,9%	40,5%	100%	66,0%
	13/14	18,3%	41,8%	0,3%	42,1%	32,4%	7,2%	39,6%	100%	67,3%
	15/16	19,4%	41,4%	0,2%	41,6%	32,1%	7,0%	39,1%	100%	67,7%
Karlovarský kraj	10/11	16,7%	35,2%	0,5%	35,8%	41,5%	6,1%	47,6%	100%	58,0%
	11/12	18,7%	34,2%	0,5%	34,7%	41,2%	5,3%	46,6%	100%	58,2%
	12/13	18,7%	34,8%	0,4%	35,1%	40,6%	5,6%	46,1%	100%	59,1%
	13/14	19,3%	35,0%	0,2%	35,2%	40,8%	4,7%	45,5%	100%	59,0%
	15/16	20,1%	37,8%	0,3%	38,1%	37,0%	4,8%	41,7%	100%	62,7%
Ústecký kraj	10/11	14,9%	41,6%	1,2%	42,8%	36,5%	5,7%	42,3%	100%	62,3%
	11/12	16,3%	40,3%	1,3%	41,6%	37,2%	4,9%	42,1%	100%	61,5%
	12/13	17,1%	40,4%	1,3%	41,6%	36,1%	5,2%	41,3%	100%	62,6%
	13/14	17,3%	40,5%	1,1%	41,6%	37,1%	4,0%	41,1%	100%	61,8%
	15/16	17,7%	39,8%	1,3%	41,1%	37,1%	4,2%	41,2%	100%	61,7%
Liberecký kraj	10/11	17,1%	39,7%	0,9%	40,6%	37,6%	4,7%	42,3%	100%	61,5%
	11/12	16,3%	39,6%	0,9%	40,4%	38,4%	4,9%	43,3%	100%	60,8%
	12/13	17,9%	40,1%	0,9%	41,1%	37,2%	3,8%	41,0%	100%	61,8%
	13/14	17,3%	40,8%	0,8%	41,6%	36,0%	5,1%	41,1%	100%	63,2%
	15/16	17,9%	38,5%	0,9%	39,3%	37,6%	5,2%	42,8%	100%	61,5%
Královéhradecký k.	10/11	19,3%	43,3%	1,0%	44,3%	31,1%	5,4%	36,5%	100%	67,9%
	11/12	20,1%	40,4%	1,4%	41,8%	32,9%	5,1%	38,1%	100%	65,6%
	12/13	20,1%	43,3%	1,0%	44,3%	31,0%	4,6%	35,6%	100%	68,0%
	13/14	20,6%	42,7%	1,2%	43,9%	30,4%	5,1%	35,5%	100%	68,4%
	15/16	21,0%	43,6%	1,0%	44,6%	29,7%	4,7%	34,4%	100%	69,3%
Pardubický kraj	10/11	19,1%	38,3%	0,7%	39,0%	35,2%	6,7%	41,9%	100%	64,0%
	11/12	20,0%	38,1%	0,6%	38,8%	35,7%	5,5%	41,3%	100%	63,6%
	12/13	21,4%	37,7%	0,7%	38,4%	33,1%	7,1%	40,2%	100%	66,2%
	13/14	19,8%	39,0%	0,4%	39,4%	34,4%	6,5%	40,8%	100%	65,2%
	15/16	20,6%	40,1%	0,8%	40,9%	31,9%	6,5%	38,5%	100%	67,3%
Kraj Vysočina	10/11	20,2%	39,1%	1,1%	40,2%	33,1%	6,4%	39,6%	100%	65,8%
	11/12	21,1%	38,7%	0,8%	39,5%	32,9%	6,6%	39,4%	100%	66,3%
	12/13	21,2%	39,2%	1,2%	40,5%	31,9%	6,4%	38,3%	100%	66,8%
	13/14	21,9%	38,7%	1,0%	39,8%	31,1%	7,2%	38,3%	100%	67,9%
	15/16	23,1%	37,5%	1,1%	38,6%	31,2%	7,1%	38,3%	100%	67,6%
Jihomoravský kraj	10/11	22,9%	37,9%	0,9%	38,8%	30,9%	7,3%	38,2%	100%	68,2%
	11/12	23,5%	37,3%	1,1%	38,4%	31,6%	6,4%	38,0%	100%	67,3%
	12/13	24,0%	37,5%	1,0%	38,6%	30,1%	7,3%	37,4%	100%	68,9%
	13/14	24,6%	38,3%	0,7%	38,9%	30,2%	6,3%	36,5%	100%	69,1%
	15/16	25,4%	38,3%	1,0%	39,3%	28,8%	6,6%	35,3%	100%	70,2%
Olomoucký kraj	10/11	21,4%	36,4%	1,1%	37,4%	33,3%	7,9%	41,1%	100%	65,7%
	11/12	23,0%	35,5%	1,1%	36,6%	33,2%	7,2%	40,5%	100%	65,7%
	12/13	21,0%	36,2%	1,2%	37,4%	33,6%	7,9%	41,5%	100%	65,2%
	13/14	20,9%	37,3%	1,0%	38,3%	32,7%	8,1%	40,8%	100%	66,3%
	15/16	22,9%	35,9%	0,9%	36,8%	32,4%	7,9%	40,3%	100%	66,6%
Zlínský kraj	10/11	23,3%	38,3%	0,5%	38,8%	29,1%	8,8%	37,9%	100%	70,4%
	11/12	22,8%	36,9%	0,7%	37,6%	30,2%	9,4%	39,6%	100%	69,1%
	12/13	24,0%	37,6%	0,5%	38,1%	28,4%	9,4%	37,8%	100%	71,1%
	13/14	23,5%	38,6%	0,4%	39,0%	28,2%	9,4%	37,6%	100%	71,4%
	15/16	23,8%	39,2%	0,6%	39,8%	26,5%	10,0%	36,4%	100%	73,0%
Moravskoslezský k.	10/11	19,9%	38,5%	0,9%	39,5%	32,2%	8,5%	40,7%	100%	66,9%
	11/12	21,4%	36,7%	0,8%	37,5%	33,5%	7,6%	41,1%	100%	65,7%
	12/13	20,3%	37,9%	1,1%	39,0%	33,6%	7,1%	40,7%	100%	65,3%
	13/14	21,1%	38,3%	0,9%	39,2%	33,2%	6,5%	39,7%	100%	65,9%
	15/16	20,7%	39,9%	1,2%	41,1%	31,4%	6,8%	38,2%	100%	67,4%
Česká republika	10/11	20,9%	39,8%	0,9%	40,8%	31,6%	6,7%	38,3%	100%	67,4%
	11/12	22,1%	38,7%	0,9%	39,6%	32,1%	6,2%	38,3%	100%	66,9%
	12/13	21,9%	39,6%	1,0%	40,5%	31,2%	6,4%	37,6%	100%	67,9%
	13/14	21,9%	40,2%	0,8%	41,0%	31,0%	6,1%	37,1%	100%	68,2%
	15/16	22,5%	40,2%	0,9%	41,1%	30,1%	6,2%	36,4%	100%	69,0%

Tab. 7: Meziroční nárůst podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 11/12 až 15/16

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C (s maturit.)	Obory vzděl. kat. H+E a L0 (bez mat.)	s výu. list	s matur.	z toho s matur.
Hl.m.Praha	10/11	1,7	-1,9	0,0	0,7	-0,4	-0,7
	11/12	1,8	-0,6	-0,2	-0,4	-0,7	0,6
	12/13	-0,9	1,3	0,0	-0,7	0,2	0,6
	13/14	-0,6	1,2	-0,1	-0,2	-0,4	0,2
	15/16	0,1	0,3	-0,1	-0,3	0,0	0,4
Středočeský kraj	10/11	0,7	-1,0	0,2	0,3	-0,1	-0,4
	11/12	0,8	1,2	-0,5	-2,0	0,4	2,4
	12/13	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
	13/14	-0,4	-0,3	0,2	0,6	0,0	-0,7
	15/16	0,9	0,0	-0,2	-1,0	0,3	1,2
Jihočeský kraj	10/11	0,1	-0,5	-0,1	1,3	-0,7	-1,1
	11/12	1,7	-0,6	0,1	-1,2	0,1	1,1
	12/13	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
	13/14	-0,4	-0,3	0,2	0,6	0,0	-0,7
	15/16	0,9	0,0	-0,2	-1,0	0,3	1,2
Plzeňský kraj	10/11	1,0	-0,2	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	11/12	1,3	-1,6	0,0	0,6	-0,3	-0,6
	12/13	-1,1	0,9	-0,3	-0,1	0,5	0,3
	13/14	-0,1	1,2	-0,1	-1,2	0,3	1,3
	15/16	1,1	-0,4	-0,1	-0,3	-0,2	0,4
Karlovarský kraj	10/11	0,7	-3,8	0,1	1,7	1,2	-1,8
	11/12	2,1	-1,1	0,0	-0,2	-0,7	0,2
	12/13	0,0	0,6	-0,1	-0,7	0,2	0,8
	13/14	0,6	0,2	-0,2	0,3	-0,9	-0,1
	15/16	0,8	2,9	0,1	-3,9	0,1	3,8
Ústecký kraj	10/11	-0,3	-0,1	-0,1	0,8	-0,3	-0,7
	11/12	1,4	-1,4	0,1	0,7	-0,8	-0,8
	12/13	0,8	0,1	-0,1	-1,1	0,3	1,2
	13/14	0,3	0,1	-0,2	0,9	-1,2	-0,8
	15/16	0,3	-0,7	0,2	0,0	0,2	-0,2
Liberecký kraj	10/11	0,1	-0,9	0,3	1,0	-0,4	-1,2
	11/12	-0,9	-0,1	0,0	0,8	0,2	-0,8
	12/13	1,6	0,6	0,1	-1,1	-1,1	1,1
	13/14	-0,6	0,7	-0,2	-1,2	1,3	1,4
	15/16	0,6	-2,4	0,1	1,6	0,1	-1,7
Královéhradecký k.	10/11	0,0	1,3	-0,3	-0,8	-0,3	1,0
	11/12	0,8	-2,9	0,5	1,8	-0,2	-2,3
	12/13	0,0	2,9	-0,4	-2,0	-0,6	2,4
	13/14	0,5	-0,6	0,1	-0,6	0,5	0,4
	15/16	0,4	0,9	-0,2	-0,7	-0,4	0,9
Pardubický kraj	10/11	0,2	-2,8	0,2	3,2	-0,8	-3,4
	11/12	0,9	-0,1	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	12/13	1,4	-0,5	0,1	-2,7	1,6	2,6
	13/14	-1,7	1,3	-0,3	1,3	-0,6	-1,0
	15/16	0,8	1,2	0,4	-2,4	0,1	2,1
Kraj Vysočina	10/11	1,4	-2,0	0,0	0,8	-0,2	-0,8
	11/12	0,8	-0,4	-0,2	-0,3	0,1	0,5
	12/13	0,2	0,5	0,4	-0,9	-0,2	0,5
	13/14	0,7	-0,5	-0,2	-0,8	0,8	1,0
	15/16	1,2	-1,3	0,1	0,1	-0,1	-0,2
Jihomoravský kraj	10/11	0,9	-1,2	0,0	0,2	0,0	-0,2
	11/12	0,6	-0,6	0,2	0,7	-0,9	-0,9
	12/13	0,4	0,2	-0,1	-1,5	0,9	1,6
	13/14	0,6	0,7	-0,4	0,1	-1,1	0,2
	15/16	0,8	0,0	0,3	-1,4	0,3	1,1
Olomoucký kraj	10/11	0,1	-0,8	0,4	0,7	-0,5	-1,2
	11/12	1,5	-0,9	0,0	0,0	-0,6	0,0
	12/13	-2,0	0,8	0,1	0,4	0,7	-0,5
	13/14	-0,1	1,0	-0,2	-1,0	0,2	1,2
	15/16	2,0	-1,4	-0,1	-0,2	-0,3	0,3
Zlínský kraj	10/11	1,4	-1,0	0,2	-0,2	-0,3	0,1
	11/12	-0,4	-1,4	0,2	1,1	0,6	-1,3
	12/13	1,2	0,7	-0,2	-1,8	0,0	1,9
	13/14	-0,6	0,9	-0,1	-0,2	0,0	0,4
	15/16	0,3	0,7	0,1	-1,7	0,6	1,6
Moravskoslezský k.	10/11	0,6	-0,5	0,0	0,4	-0,6	-0,5
	11/12	1,5	-1,8	-0,1	1,3	-0,9	-1,2
	12/13	-1,1	1,2	0,3	0,2	-0,5	-0,4
	13/14	0,8	0,4	-0,2	-0,4	-0,6	0,6
	15/16	-0,4	1,6	0,3	-1,8	0,3	1,5
Česká republika	10/11	0,7	-1,0	0,0	0,6	-0,4	-0,7
	11/12	1,2	-1,1	0,0	0,5	-0,5	-0,5
	12/13	-0,2	0,9	0,0	-0,9	0,2	0,9
	13/14	0,0	0,6	-0,1	-0,2	-0,3	0,3
	15/16	0,7	0,0	0,1	-0,9	0,1	0,8

Zvýraznění změn:
tučně jsou uvedeny hodnoty nárůstu větší-rovno 1,5 p. b.

kurzivou a šedě jsou uvedeny hodnoty menší-rovno - 1,5 p.b., tedy výrazný pokles

Údaje o počtech žáků **nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia** v jednotlivých krajích obsahuje **tabulka 8**, do **vyššího odborného studia** **tabulka 9**. V obou tabulkách jsou uvedeny i hodnoty jiných forem vzdělávání (pod označením JFV). Pro srovnávání jsou uvedeny hodnoty nárůstů mezi šk. r. 2013/14 a 2014/15 (sloupec „14/13“) a šk. r. 2014/15 a 2015/16 a (sloupec „15/14“), ale jen v denním studiu. Poslední sloupec uvádí **podíl nově přijatých do denní formy nástaveb z absolventů denní formy tříletých oborů** poskytujících výuční list v daném roce (tab. 8), v tabulce 9 je pak uvedeno, jaký je **podíl nově přijatých do denní formy vyššího odborného studia z maturantů daného roku**.

Podíl vyučených přecházejících do denního nástavbového studia po výrazném poklesu oproti předchozím rokům v roce 2013/14 (na 25,8 %) pak mírně vzrostl na 26,1 %. Největší podíl má vedle Prahy i po výrazném poklesu kraj Jihočeský. Nizký podíl přecházejících do nástaveb je zřejmý v krajích Ústeckém (19,3 %) a Královéhradeckém (20,5 %).

V **oborech VOŠ** docházelo v průběhu posledních let k pomalému poklesu počtu nově přijatých, v některých krajích i docela výraznému (kraje Ústeckém a Jihočeském). Podíl maturantů vstupujících do oborů VOŠ činí v tomto roce 12,9 %. Nejvyšší je tento podíl v Praze, dále v Plzeňském a Karlovarském kraji, nejnižší v krajích Libereckém, Královéhradeckém a Zlínském. Zde je ale nutno brát v úvahu, že se jedná o poměr přijatých do VOŠ v kraji k počtu maturantů na školách s kraji (podíl je tedy ovlivňován mezikrajovými přesuny, což zřejmě navyšuje tento podíl v Praze).

Tab.8: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia pro absolventy 3letých učebních oborů

	šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		šk.r. 2015/2016		Meziroční nárůst		Podíl z vyuč.
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	14/13	15/14	
Hl.m.Praha	899	1095	840	1041	701	909	598	914	569	823	-14,7%	-4,8%	34,4%
Středočeský kraj	990	915	857	769	804	783	726	686	625	574	-9,7%	-13,9%	27,0%
Jihočeský kraj	700	514	667	431	575	381	497	344	488	251	-13,6%	-1,8%	31,5%
Plzeňský kraj	538	341	499	249	398	307	373	232	363	189	-6,3%	-2,7%	31,1%
Karlovarský kraj	218	150	171	139	152	128	143	54	131	52	-5,9%	-8,4%	23,3%
Ústecký kraj	707	598	579	646	464	542	428	452	344	393	-7,8%	-19,6%	19,3%
Liberecký kraj	326	341	277	168	237	230	231	144	204	132	-2,5%	-11,7%	21,2%
Královéhradecký k.	514	308	289	295	373	289	278	235	294	174	-25,5%	5,8%	20,5%
Pardubický kraj	400	249	359	135	375	112	340	81	301	93	-9,3%	-11,5%	23,5%
Kraj Vysočina	535	400	433	315	387	340	390	213	284	179	0,8%	-27,2%	21,0%
Jihomoravský kraj	1002	722	936	489	795	473	717	325	665	386	-9,8%	-7,3%	27,4%
Olomoucký kraj	838	353	657	369	569	315	479	185	473	286	-15,8%	-1,3%	30,9%
Zlínský kraj	533	277	431	222	382	278	365	185	361	145	-4,5%	-1,1%	26,0%
Moravskoslezský k.	974	1251	796	880	824	919	731	811	700	718	-11,3%	-4,2%	24,5%
Česká republika	9174	7514	7791	6148	7036	6006	6296	4861	5802	4395	-10,5%	-7,8%	26,1%

Tab. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků vyššího studia (bez konzervatoří)

	šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		šk.r. 2015/2016		Meziroční nárůst		Podíl z matur.
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	14/13	15/14	
Hl.m.Praha	1850	600	1959	668	2063	657	1954	654	1770	664	-5,3%	-9,4%	22,5%
Středočeský kraj	656	471	716	386	608	390	526	357	541	339	-13,5%	2,9%	12,0%
Jihočeský kraj	654	263	598	203	562	264	484	207	382	209	-13,9%	-21,1%	11,0%
Plzeňský kraj	425	172	444	164	490	153	471	132	453	177	-3,9%	-3,8%	17,3%
Karlovarský kraj	169	36	167	40	206	32	178	0	169	27	-13,6%	-5,1%	14,0%
Ústecký kraj	662	342	634	484	652	447	533	409	437	404	-18,3%	-18,0%	12,4%
Liberecký kraj	172	0	188	7	168	0	158	0	124	0	-6,0%	-21,5%	6,7%
Královéhradecký k.	391	28	353	33	363	63	319	71	267	20	-12,1%	-16,3%	7,9%
Pardubický kraj	505	146	471	90	487	105	417	91	347	137	-14,4%	-16,8%	13,2%
Kraj Vysočina	345	248	452	262	378	222	347	175	305	281	-8,2%	-12,1%	10,6%
Jihomoravský kraj	960	349	1024	270	952	304	863	260	825	234	-9,3%	-4,4%	13,2%
Olomoucký kraj	500	148	513	132	414	113	435	165	380	131	5,1%	-12,6%	10,7%
Zlínský kraj	387	114	408	133	409	52	339	64	286	96	-17,1%	-15,6%	8,0%
Moravskoslezský k.	788	399	779	388	796	455	779	369	674	306	-2,1%	-13,5%	10,0%
Česká republika	8464	3316	8706	3260	8548	3257	7803	2954	6960	3025	-8,7%	-10,8%	12,9%

Meziroční nárůst - je určen v denním studiu.

Podíl z - je pro šk.r. 2015/16.

4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání

Na obrázcích a v tabulkách otištěných dále uvádíme počty a podíly žáků nově vstupujících do prvních ročníků v jednotlivých kategoriích odborného vzdělání v letech 2010/11 až 2015/16 v členění podle skupin oborů vzdělání.

V **grafech** jsou znázorněny **počty a podíly** žáků nově přijatých do prvních ročníků oborů poskytujících **střední vzdělání s výučním listem** (H + E), **střední vzdělání s maturitní zkouškou** (M a L0) a všech **společně** (H+E+M+L0) - (obr. 7 až 14). Uvedení jak počtů, tak podílů považujeme za důležité pro znázornění vývoje i při výrazně se měnících stavech populace. Obrázky 15 a 16 ukazují počty přijatých do **nástavbového studia** a do oborů **vyššího odborného vzdělávání**. Veškerá data jsou rovněž přehledně uvedena v tabulkách 10 až 12. Grafy i údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do prvních ročníků zahrnují i žáky neveřejných škol (soukromých a církevních) a žáky se zdravotním postižením.

Množství hodnot v tabulkách a jejich znázornění v grafech umožňuje nejrůznějším způsobem porovnávat vývoj v jednotlivých kategoriích vzdělání a skupinách oborů. Zde uvádíme jen několik podstatných údajů o tom, kde dochází k významným změnám.

V oborech středního vzdělávání s výučním listem - po letech mírného poklesu počtů i podílů žáků začal v roce 2008/09 pravidelně narůstat podíl přijímaných žáků; tento vývoj se však zastavil v roce 2012 a u nově přijatých do učebních oborů došlo k poklesu o 2 p.b.

V roce 2015/16 činí podíl nově přijatých 30,1 % z těch, kteří jsou nově přijatí ze základního vzdělávání (v absolutních číslech 30 118 přijatých).

Významné je, že se nezastavil nárůst v technických oborech, oproti minulému šk. r. (obr. 7 a 8, tab. 10) došlo k nárůstu ve skupině oborů Strojírenství a Elektrotechnika (v obou o 0,4 p.b.), nejvyšší nárůst však zaznamenaly zemědělské obory (0,7 p.b.), největší pokles byl zaznamenán ve skupině Stavebnictví (-0,8 p.b.). Zřejmě to souvisí s tím, že se i přes širokou propagaci a podporu náboru žáků stále projevuje negativní vztah žáků a jejich rodičů k těmto profesím. V ostatních skupinách oborů nepřesahuje pokles 0,2 p.b.,

V **dlouhodobém porovnání** od roku 2010 jsou vysoké hodnoty nárůstu podílů znatelné u skupin oborů Strojírenství (3,9 p.b.) a Potravinářství (1,9 p.b.) Velké snížení je pak zřejmé ve skupinách Stavebnictví (-4,3 p.b.), Gastronomie (-3,2 p.b.) a Zpracování dřeva (-1,8 p.b.).

Tento vývoj, s výjimkou stavebních oborů, v podstatě odpovídá potřebám a situaci na trhu práce a lze jej považovat za přiměřený a uspokojivý.

V maturitních oborech kategorie M (vč. oborů lyceí) - po třech letech mírného nárůstu podílů nově přijatých dochází v tomto roce **k nepatrnému poklesu**. Je to zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku poklesl ze 40,8 % v roce 2010/11 na hodnotu 40,2 % v letošním roce.

Největší meziroční **nárůst**, poměrně výrazný, vykazuje skupina skupin Právní a veřejnosprávní činnost (0,7 p.b.), další, již menší, skupina Strojírenství (0,2 p.b.) a skupina Obecně odborná příprava (0,2 p.b.).

Největší **pokles** vykazují skupiny Stavebnictví a Doprava a spoje (obě -0,2 p.b)

V **dlouhodobém pohledu** je nejvyšší nárůst u skupin Strojírenství (1,8 p.b.) a Umění a užité umění (1,7 p.b.). Výrazný pokles je ve skupinách Ekonomika a administrativa (-3,3 p.b.), výrazný pokles podílu nově přijatých žáků je také u Lyceí (-1,8 p.b.).

V maturitních oborech kategorie L0 (střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0 – obr. 11, 12) došlo po roce 2008 k postupnému poklesu, v posledních letech **kolísá jejich podíl kolem 6,2 %**.

K nejméně výraznému **nárůstu** došlo ve skupině Osobní a provozní služby (2,4 p.b.), malé navýšení vykazují také skupiny Polygrafie, Technická chemie a Zpracování dřeva (0,2 p.b.).

Největší **meziroční pokles** vykazují skupiny oborů Speciální a interdisciplinární obory (1,4 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví a turismus (-0,8 p.b.).

V **pětiletém pohledu** zaznamenala velmi vysoký nárůst skupina oborů Strojírenství (13,2 p.b.), naopak největší pokles vykazují skupiny Obchod (-6,0 p.b.), Speciální a interdisciplinární obory (4,4 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví, turismus (-3,4 p.b.).

Vývoj celkového počtu a podílu žáků přijatých ve všech kategoriích, do kterých vstupují žáci ze základního vzdělávání (**E+H+L0+M**), je dobře zřetelný v grafech na obr. 13 a 14, kde je zřejmé, že se poklesy a nárůsty v různých kategoriích vyrovnávají.

V meziročním srovnání je významný pouze **nárůst podílů** žáků připravovaných ve skupinách oborů Právní a veřejnosprávní činnosti (0,4 p.b.) a Strojírenství (2,0 p.b.).

K významnějšímu meziročnímu **poklesu podílu** dochází u skupin Stavebnictví (0,5 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví a turismus (-0,2 p.b.).

Zajímavý je i **dlouhodobý pohled**, který ukazuje **významné nárůsty** skupin oborů Strojírenství (3,5 p.b.), Umění, užitě umění (1,0 p.b.), Právní a veřejnosprávní činnosti (0,9 p.b.) a Potravinářství (0,8 p.b.). **Největší poklesy** v pětiletém pohledu vykazují skupiny Stavebnictví (-2,5 p.b.), Gastronomie, hotelnictví, turismus (-1,6 p.b.) a také Ekonomika a administrativa (-1,6 p.b.).

Všechny dlouhodobé změny se vztahují k rozdílům mezi roky 2010/11 až 2015/16. V absolutních počtech došlo v tomto období k poklesu nově přijatých ze základních škol do odborného vzdělávání o 7 tisíc žáků (z 107 081 na 99 994 žáků).

V gymnaziální přípravě se snížil počet přijatých a přecházejících do 2. stupně o 335 žáků (z 22 859 na 22 524).

Od roku 2004 do současnosti došlo ke snížení počtu nově přijatých o téměř 40 tisíc žáků.

V nastavbovém vzdělávání (obr. 15 a 16) **dochází v celku k meziročnímu poklesu** o 494 nově přijatých, což odráží jednak počátek výrazného poklesu populačního ročníku, ale i vliv problémů s úspěšností složení maturitní zkoušky v jejím novém pojetí.

Největší **meziroční nárůst** podílu vykazují skupiny Stavebnictví (0,7 p.b.) a Potravinářství (o 0,3 p.b.). Nárůst o 0,3 p.b. je i ve skupině Podnikání v oborech, odvětví. Podíl přijatých do této skupiny stále přesahuje 60 % všech nově přijatých v nastavbovém studiu, což je dáno tím, že při velké rozptýlenosti výuky učebních oborů na mnoha školách je to často jediná možnost, jak vytvořit dostatečně velkou třídu ze zájemců o nastavbové studium z různých oborů. Na druhé straně je výhodou příprava vyučených k budoucímu podnikání a zvýšení jejich vzdělanostní úrovně.

K **poklesu** podílu nově přijatých došlo ve skupinách Speciální a interdisciplinární obory (-0,6 p.b.) a Obchod (-0,5 p.b.).

Podíváme-li se na **vývoj z dlouhodobého pohledu**, je zřejmý výrazný nárůst skupin Stavebnictví (1,4 p.b.) a Speciální a interdisciplinární obory (1,2 p.b.). K poklesu došlo zejména ve skupinách Doprava a spoje (-1,9 p.b.) a také Gastronomie, hotelnictví, turismus (-0,9 p.b.).

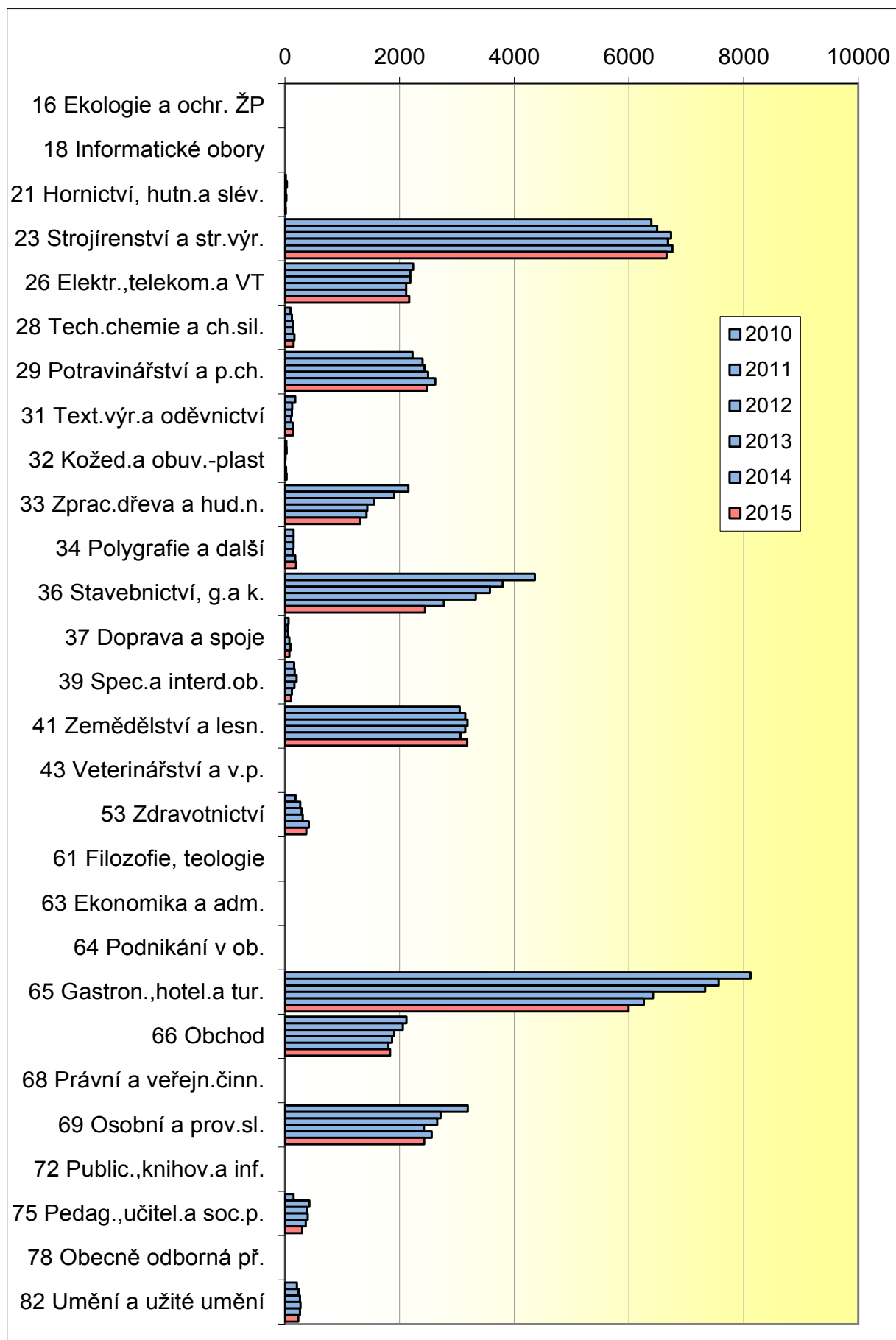
Ve vyšším odborném vzdělávání (obr. 17 a 18) jsou od roku 2013 počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní, pokles je patrný až po tomto roce.

Situace v podílech se mění jen mírně, výraznější **meziroční nárůst** je vykazován ve skupinách oborů Zdravotnictví (1,2 p.b.) a Umění a užitě umění (0,9 p.b.).

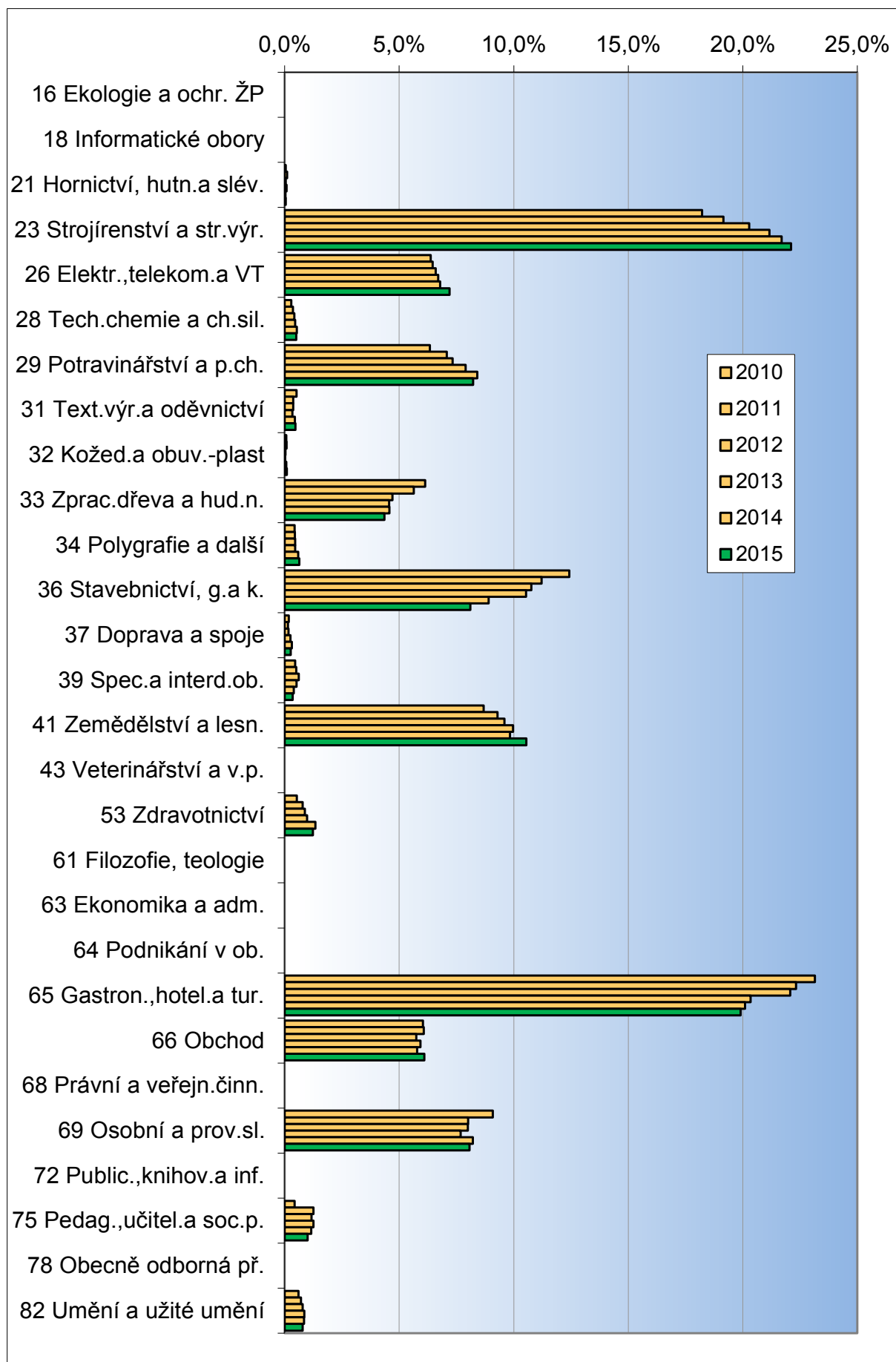
K **poklesu** došlo zejména u skupin Podnikání v oborech (-0,8 p.b.) a Strojírenství (-0,7 p.b.).

Největší nárůst v **dlouhodobém pohledu** je u skupin Zdravotnictví (4,2 p.b.), Umění, užitě umění (1,8 p.p.) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,6 p.b.), k nejhlubšímu poklesu došlo u skupin oborů Ekonomika a administrativa (-3,2 p.b.) a Podnikání v oborech (-1,4 p.b.).

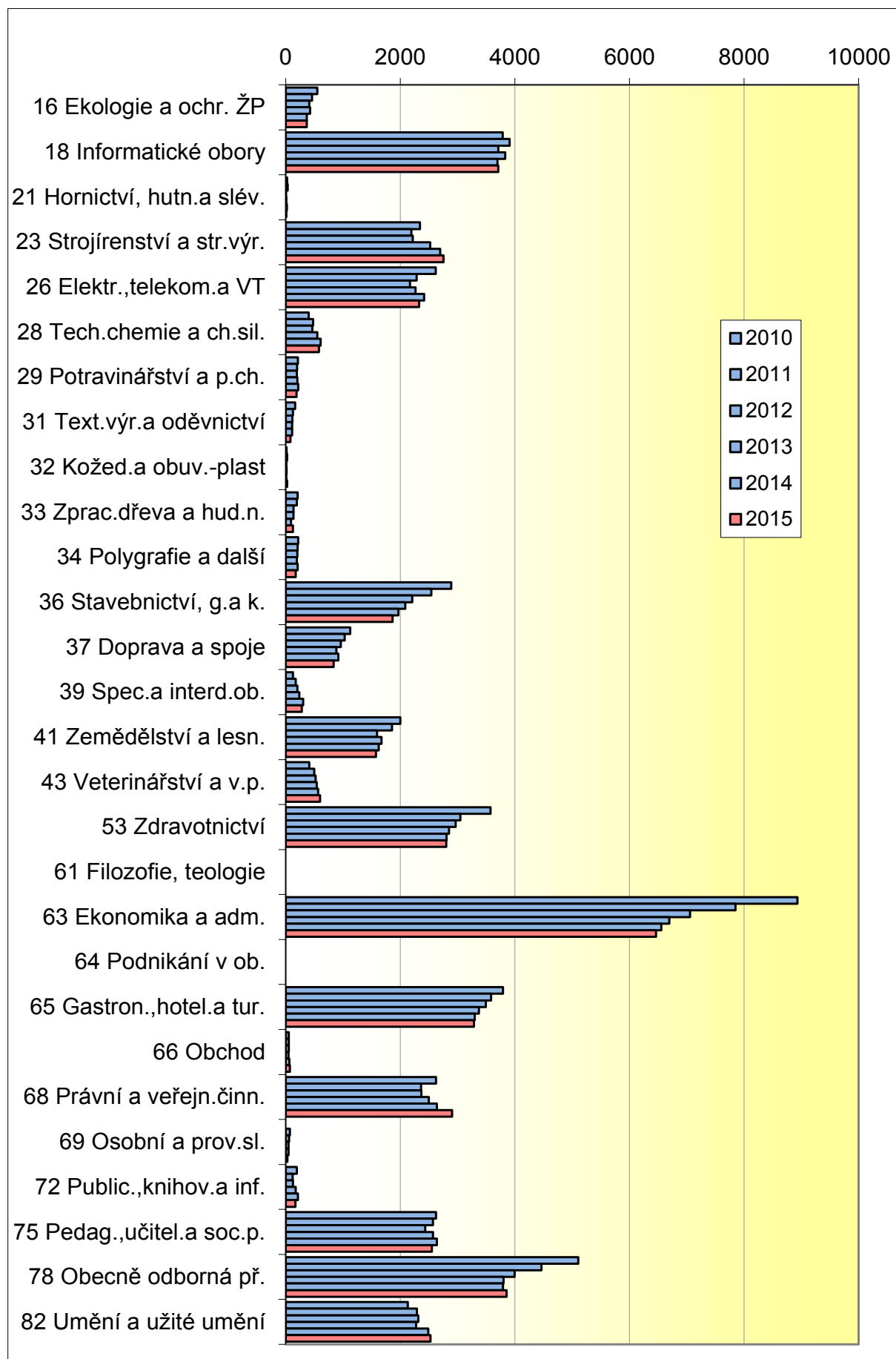
Obr. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

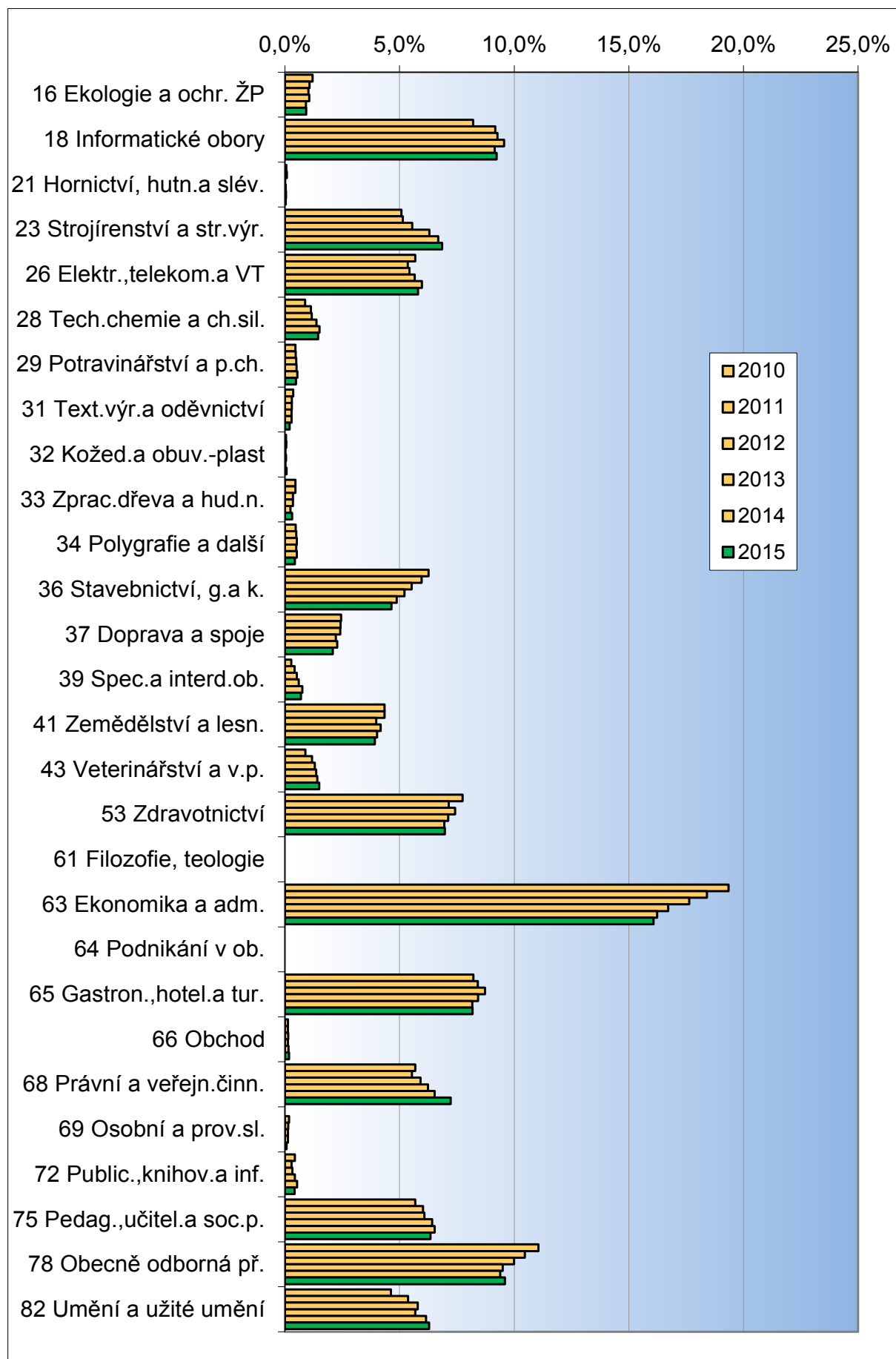
Obr. 8: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

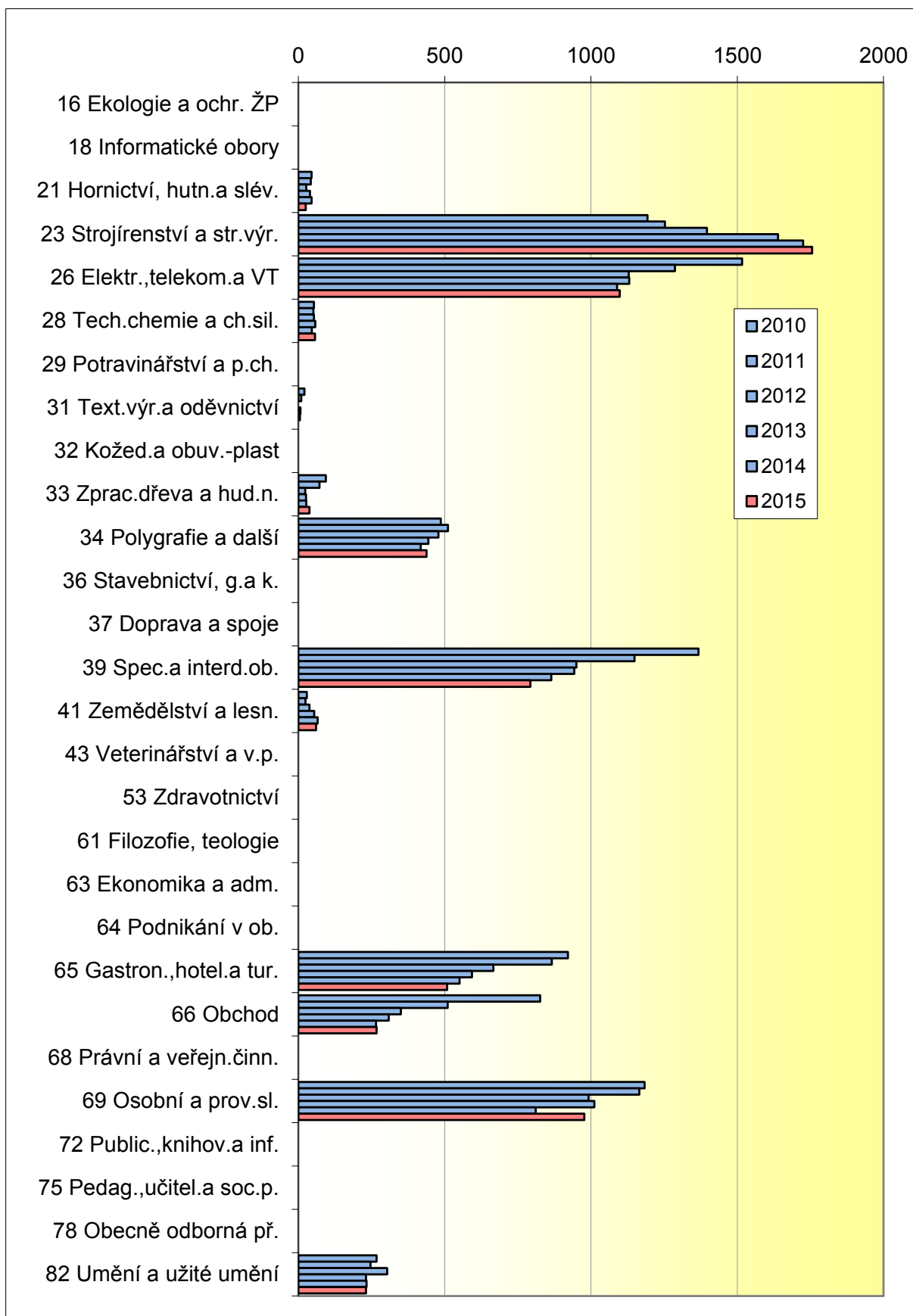
Obr. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

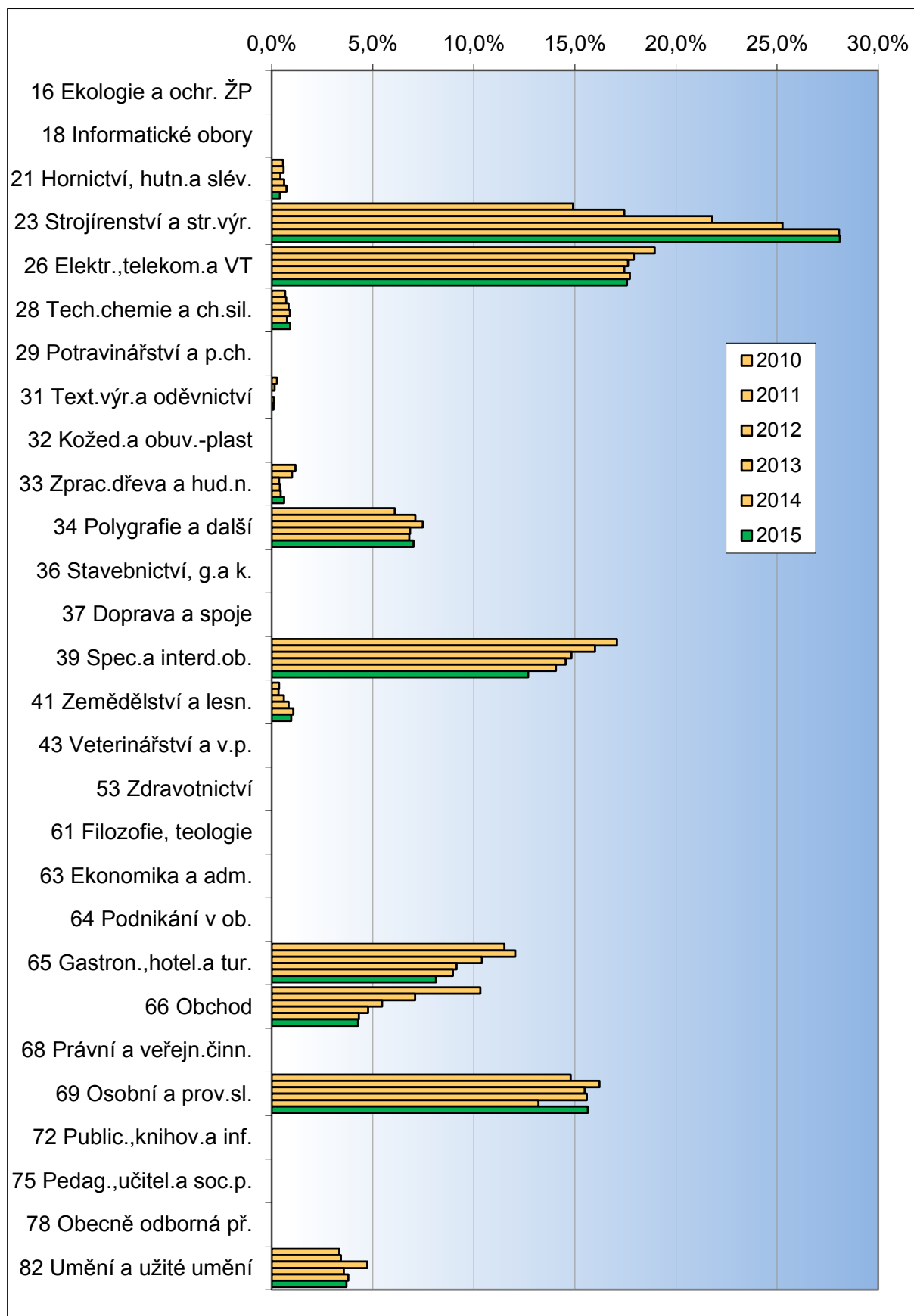
Obr. 10: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

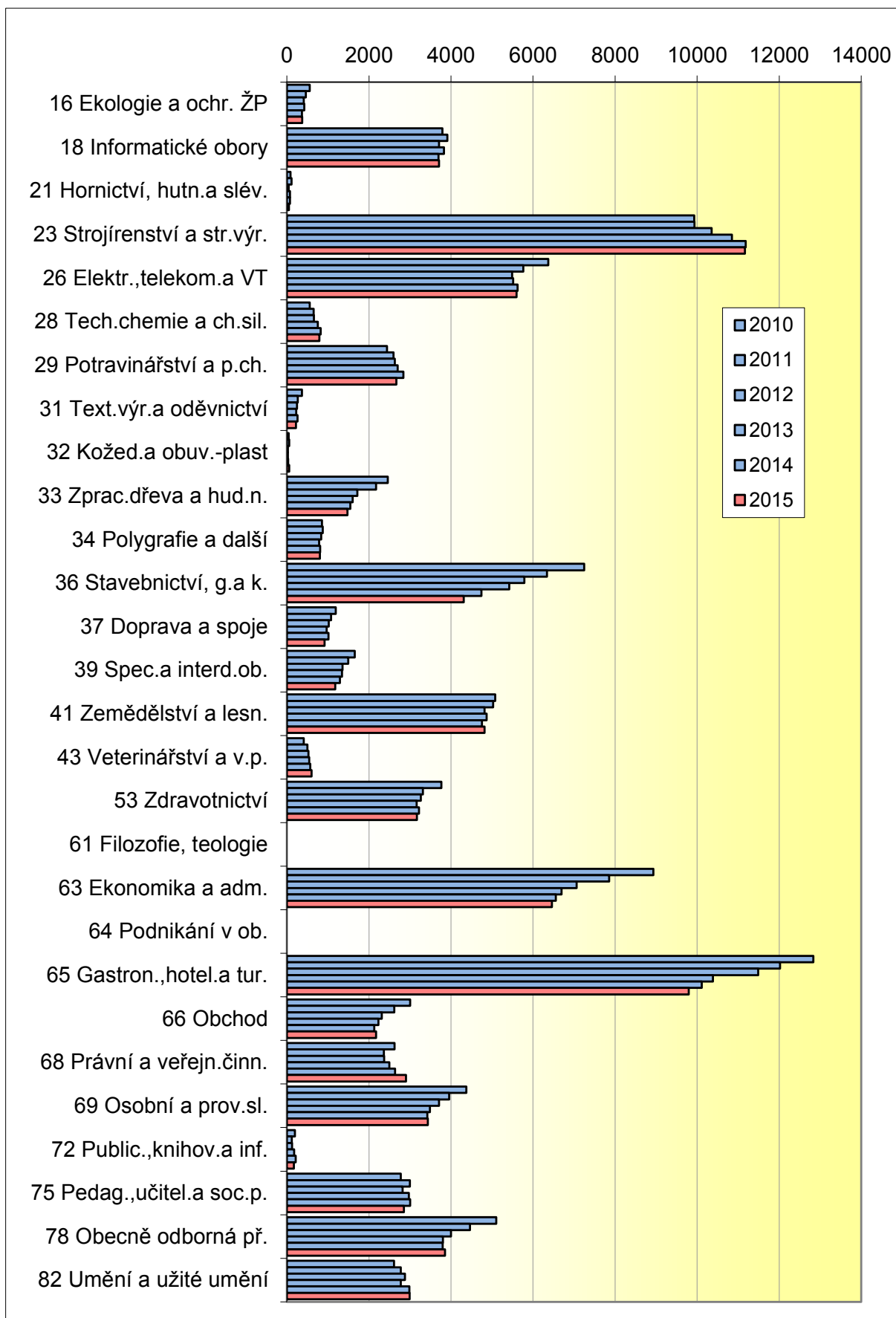
Obr. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

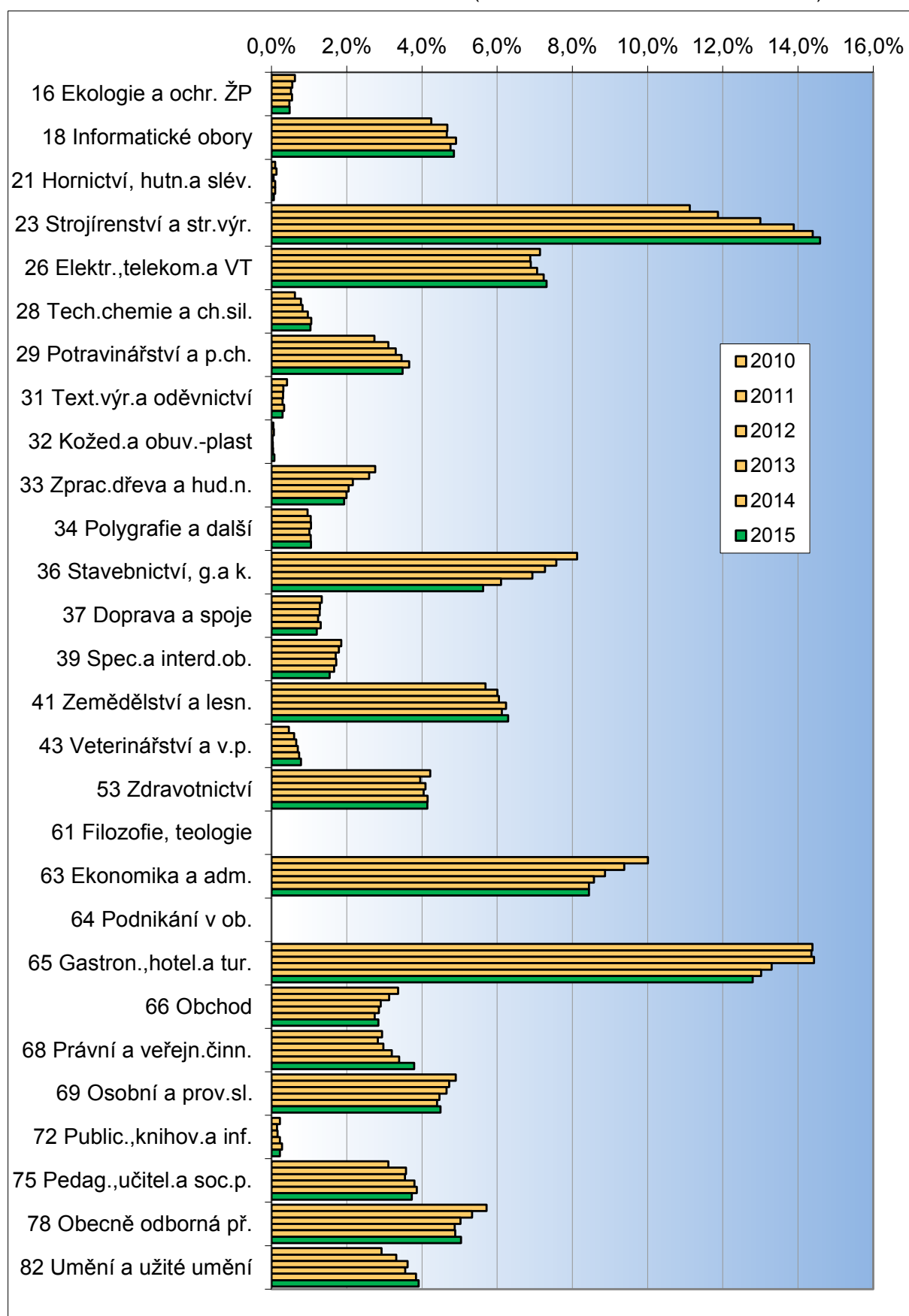
Obr. 12: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

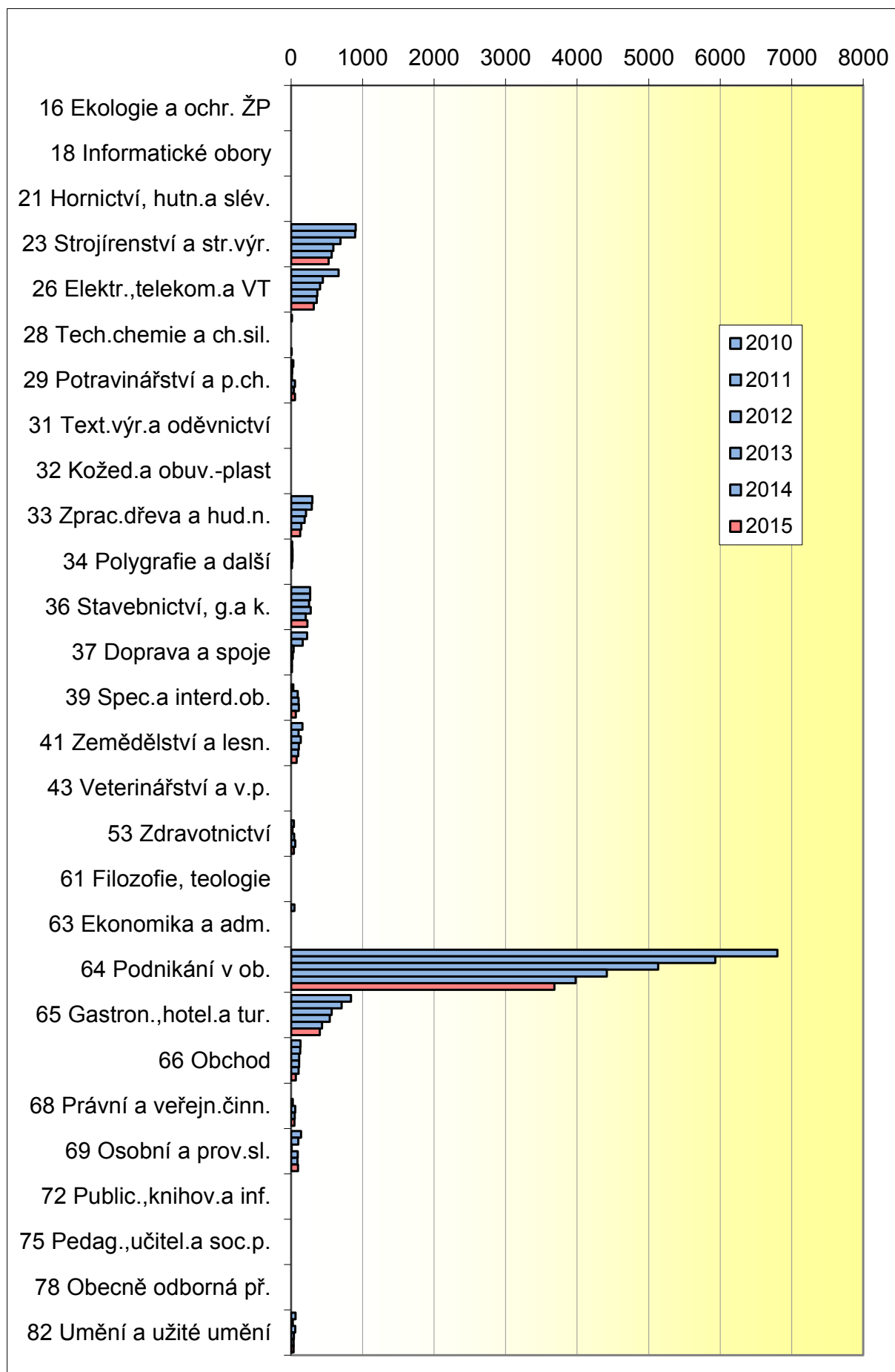
Obr. 13: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

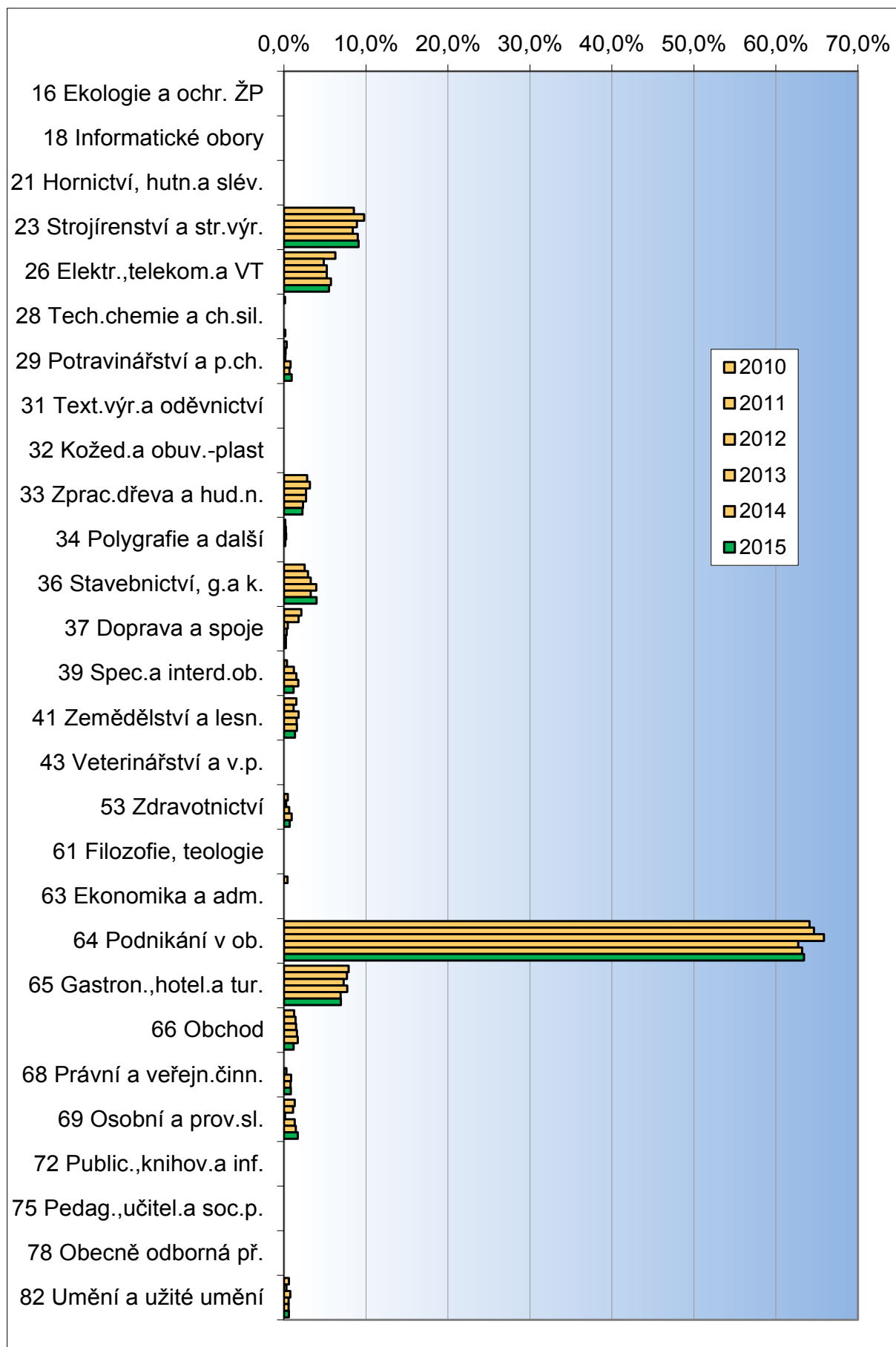
Obr. 14: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

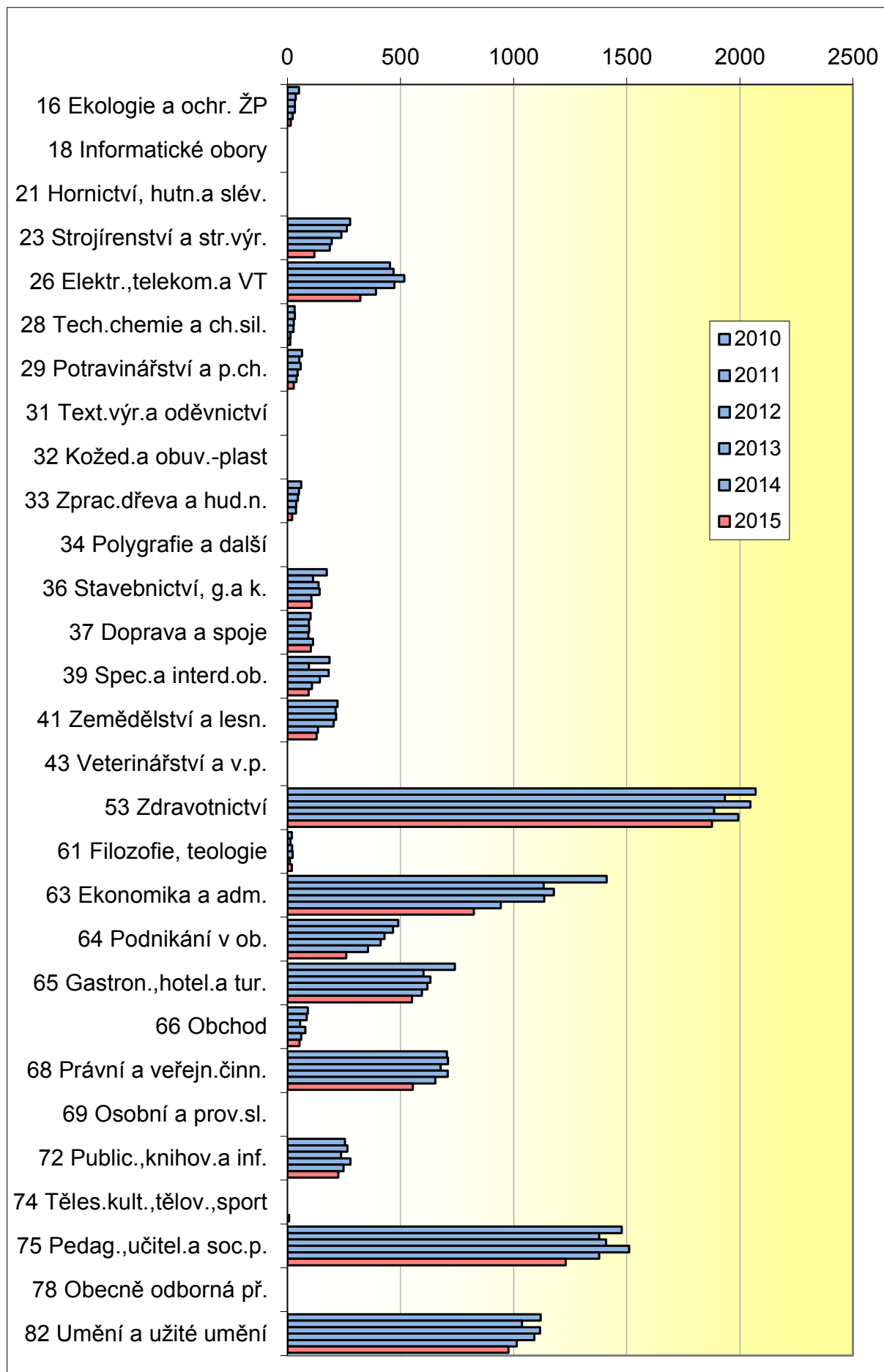
Obr. 15: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

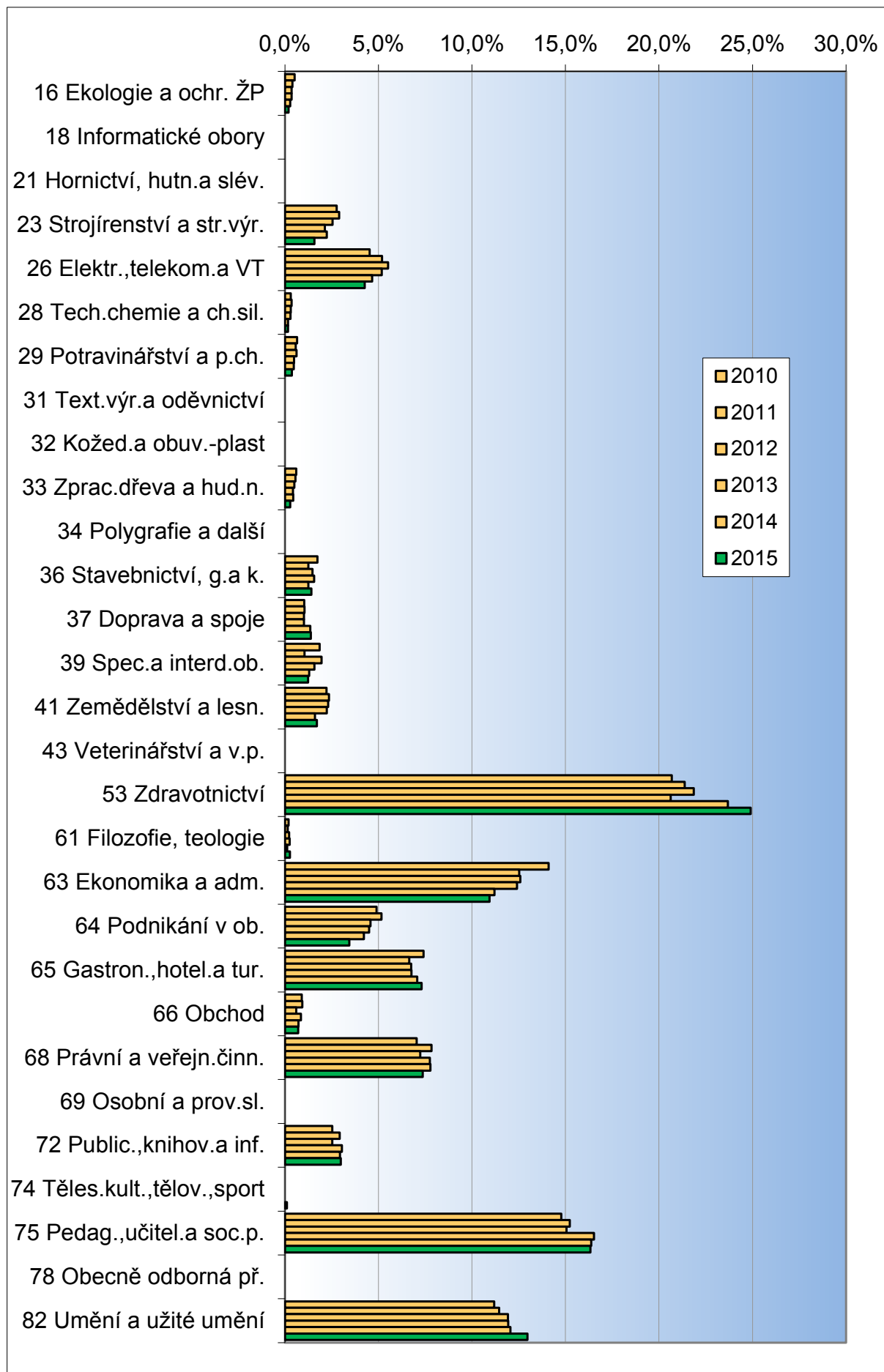
Obr. 16: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

Obr. 17: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

Obr. 18: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

Tab. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15. 10. příslušného roku

Denní studium		Střední vzdělávání s výučním listem - E + H											
		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.		16	0,0%	36	0,1%	14	0,0%	24	0,1%	12	0,0%	13	0,0%
23 Strojrenství a str.výr.		6393	18,2%	6490	19,2%	6733	20,3%	6682	21,2%	6759	21,7%	6657	22,1%
26 Elektr.,telekom.a VT		2235	6,4%	2188	6,5%	2187	6,6%	2117	6,7%	2116	6,8%	2169	7,2%
28 Tech.chemie a ch.sil.		99	0,3%	122	0,4%	138	0,4%	145	0,5%	164	0,5%	152	0,5%
29 Potravinářství a p.ch.		2226	6,3%	2399	7,1%	2436	7,3%	2495	7,9%	2621	8,4%	2478	8,2%
31 Text.výr.a oděvnictví		181	0,5%	127	0,4%	123	0,4%	105	0,3%	138	0,4%	141	0,5%
32 Kožed.a obuv.-plast		25	0,1%	28	0,1%	12	0,0%	6	0,0%	20	0,1%	28	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.		2154	6,1%	1908	5,6%	1560	4,7%	1439	4,6%	1424	4,6%	1313	4,4%
34 Polygrafie a další		152	0,4%	149	0,4%	150	0,5%	145	0,5%	182	0,6%	192	0,6%
36 Stavebnictví, g.a k.		4360	12,4%	3798	11,2%	3577	10,8%	3327	10,5%	2773	8,9%	2443	8,1%
37 Doprava a spoje		62	0,2%	48	0,1%	55	0,2%	79	0,3%	96	0,3%	80	0,3%
39 Spec.a interd.ob.		160	0,5%	172	0,5%	202	0,6%	163	0,5%	124	0,4%	105	0,3%
41 Zemědělství a lesn.		3049	8,7%	3147	9,3%	3184	9,6%	3146	10,0%	3065	9,8%	3179	10,6%
43 Veterinářství a v.p.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví		186	0,5%	265	0,8%	293	0,9%	310	1,0%	416	1,3%	371	1,2%
61 Filozofie, teologie		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.		8123	23,1%	7565	22,3%	7328	22,1%	6420	20,3%	6260	20,1%	5996	19,9%
66 Obchod		2119	6,0%	2057	6,1%	1907	5,7%	1870	5,9%	1803	5,8%	1835	6,1%
68 Právní a veřejn.činn.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.		3190	9,1%	2713	8,0%	2655	8,0%	2425	7,7%	2558	8,2%	2430	8,1%
72 Public.,knihov.a inf.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.		151	0,4%	425	1,3%	388	1,2%	398	1,3%	362	1,2%	301	1,0%
78 Obecně odborná př.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění		209	0,6%	239	0,7%	260	0,8%	270	0,9%	261	0,8%	235	0,8%
Celkový součet		35090	100,0%	33876	100,0%	33202	100,0%	31566	100,0%	31154	100,0%	30118	100,0%

Denní studium		Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) - M											
		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP		554	1,2%	459	1,1%	410	1,0%	426	1,1%	368	0,9%	370	0,9%
18 Informatické obory		3789	8,2%	3911	9,2%	3709	9,3%	3831	9,6%	3697	9,2%	3710	9,2%
21 Hornictví, hutn.a slév.		27	0,1%	34	0,1%	2	0,0%	12	0,0%	19	0,0%	11	0,0%
23 Strojrenství a str.výr.		2342	5,1%	2194	5,1%	2221	5,5%	2525	6,3%	2699	6,7%	2754	6,9%
26 Elektr.,telekom.a VT		2621	5,7%	2285	5,4%	2172	5,4%	2267	5,7%	2415	6,0%	2331	5,8%
28 Tech.chemie a ch.sil.		403	0,9%	480	1,1%	467	1,2%	551	1,4%	610	1,5%	580	1,4%
29 Potravinářství a p.ch.		212	0,5%	201	0,5%	195	0,5%	204	0,5%	220	0,5%	191	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví		167	0,4%	127	0,3%	120	0,3%	115	0,3%	114	0,3%	82	0,2%
32 Kožed.a obuv.-plast		18	0,0%	25	0,1%	10	0,0%	18	0,0%	10	0,0%	28	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.		211	0,5%	193	0,5%	137	0,3%	138	0,3%	95	0,2%	127	0,3%
34 Polygrafie a další		217	0,5%	211	0,5%	204	0,5%	195	0,5%	209	0,5%	174	0,4%
36 Stavebnictví, g.a k.		2889	6,3%	2543	6,0%	2211	5,5%	2090	5,2%	1968	4,9%	1866	4,6%
37 Doprava a spoje		1127	2,4%	1031	2,4%	964	2,4%	888	2,2%	918	2,3%	839	2,1%
39 Spec.a interd.ob.		127	0,3%	177	0,4%	204	0,5%	238	0,6%	306	0,8%	282	0,7%
41 Zemědělství a lesn.		2002	4,3%	1854	4,3%	1595	4,0%	1671	4,2%	1625	4,0%	1577	3,9%
43 Veterinářství a v.p.		412	0,9%	501	1,2%	522	1,3%	545	1,4%	567	1,4%	599	1,5%
53 Zdravotnictví		3578	7,8%	3047	7,1%	2968	7,4%	2850	7,1%	2806	6,9%	2801	7,0%
61 Filozofie, teologie		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.		8932	19,4%	7852	18,4%	7059	17,6%	6696	16,7%	6556	16,2%	6462	16,1%
64 Podnikání v ob.		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.		3791	8,2%	3587	8,4%	3493	8,7%	3373	8,4%	3301	8,2%	3288	8,2%
66 Obchod		57	0,1%	53	0,1%	56	0,1%	50	0,1%	64	0,2%	72	0,2%
68 Právní a veřejn.činn.		2622	5,7%	2364	5,5%	2368	5,9%	2498	6,2%	2638	6,5%	2905	7,2%
69 Osobní a prov.sl.		0	0,0%	76	0,2%	58	0,1%	52	0,1%	51	0,1%	30	0,1%
72 Public.,knihov.a inf.		197	0,4%	121	0,3%	128	0,3%	174	0,4%	215	0,5%	169	0,4%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.		2623	5,7%	2570	6,0%	2434	6,1%	2572	6,4%	2639	6,5%	2552	6,4%
78 Obecně odborná př.		5105	11,1%	4464	10,5%	3998	10,0%	3804	9,5%	3795	9,4%	3855	9,6%
82 Umění a užité umění		2133	4,6%	2291	5,4%	2317	5,8%	2277	5,7%	2488	6,2%	2527	6,3%
Celkový součet		46156	100,0%	42651	100,0%	40022	100,0%	40060	100,0%	40393	100,0%	40182	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Tab. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15. 10. příslušného roku

Denní studium	Střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0											
	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	45	0,6%	42	0,6%	27	0,4%	40	0,6%	45	0,7%	25	0,4%
23 Strojírenství a str.výr.	1193	14,9%	1253	17,4%	1396	21,8%	1639	25,3%	1725	28,1%	1756	28,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	1516	18,9%	1287	17,9%	1129	17,6%	1131	17,4%	1089	17,7%	1098	17,6%
28 Tech.chemie a ch.sil.	53	0,7%	51	0,7%	53	0,8%	58	0,9%	46	0,7%	57	0,9%
29 Potravinářství a p.ch.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
31 Text.výr.a oděvnictví	21	0,3%	10	0,1%	0	0,0%	7	0,1%	5	0,1%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	94	1,2%	72	1,0%	23	0,4%	26	0,4%	27	0,4%	38	0,6%
34 Polygrafie a další	487	6,1%	511	7,1%	479	7,5%	444	6,8%	418	6,8%	438	7,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
37 Doprava a spoje	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
39 Spec.a interd.ob.	1367	17,1%	1149	16,0%	950	14,8%	943	14,5%	864	14,1%	793	12,7%
41 Zemědělství a lesn.	29	0,4%	24	0,3%	38	0,6%	54	0,8%	66	1,1%	60	1,0%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	921	11,5%	866	12,1%	666	10,4%	593	9,1%	551	9,0%	508	8,1%
66 Obchod	826	10,3%	510	7,1%	350	5,5%	309	4,8%	265	4,3%	267	4,3%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	1183	14,8%	1165	16,2%	992	15,5%	1011	15,6%	811	13,2%	977	15,6%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	267	3,3%	246	3,4%	303	4,7%	231	3,6%	233	3,8%	231	3,7%
Celkový součet	8002	100,0%	7186	100,0%	6406	100,0%	6486	100,0%	6145	100,0%	6248	100,0%

Denní studium Střední vzdělávání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absol. zákl. školy (E+H+M+L0)

Denní studium	Střední vzdělávání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absol. zákl. školy (E+H+M+L0)											
	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	554	0,6%	459	0,5%	410	0,5%	426	0,5%	368	0,5%	370	0,5%
18 Informatické obory	3789	4,2%	3911	4,7%	3709	4,7%	3831	4,9%	3697	4,8%	3710	4,8%
21 Hornictví, hutn.a slév.	88	0,1%	112	0,1%	43	0,1%	76	0,1%	76	0,1%	49	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	9928	11,1%	9937	11,9%	10350	13,0%	10846	13,9%	11183	14,4%	11167	14,6%
26 Elektr.,telekom.a VT	6372	7,1%	5760	6,9%	5488	6,9%	5515	7,1%	5620	7,2%	5598	7,3%
28 Tech.chemie a ch.sil.	555	0,6%	653	0,8%	658	0,8%	754	1,0%	820	1,1%	789	1,0%
29 Potravinářství a p.ch.	2438	2,7%	2600	3,1%	2631	3,3%	2699	3,5%	2841	3,7%	2669	3,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	369	0,4%	264	0,3%	243	0,3%	227	0,3%	257	0,3%	223	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	43	0,0%	53	0,1%	22	0,0%	24	0,0%	30	0,0%	56	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2459	2,8%	2173	2,6%	1720	2,2%	1603	2,1%	1546	2,0%	1478	1,9%
34 Polygrafie a další	856	1,0%	871	1,0%	833	1,0%	784	1,0%	809	1,0%	804	1,1%
36 Stavebnictví, g.a k.	7249	8,1%	6341	7,6%	5788	7,3%	5417	6,9%	4741	6,1%	4309	5,6%
37 Doprava a spoje	1189	1,3%	1079	1,3%	1019	1,3%	967	1,2%	1014	1,3%	919	1,2%
39 Spec.a interd.ob.	1654	1,9%	1498	1,8%	1356	1,7%	1344	1,7%	1294	1,7%	1180	1,5%
41 Zemědělství a lesn.	5080	5,7%	5025	6,0%	4817	6,0%	4871	6,2%	4756	6,1%	4816	6,3%
43 Veterinářství a v.p.	412	0,5%	501	0,6%	522	0,7%	545	0,7%	567	0,7%	599	0,8%
53 Zdravotnictví	3764	4,2%	3312	4,0%	3261	4,1%	3160	4,0%	3222	4,1%	3172	4,1%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	8932	10,0%	7852	9,4%	7059	8,9%	6696	8,6%	6556	8,4%	6462	8,4%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	12835	14,4%	12018	14,4%	11487	14,4%	10386	13,3%	10112	13,0%	9792	12,8%
66 Obchod	3002	3,4%	2620	3,1%	2313	2,9%	2229	2,9%	2132	2,7%	2174	2,8%
68 Právní a veřejn.činn.	2622	2,9%	2364	2,8%	2368	3,0%	2498	3,2%	2638	3,4%	2905	3,8%
69 Osobní a prov.sl.	4373	4,9%	3954	4,7%	3705	4,7%	3488	4,5%	3420	4,4%	3437	4,5%
72 Public.,knihov.a inf.	197	0,2%	121	0,1%	128	0,2%	174	0,2%	215	0,3%	169	0,2%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2774	3,1%	2995	3,6%	2822	3,5%	2970	3,8%	3001	3,9%	2853	3,7%
78 Obecně odborná př.	5105	5,7%	4464	5,3%	3998	5,0%	3804	4,9%	3795	4,9%	3855	5,0%
82 Umění a užité umění	2609	2,9%	2776	3,3%	2880	3,6%	2778	3,6%	2982	3,8%	2993	3,9%
Celkový součet	89248	100,0%	83713	100,0%	79630	100,0%	78112	100,0%	77692	100,0%	76548	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání a žáci nástavbového studia

Tab. 12: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15. 10. příslušného roku

Denní studium	Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5											
	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn. a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	904	8,5%	896	9,8%	692	8,9%	590	8,4%	567	9,0%	528	9,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	664	6,3%	446	4,9%	407	5,2%	367	5,2%	360	5,7%	318	5,5%
28 Tech.chemie a ch.sil.	13	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	9	0,2%
29 Potravinářství a p.ch.	33	0,3%	18	0,2%	12	0,2%	57	0,8%	42	0,7%	55	0,9%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	300	2,8%	290	3,2%	210	2,7%	190	2,7%	146	2,3%	130	2,2%
34 Polygrafie a další	18	0,2%	21	0,2%	21	0,3%	12	0,2%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	269	2,5%	267	2,9%	254	3,3%	277	3,9%	206	3,3%	230	4,0%
37 Doprava a spoje	226	2,1%	162	1,8%	37	0,5%	23	0,3%	15	0,2%	13	0,2%
39 Spec.a interd.ob.	0	0,0%	32	0,3%	94	1,2%	107	1,5%	109	1,7%	68	1,2%
41 Zemědělství a lesn.	161	1,5%	106	1,2%	138	1,8%	109	1,5%	100	1,6%	77	1,3%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	42	0,5%	21	0,3%	44	0,6%	58	0,9%	40	0,7%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	47	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	6799	64,1%	5930	64,6%	5132	65,9%	4413	62,7%	3978	63,2%	3681	63,4%
65 Gastron.,hotel.a tur.	837	7,9%	706	7,7%	567	7,3%	542	7,7%	434	6,9%	403	6,9%
66 Obchod	133	1,3%	130	1,4%	114	1,5%	112	1,6%	106	1,7%	68	1,2%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	24	0,3%	60	0,9%	50	0,8%	49	0,8%
69 Osobní a prov.sl.	140	1,3%	102	1,1%	9	0,1%	93	1,3%	90	1,4%	98	1,7%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	65	0,6%	26	0,3%	59	0,8%	40	0,6%	35	0,6%	35	0,6%
Celkový součet	10609	100,0%	9174	100,0%	7791	100,0%	7036	100,0%	6296	100,0%	5802	100,0%

Denní studium	Vyšší odborné vzdělávání - N											
	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	52	0,5%	37	0,4%	33	0,4%	33	0,4%	24	0,3%	15	0,2%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn. a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	277	2,8%	263	2,9%	239	2,6%	196	2,1%	188	2,2%	119	1,6%
26 Elektr.,telekom.a VT	454	4,5%	470	5,2%	517	5,5%	473	5,2%	392	4,7%	322	4,3%
28 Tech.chemie a ch.sil.	32	0,3%	33	0,4%	29	0,3%	27	0,3%	14	0,2%	13	0,2%
29 Potravinářství a p.ch.	65	0,6%	53	0,6%	59	0,6%	45	0,5%	40	0,5%	28	0,4%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	61	0,6%	51	0,6%	47	0,5%	39	0,4%	38	0,5%	21	0,3%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	174	1,7%	114	1,3%	138	1,5%	143	1,6%	106	1,3%	107	1,4%
37 Doprava a spoje	103	1,0%	95	1,0%	96	1,0%	93	1,0%	114	1,4%	104	1,4%
39 Spec.a interd.ob.	186	1,9%	95	1,0%	183	2,0%	144	1,6%	109	1,3%	94	1,2%
41 Zemědělství a lesn.	222	2,2%	213	2,4%	216	2,3%	205	2,2%	135	1,6%	129	1,7%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	2070	20,7%	1934	21,4%	2047	21,9%	1886	20,6%	1993	23,7%	1876	24,9%
61 Filozofie, teologie	20	0,2%	14	0,2%	21	0,2%	24	0,3%	11	0,1%	20	0,3%
63 Ekonomika a adm.	1411	14,1%	1133	12,5%	1178	12,6%	1135	12,4%	943	11,2%	824	10,9%
64 Podnikání v ob.	490	4,9%	467	5,2%	429	4,6%	412	4,5%	356	4,2%	260	3,5%
65 Gastron.,hotel.a tur.	741	7,4%	602	6,7%	632	6,8%	619	6,8%	595	7,1%	551	7,3%
66 Obchod	91	0,9%	85	0,9%	57	0,6%	79	0,9%	61	0,7%	54	0,7%
68 Právní a veřejn.činn.	705	7,0%	710	7,8%	677	7,2%	709	7,8%	654	7,8%	555	7,4%
69 Osobní a prov.sl.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
72 Public.,knihov.a inf.	254	2,5%	265	2,9%	237	2,5%	279	3,1%	248	2,9%	225	3,0%
74 Těles.kult.,těl.v.,sport	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	8	0,1%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	1478	14,8%	1378	15,2%	1409	15,1%	1511	16,5%	1378	16,4%	1230	16,3%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	1119	11,2%	1037	11,5%	1117	11,9%	1092	11,9%	1014	12,1%	977	13,0%
Celkový součet	10005	100,0%	9049	100,0%	9361	100,0%	9144	100,0%	8413	100,0%	7532	100,0%

Ve vyšším odborném vzdělávání jsou zahrnuti i žáci vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU

Přechod mladých lidí ze školy do světa práce je ovlivňován mnoha faktory, jejichž působení může vyústit v nízkou míru zaměstnanosti a vysokou nezaměstnanost této skupiny osob, resp. ve vysoké zastoupení mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy.

OECD například ve své zprávě z roku 2015 upozorňuje, že sedm let po globální ekonomické krizi v roce 2008 více než 35 milionů lidí ve věku 16–19 let v zemích OECD nemá zaměstnání a zároveň se nevzdělává ani neprochází odbornou přípravou. Zpráva dále zdůrazňuje, že pokud školství a trh práce vedle sebe existují jako dva oddělené světy, je pro mladé lidi velmi obtížné zvládnout přechod z jednoho do druhého.³

Mladí lidé vstupují na trh práce velice často s nedostatečnými pracovními zkušenostmi a hledání pracovního uplatnění tak pro ně bývá v porovnání se zkušenějšími pracovníky obtížnější. Mnohdy bývají zaměstnání prostřednictvím smluv na dobu určitou a v případě ekonomického oslabení je tudíž snadnější je propustit. Nezaměstnanost mladých je citlivější vůči hospodářskému cyklu než nezaměstnanost dospělé populace, mladí pracovníci mají navíc tendenci soustřeďovat se v hospodářských odvětvích, která jsou více vystavena ekonomickému poklesu, což může jejich situaci ještě zhoršovat.

Současná nízká úroveň zaměstnanosti mladých lidí a jejich vysoké nezaměstnanosti je do značné míry důsledkem makroekonomické situace, nicméně evropské instituce upozorňují, že důležitou roli zde sehrávají i **strukturální charakteristiky procesu přechodu ze vzdělávací do pracovní sféry**, které zde působily ještě před propuknutím poslední hospodářské krize. Mezi tyto strukturální faktory patří mimo jiné neuspokojivé výsledky systémů vzdělávání a odborné přípravy, segmentace trhu práce, která ovlivňuje především mladé lidi, a v neposlední řadě i omezená kapacita veřejných služeb zaměstnanosti v oblasti nástrojů a služeb tzv. šitých na míru mladým lidem.⁴

Nezaměstnanost a ekonomická neaktivita mladých lidí představuje značnou zátěž pro hospodářství dané země, zároveň má ale vážné negativní dopady i na samotné jednotlivce. Mladí lidé, kteří zažijí nezaměstnanost a zejména pak dlouhodobou nezaměstnanost hned na počátku své pracovní kariéry, se mohou i nadále potýkat s jejími nepříznivými důsledky, zejména pokud jde o budoucí příjmy a další vyhlídky na získání zaměstnání.

V současné době se také výrazněji projevuje potřeba dlouhodobého řešení sociální krize, k jejímuž prohlubování v rámci Evropy dochází. Významnou roli v tomto ohledu sehrává vzdělání, které je i základem příznivého hospodářského vývoje. Pozitivní dopad vzdělání na zaměstnatelnost, produktivitu či inovativnost je nesporný, vzdělaní lidé jsou také méně ohroženi sociálním vyloučením.

Všechny členské státy EU se od roku 2010 řídí strategickým dokumentem **Evropa 2020**, který stanovuje 5 hlavních cílů, jichž by mělo být do roku 2020 dosaženo, jednotlivé země pak mají na základě těchto cílů stanoveny cíle vlastní⁵.

Pokrok, kterého bylo docíleno vzhledem k referenčním kritériím v oblasti vzdělávání, se každoročně hodnotí prostřednictvím tzv. **monitoru vzdělávání a odborné přípravy**. V rámci něj je od roku 2012 každoročně vydávána Evropskou komisí přehledná zpráva, zachycující vývoj evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy. K nejnovější zprávě monitoru za rok 2015 je přiloženo 28 podrobných zpráv o jednotlivých zemích, které doplňují mezinárodní analýzu o údaje z jednotlivých zemí a informace o politických opatřeních a posledních reformách.⁶

³ OECD Skills Outlook 2015. Mladí lidé, dovednosti a zaměstnatelnost.

Dostupné z http://www.schooleducationgateway.eu/cz/pub/policy/oecd_skills_outlook_2015_yout.htm

⁴ European Semester Thematic Fiche. Youth Employment.

Dostupné z http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/2015/youth_employment_20151126.pdf

⁵ Evropa 2020. Dostupné z http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm

⁶ http://ec.europa.eu/education/tools/et-monitor_cs.htm

V **monitoru za rok 2015** jsou zdůrazněny vzdělávací priority, které co nejvíce potřebují investiční podporu, a politická opatření, pomáhající zlepšovat inkluzivnost, kvalitu a relevanci evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy.

Jedním z největších úkolů, které Evropa v současné době řeší, je **vzdělávací chudoba**, neboli podíl mladých lidí, kterým se nedaří dosahovat ani minimálních standardů v oblasti vzdělávání. Přestože vzdělávání by mělo zajistit rovné podmínky pro všechny, Evropská komise i na podzim roku 2015 upozornila, že příležitosti i výsledky ve vzdělávání jsou stále do značné míry určovány socioekonomickým a přistěhovaleckým původem osob. Jako další ukazatel vzdělávací chudoby je označováno opuštění školy bez dosažení vyššího sekundárního vzdělání. Vážným problémem je rovněž skutečnost, že více než polovina osob, které předčasně ukončily školní docházku, zůstává následně ekonomicky neaktivní nebo nezaměstnaná.⁷

Evropská komise dále varuje, že nedostatečná **inkluzivnost** v raných letech školní docházky ztěžuje i rozšíření přístupu k vysokoškolskému vzdělání. Míra dosažení terciárního vzdělání v EU nyní činí 37,9 %, problémem však i nadále zůstává sociální rozměr vysokoškolského vzdělávání. Přístup nedostatečně zastoupených skupin k vysokoškolskému vzdělávání ovlivňuje celá řada faktorů, mezi které patří jejich úspěšnost a zapojení v ranějších fázích vzdělávání. Vzhledem ke zvyšující se různorodosti studentské populace bude zároveň nutno vysokoškolské vzdělávání přizpůsobit tak, aby pomáhalo předcházet předčasnému ukončení studia více znevýhodněných studentů.⁸

Následující text se zabývá především oblastí vzdělanosti a nezaměstnanosti mladých lidí v rámci EU v porovnání s Českou republikou, pozornost je věnována rovněž problematice předčasných odchodů ze vzdělávání a v neposlední řadě i tzv. skupině NEET. V době aktuální uprchlické krize nabývají na významu rovněž otázky spojené s problematikou migrantů včetně hodnocení situace a postavení cizinců v evropských zemích. V následujícím textu se proto zaměřujeme i na tyto aspekty.

5.1 Vzdělanostní úroveň mladých lidí v EU

Obecně platí, že se zvyšující se úroveň dosaženého vzdělání klesá pravděpodobnost vzniku nezaměstnanosti, a je tedy možné říci, že úroveň vzdělání sehrává významnou úlohu v ochraně jednotlivce před nezaměstnaností. Potvrzuje to i Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2015, z jehož zjištění vyplývá, že v porovnání s absolventy odborného vzdělávání a přípravy mají absolventi vysokoškolského vzdělávání lepší šanci získat zaměstnání (80,5 %) než mladí lidé, kteří absolvovali vyšší sekundární vzdělání (70,8 %).⁹ Evropská komise však zároveň upozorňuje, že zatímco v případě absolventů vyššího sekundárního vzdělávání se šance na získání zaměstnání pomalu zvyšují, míra zaměstnanosti absolventů terciárního vzdělávání stagnuje.

Monitor dále poukazuje na skutečnost, že mezi jednotlivými členskými státy existují významné rozdíly jak ve výsledcích odborného vzdělávání a přípravy, tak v přístupu ke kvalitnímu odbornému vzdělávání a přípravě. Rovněž zdůrazňuje nutnost kombinace školní výuky a získávání praktických zkušeností a z toho plynoucí potřebu zajišťování průběžné vzájemné zpětné vazby mezi požadavky zaměstnavatelů a vytvářením a hodnocením učebních osnov, profesních standardů a zkoušek žáků. Jako nejznámější příklad takové kombinace školní výuky a učení se prací uvádí učňovskou přípravu.¹⁰

Ze zjištění Evropské komise dále vyplývá, že ani učení se prací ale není ve všech systémech odborného vzdělávání a přípravy rozšířeno rovnoměrně, ačkoli jeho význam je nesporný. Většina členských států tak má v oblasti odborného vzdělávání a přípravy ještě značný prostor pro zlepšení a předpokládá se, že účelnější využívání tohoto potenciálu povede pravděpodobně také ke zvýšení atraktivity odborného vzdělávání a přípravy.

⁷ Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2015. Česká republika.

Dostupné z http://ec.europa.eu/education/tools/docs/2015/monitor2015-czechrepublic_cs.pdf

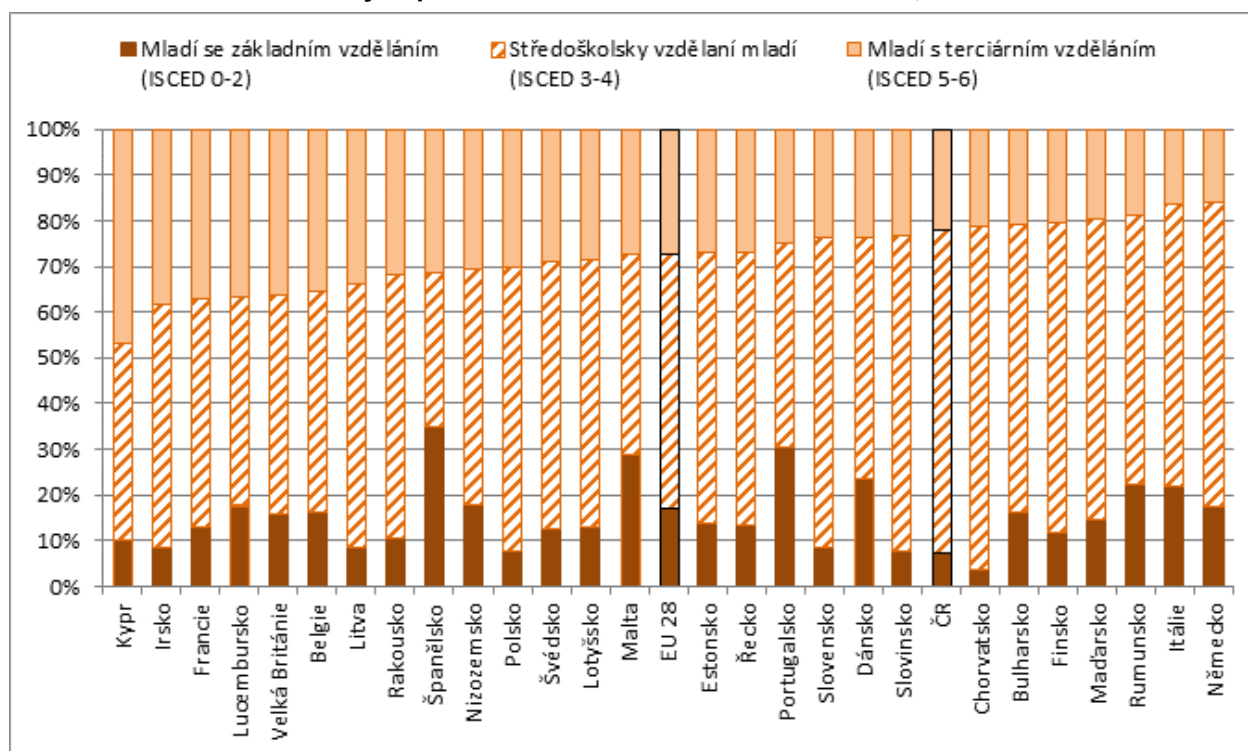
⁸ dtto

⁹ dtto

¹⁰ dtto

Jaké je v současné době rozložení populace mladých lidí (20–29letých) podle dosaženého vzdělání v jednotlivých zemích Evropské unie, ukazuje graf na obrázku 19, který zachycuje nejčerstvější data z roku 2014. Sloupce jsou seřazeny podle hodnot podílu mladých s ukončeným terciárním vzděláním.

Obr. 19: Struktura 20 – 29letých podle dosaženého vzdělání v roce 2014, v %

Zdroj: Eurostat. Population by educational attainment level, sex and age (%) [edat_lfs_9903].

Při pohledu na graf na obrázku 19 je zřejmé, že mezi evropské země s nejvyšším procentním zastoupením mladých osob s terciárním vzděláním lze zařadit Kypr, Irsko, Francii, Lucembursko, Velkou Británii a Belgii. Dále je dobře patrné, že jak v průměru za celou EU, tak ve většině evropských zemí je v případě mladých (20 – 29letých) relativně nejvíce zastoupena skupina středoškolsky vzdělaných, následuje kategorie osob s terciárním vzděláním a relativně nejméně početná je část populace se základním vzděláním. Existují však výjimky, jako například Španělsko, kde jsou nejsilnější skupinou osoby se základním vzděláním, nebo Kypr, kde jsou naopak relativně nejvíce zastoupeni mladí lidé s terciárním vzděláním. Další poněkud atypickou skupinou jsou země, ve kterých nacházíme vyšší zastoupení osob se základním vzděláním v porovnání se skupinou lidí s terciárním vzděláním (jedná se o Maltu, Portugalsko, Dánsko, Rumunsko, Itálii a Německo).

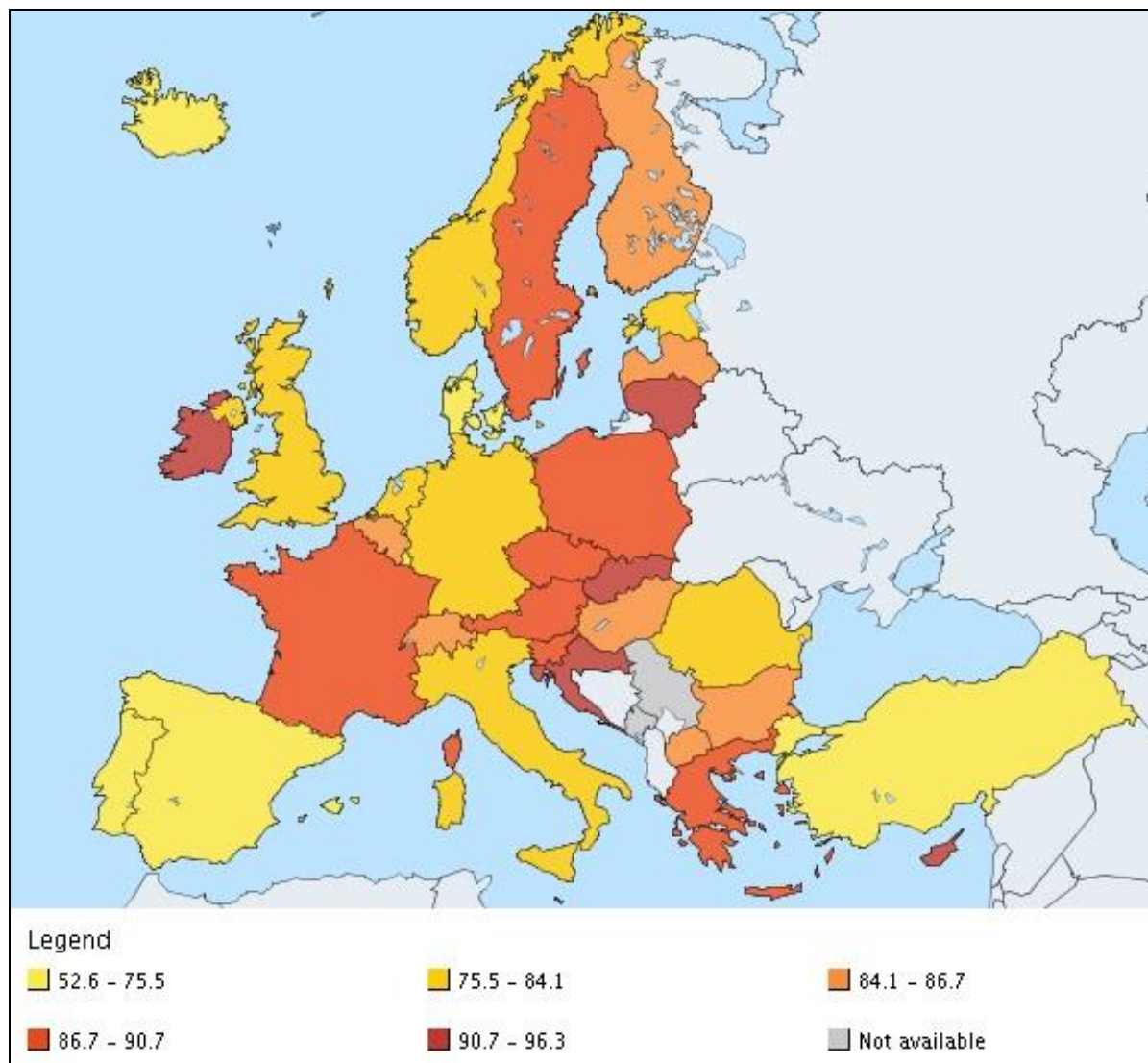
Pokud jde o vývoj vzdělanostní struktury evropského obyvatelstva, v rámci celé Evropské unie je již dlouhodobě velice dobře patrný trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně mladých lidí (ke kterému dochází v souladu se strategickým směřováním EU). Lze to ukázat na příkladu vývoje jednoho ze základních ukazatelů, kterým je **podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let**. Navzdory určitým mírným výkyvům a odchylkám v některých členských státech můžeme konstatovat, že průměrné hodnoty za celou EU 28 mají stabilně rostoucí tendenci.

Zatímco v roce 2004 bylo v průměru v EU 28 v populaci 20 - 24letých 76,8 % osob s přinejmenším středoškolským vzděláním (v populaci 25 - 64letých 68,2 %), o deset let později v roce 2014 to bylo již 82,2 % (resp. 75,9 %).

Obrázek 20 zachycuje vzdělanostní úroveň mladých lidí v evropských zemích. Barevná škála odlišuje velikost podílu osob s alespoň středoškolským vzděláním (vyučení, maturita, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání) v populaci mladých ve věku 20 - 24 let. Spodní hranice 20 let umožňuje zachycení pouze části populace těch mladých lidí, u nichž lze předpokládat, že již

měli dostatek času středoškolské studium dokončit. Nejčerstvější dostupné údaje jsou za rok 2014¹¹.

Obr. 20: Podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let v roce 2014

Zdroj: Eurostat, At least upper secondary educational attainment, age group 20-24 by sex [tps00186].

Státy s nejvyšším podílem alespoň středoškolsky vzdělaných osob mezi mladými lidmi jsou vyznačeny nejtmavší barvou (Chorvatsko, Irsko, Kypr, Litva, Slovensko, nejméně 90,7 %), naopak nejnižší podíly nalezneme v rámci EU 28 ve Španělsku (necelých 66 %) a dále v Portugalsku a Dánsku (mezi 72,0 a 72,5 %).

Pokud bychom porovnávali tento ukazatel ve všech evropských zemích, pak jako země s nejnižšími podíly (nedosahujícími ani 62 %) figurují Turecko a Island a teprve potom následuje Španělsko.

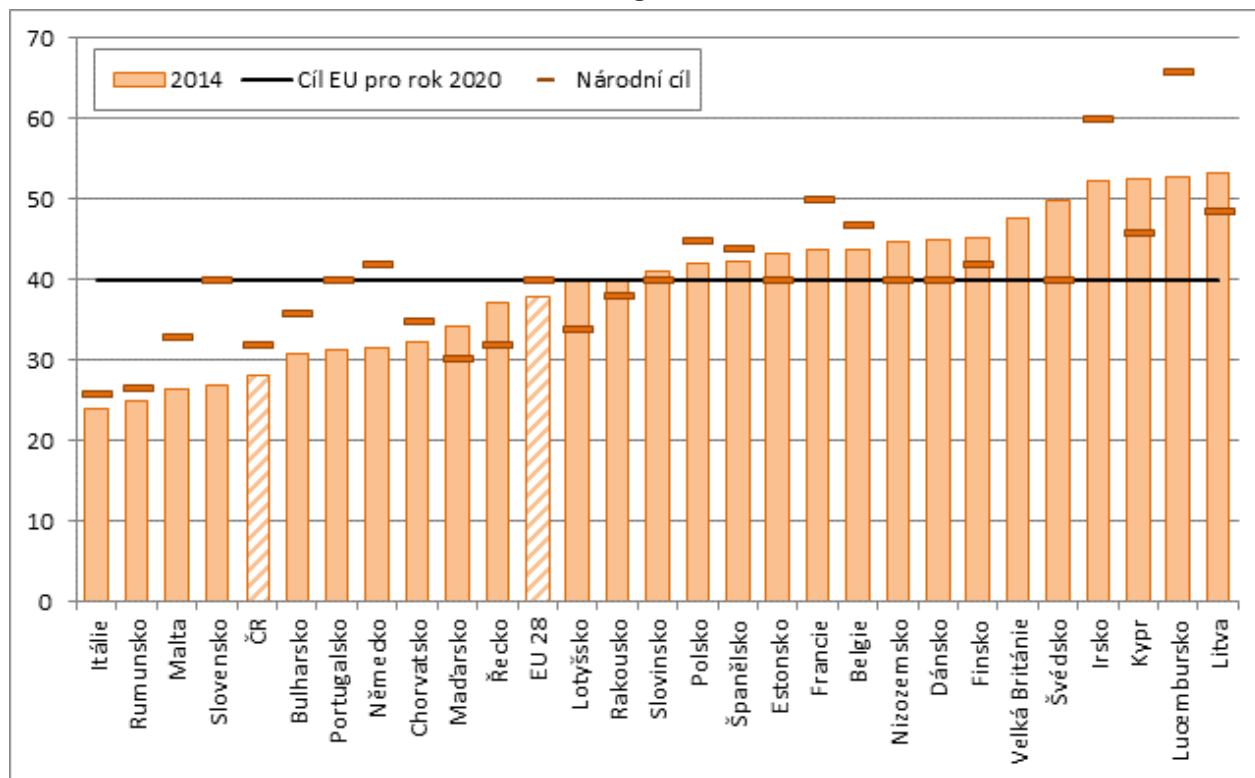
Zvyšování podílu osob s terciárním vzděláním (doprovázené zlepšováním kvality vzdělávání) je důležité pro udržitelný a inkluzivní růst. Je prokázáno, že nízké zastoupení vysokoškolsky vzdělaných je překážkou rozvoje ekonomických sektorů založených na znalostech, oslabuje produktivitu, inovativnost a konkurenceschopnost. S ohledem na rychlé tempo technologického vývoje a z toho plynoucí neustále se zvyšující úroveň schopností a dovedností požadovaných trhem práce tak mohou příliš nízké podíly osob s terciárním vzděláním limitovat prudký a trvale udržitelný růst.¹²

¹¹ Data za rok 2015 uvádí Eurostat zatím pouze jako předběžná.

¹² European Semester Thematic Fiche. Tertiary Education Attainment.

Evropská unie si v rámci strategie Evropa 2020 klade za cíl dosáhnout ve věkové kategorii **od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva.**

Obr. 21: Podíl osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let, v %

Zdroj: Eurostat. Tertiary educational attainment by sex, age group 30-34

Průměrný podíl osob s terciárním vzděláním v EU činil **37,9 %** v roce **2014** (o 1,1 p. b. více než v roce 2013).¹³

Patnáct členských zemí EU (např. Lucembursko, Irsko, Belgie či Francie) dosahuje již nyní podílu vyššího než požadovaných 40 %, ačkoliv ne všechny z nich již splnily své národní cíle, které mají stanoveny na ještě vyšší úrovni. Některé země dokonce dokázaly navýšit podíl osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let tak, že převyšuje hodnotu celoevropského i jejich vlastního národního cíle (Litva, Kypr, Švédsko, Finsko a další).

Rakousko pak dosáhlo stanoveného celoevropského cíle zejména díky překlasifikování programů spadajících pod úroveň 5 klasifikace ISCED 2011. V případě Lotyšska podíl osob s terciárním vzděláním v porovnání s předchozím rokem nepatrně poklesl, a to těsně pod hranici 40 %.

V mnoha zemích se však podíl mladých osob s ukončeným terciárním vzděláním pohybuje stále poměrně hluboko pod stanovenou hranicí 40 % (do této skupiny poměrně početné skupiny se řadí např. Itálie, Rumunsko či Malta, ale také Česká republika), v takových případech jsou vnitrostátní cíle stanoveny na přiměřeně nižší úrovni (Česká republika má stanoven národní cíl pro věkovou kategorii 30 až 34 let na úrovni 32 %).

Vývoj tohoto ukazatele během posledních let naznačuje, že při zachování stávajícího trendu by stanoveného cíle strategie Evropa 2020 na úrovni 40 % mělo být skutečně dosaženo.

Evropská komise ve svém monitoru z roku 2015 zdůrazňuje, že úkolem pro členské státy je zvýšit vnímavost svých vysokoškolských institucí vůči potřebám trhu práce. Podle jejího názoru existuje více způsobů, jak toho dosáhnout, ale v rámci celé Evropy jsou doposud nedostatečně využívány. Je přitom prokazatelné, že i v tomto případě má klíčový význam vzájemné učení a vytváření politik na základě reálné situace. Dle vyjádření Komise lze zlepšení dosáhnout

Dostupné z http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/2015/tertiary_education_attainment_20151126.pdf

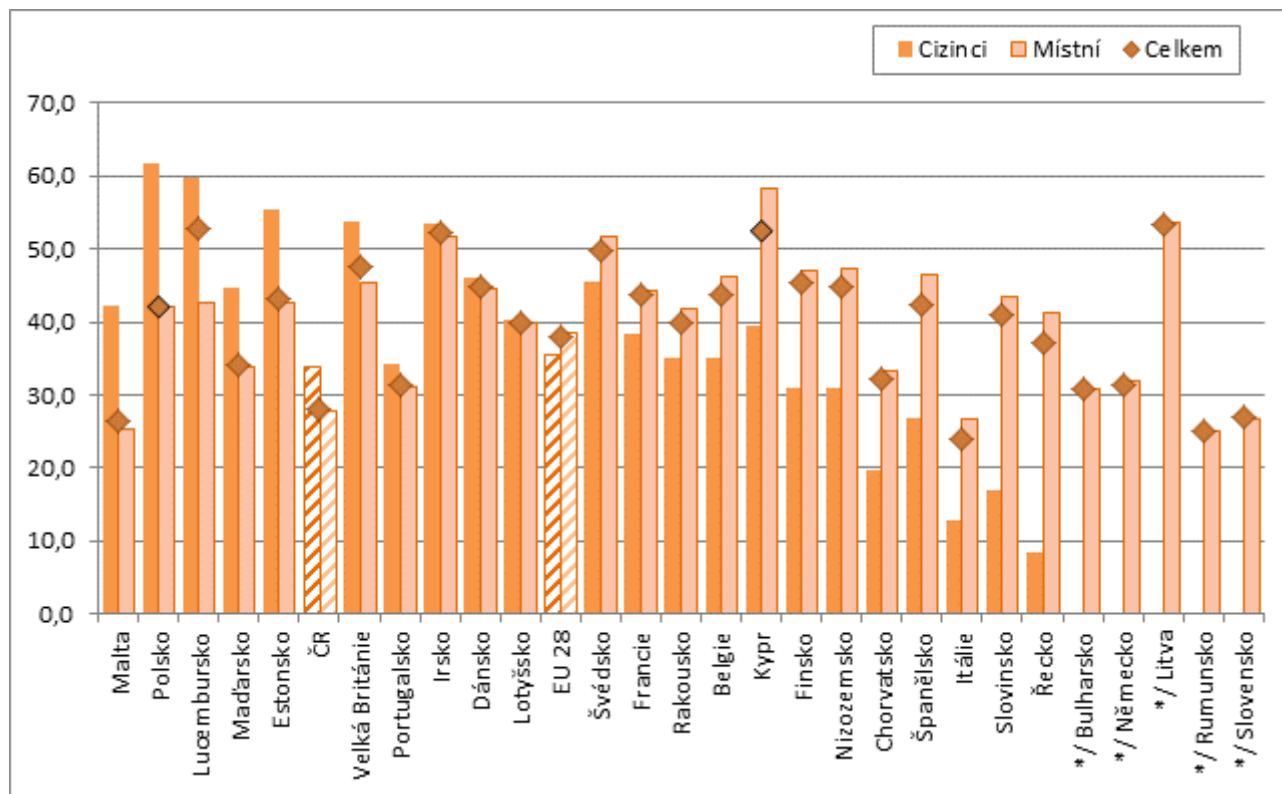
¹³ Pro data v roce 2014 byla poprvé použita revidovaná mezinárodní klasifikace ISCED 2011, což ale nemá za následek žádné podstatné změny s výjimkou Rakouska, kde vyšší technické a odborné školy byly zařazeny do terciární úrovně ISCED-5.

prostřednictvím lepšího a systematického využívání informací získaných na základě předpovědí vývoje pracovního trhu nebo sledování průzkumů absolventů. Další zlepšení by spočívalo v pevnějším zakotvení učení se prací do terciárního vzdělávání, jak tomu je již v některých částech Evropy.¹⁴

Na úrovni EU je přitom ale jasně patrný **rozdíl** v úrovni dosaženého terciárního vzdělání **mezi osobami narozenými v zahraničí a osobami pocházejícími z dané země**.

Dokladem tohoto tvrzení je graf na obrázku 22, který zachycuje **podíly osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let, a to podle místa narození** (tedy v rozdělení na cizince a místní).

Obr. 22: Podíl osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let podle místa narození, v %

Pozn.: Data řazena podle velikosti podílu vypočteného jako procentní zastoupení místních / procentní zastoupení cizinců.

*/ Data nejsou dostupná.

Zdroj: Eurostat. Population by educational attainment level, sex, age and country of birth (%) [edat_ifs_9912].

Zatímco v celoevropském měřítku převyšuje podíl osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let narozených v dané zemi procentní zastoupení odpovídající skupiny cizinců pouze o 3 procentní body, mezi jednotlivými členskými státy jsou patrné poměrně výrazné diference. Existuje řada zemí, ve kterých je podíl osob s terciárním vzděláním narozených v zahraničí v porovnání s osobami narozenými v dané zemi vyšší, největší rozdíly nacházíme v případě Malty, Polska, Lucemburska, Maďarska, Estonska i České republiky. Naopak v zemích, jako je např. Řecko, Slovensko, Itálie, Španělsko či Chorvatsko, se podíly osob s terciárním vzděláním pro osoby narozené v dané zemi nacházejí vysoko nad podíly cizinců v členských zemích. To odráží i některé viditelné odlišnosti v tzv. migračních vzorcích v rámci Evropy – některé země přitahují osoby s vyšší úrovní vzdělání, zatímco do jiných zemí přicházejí spíše lidé s nižší kvalifikací.

5.2 Předčasné odchody ze vzdělání

Jak bylo zmíněno v úvodu kapitoly, další z klíčových oblastí z pohledu strategického směřování Evropské unie jsou předčasné odchody ze vzdělávání.

Mladí lidé, kteří opouštějí vzdělávání a odborný výcvik předčasně, jsou nedostatečně vybaveni potřebnými kompetencemi a kvalifikací a v důsledku jsou více ohroženi vznikem nezaměstnanosti.

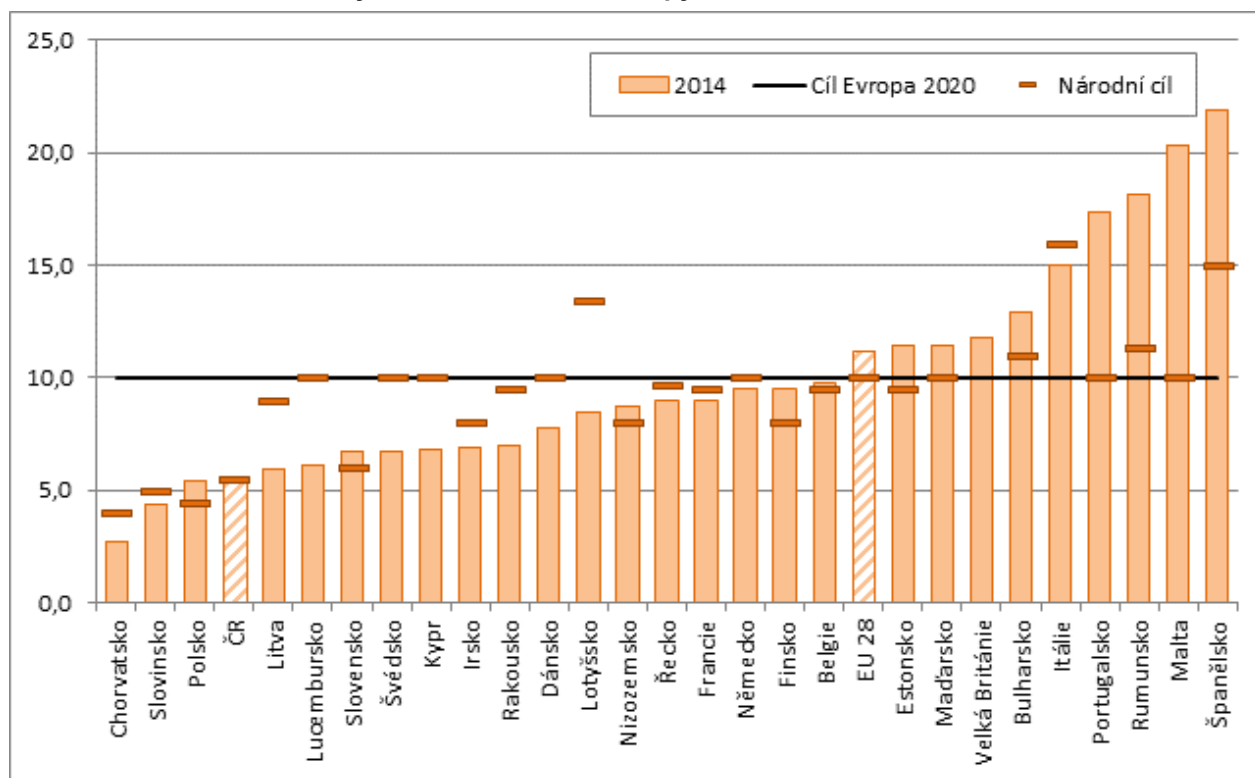
¹⁴ Monitor vzdělávání a odborné přípravy 2015. Česká republika.

Dostupné z http://ec.europa.eu/education/tools/docs/2015/monitor2015-czechrepublic_cs.pdf

Namísto aktivního začlenění se na trh práce se tak mohou i stát závislími na sociálním systému. Předčasné odchody ze vzdělání lze tedy chápat i jako překážku ekonomického růstu a zaměstnanosti, jelikož omezují produktivitu a konkurenceschopnost a přispívají ke vzniku chudoby a sociálního vyloučení. To je reflektováno i ve strategii Evropa 2020, která stanovuje **cíl 10 % pro předčasné odchody ze vzdělání pro mladé ve věku 18-24¹⁵**.

V roce 2014 dosáhla průměrná míra předčasných odchodů ze vzdělání v celé EU 11,2 %, což představuje pokles o 0,7 p. b. v porovnání s rokem 2013. Již devatenáct členských zemí přitom dosahuje nižší míry předčasných odchodů, než je stanovená cílová hranice 10 %. Pod tuto hodnotu poklesla poprvé míra předčasných odchodů v případě Řecka, naopak v Estonsku míra opět vzrostla nad stanovený cíl.

Obr. 23: Předčasné odchody ze vzdělávání, Cíl Evropy 2020 a národní cíle

Pozn.: V případě Velké Británie není národní cíl uveden.

Zdroj: Eurostat (LFS)

Mezi devíti zeměmi, které se stále ještě pohybují nad stanovenou cílovou hranicí pro celou EU, se pouze Itálii podařilo dosáhnout svého národního cíle, resp. snížit míru předčasných odchodů ještě pod tuto 16% hranici. Mezi zeměmi pohybujícími se pod hranicí 10 % zatím ještě pět členských států nedosáhlo svých ambicióznějších národních cílů (Belgie, Finsko, Nizozemsko, Slovensko, Polsko).

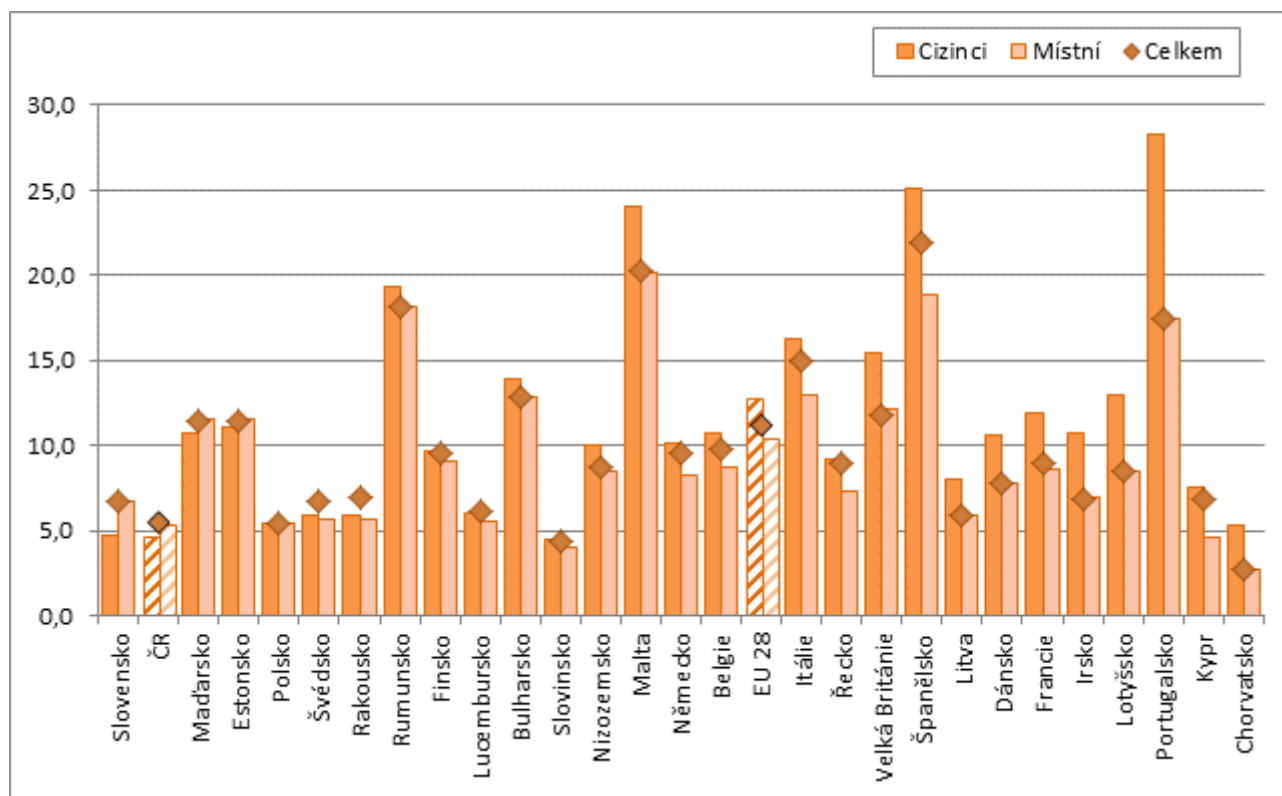
Evropská unie jako celek má skutečně tendenci směřovat ke stanovenému cíli, a pokud bude vývoj pokračovat obdobným tempem, cílové hranice míry předčasných odchodů by mělo být do roku 2020 dosaženo. Je ovšem třeba brát v úvahu skutečnost, že čím více se země přibližuje ke stanovenému cíli, tím obtížnější je další zlepšení. Také je nutné si uvědomit, že i kdyby se podařilo do roku 2020 daného celkového 10% cíle dosáhnout, počet předčasně opouštějících vzdělávací systém by i tak dosahoval několik milionů osob.¹⁶

Přitom se ukazuje, že mezi **osobami narozenými v zahraničí je míra předčasných odchodů výrazně vyšší** v porovnání s osobami narozenými v dané zemi. Tento nepoměr se sice postupem času snižuje, nicméně v některých zemích je stále velice výrazný.

¹⁵ Pozornost se zaměřuje na mladé lidi ve věku 18 až 24 let s nižším než středoškolským vzděláním, kteří již ve vzdělávání nepokračují.

¹⁶ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/2015/early_leavers_education_training_20151126.pdf

Obr. 24: Předčasné odchody ze vzdělávání podle místa narození v roce 2014, v %

Pozn.: Data jsou v grafu řazena vzestupně podle velikosti poměru vyjádřeného jako míra předčasných odchodů cizinců/míra předčasných odchodů místních.

Zdroj: Eurostat. Early leavers from education and training by sex and country of birth [edat_lfse_02].

Data pro osoby narozené v zahraničí je nutné interpretovat s opatrností, jelikož jsou dostupná pouze pro některé členské země, přičemž mnohé z nich vykazují pouze příliš malý vzorek respondentů na to, aby byla data dostatečně spolehlivá. Nicméně i tak se ukazuje, že v případě těch, kteří se narodili v zahraničí, je v porovnání s osobami narozenými v dané zemi dvakrát pravděpodobnější, že opustí předčasně vzdělávací systém. Je to do značné míry dáno socioekonomickým statusem, nicméně určitou roli zde hrají i aspekty spjaté se samotou imigrací, jako například jazykové bariéry a přesídlení do nových podmínek.¹⁷

Takzvaní „migranti první generace“ ve věku 18 až 24 let jsou velice různorodou skupinou osob. Někteří ukončili povinné vzdělání již před příjezdem do země, ve které aktuálně žijí, zatímco jiní emigrovali ještě před samotným začátkem povinného vzdělávání. Dostupná data potvrzují, že míra předčasných odchodů ze vzdělání se v případě těch, kteří přijeli do země před začátkem povinného vzdělávání, neliší od průměrné míry předčasných odchodů ze vzdělávání u osob narozených v dané zemi.

Více pozornosti je tedy třeba věnovat těm zahraničním studentům, kteří přicestovali ke konci věku povinného vzdělávání nebo uprostřed školní docházky. V případě žáků a studentů narozených v zahraničí totiž vzniká riziko předčasného opuštění vzdělávacího systému, ke kterému nenašli cestu. V integračním procesu cizinců přitom vzdělávání hraje nezastupitelnou roli, což ještě nabývá na významu v souvislosti s aktuální uprchlickou krizí.

Výpočty ukazují, že EU jako celek by byla o 30 % blíže dosažení cíle v rámci strategie Evropa 2020 na snížení předčasných odchodů ze vzdělávání pod hranici 10 %, pokud by rozdíl mezi cizinci a rodilými nebyl natolik výrazný. V rámci hledání cest k řešení tohoto problému studie zaměřená na děti nově příchozích migrantů ukázala, že inkluzivní vzdělávací systémy jsou lépe vybaveny pro úspěšnou integraci dětí cizinců a pro jejich efektivní podporu ve školním vzdělávání.¹⁸

¹⁷ Education and Training Monitor 2015 – Country analysis. Dostupné z http://ec.europa.eu/education/tools/et-monitor_en.htm

¹⁸ European Semester Thematic Fiche. Early Leavers From Education and Training.

5.3 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je důležitým ukazatelem, který má jak ekonomický, tak i sociální rozměr a ve svých důsledcích znamená ztráty pro jednotlivce i celou ekonomiku. Jedná se o indikátor úzce svázaný s celkovým vývojem ekonomiky. V případě ekonomického poklesu dochází k růstu míry nezaměstnanosti a naopak. Po nastartování ekonomického růstu ovšem nějakou dobu trvá, než začne docházet k postupnému poklesu nezaměstnanosti. Zaměstnavatelé bývají dlouho opatrní, pokud jde o nabírání nových pracovníků, a proto může trvat i několik měsíců, než začne nezaměstnanost klesat.

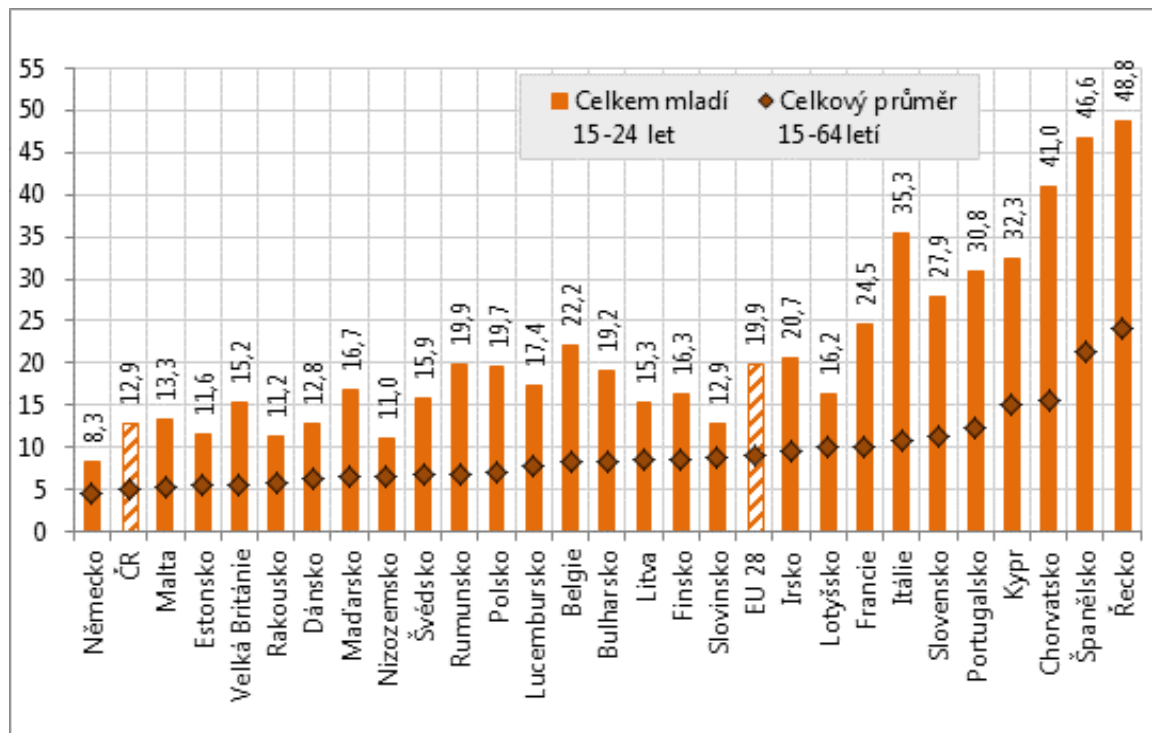
Po nástupu ekonomické krize, která propukla v roce 2008, zaznamenala míra nezaměstnanosti poměrně výrazný nárůst, v poslední době však v mnoha zemích EU dochází k určitému zlepšení.

Míra nezaměstnanosti mladých je však v rámci Evropy přetrvávajícím problémem již řadu let a od nástupu poslední ekonomické krize se stala problémem ještě rozšířenějším a palčivějším. Existují však i výjimky, jako např. Německo, kde došlo v době této poslední ekonomické krize k poklesu nezaměstnanosti mladých a nyní dosahuje ještě nižší hodnoty než před počátkem recese. Obecně však můžeme konstatovat, že míra nezaměstnanosti mladých je výrazně vyšší než celková míra nezaměstnanosti, což je do značné míry způsobeno obtížemi s hledáním pracovního uplatnění, se kterými se mladí lidé při vstupu na trhu práce setkávají.

Graf na obrázku 25 zachycuje hodnoty míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech EU a v celkovém průměru EU 28 a umožňuje tak i vzájemné porovnání těchto ukazatelů. Údaje se vztahují k 3. čtvrtletí roku 2015 (v době zpracování této studie nejčerstvější dostupné údaje). Sloupce vyjadřují míru nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých), body pak celkovou míru nezaměstnanosti (15 - 64letých). Státy jsou seřazeny vzestupně podle celkové míry nezaměstnanosti. Pro větší názornost jsou k jednotlivým mírám nezaměstnanosti mladých přiřazeny v obrázku i konkrétní hodnoty.

Z obrázku je patrné, že rozmezí hodnot míry nezaměstnanosti je v rámci EU poměrně široké, značné rozdíly nacházíme také mezi celkovou mírou nezaměstnanosti a příslušnou mírou nezaměstnanosti mladých u jednotlivých zemí.

Obr. 25: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v 3. čtvrtletí 2015, v %

Zdroj: Eurostat, LFS

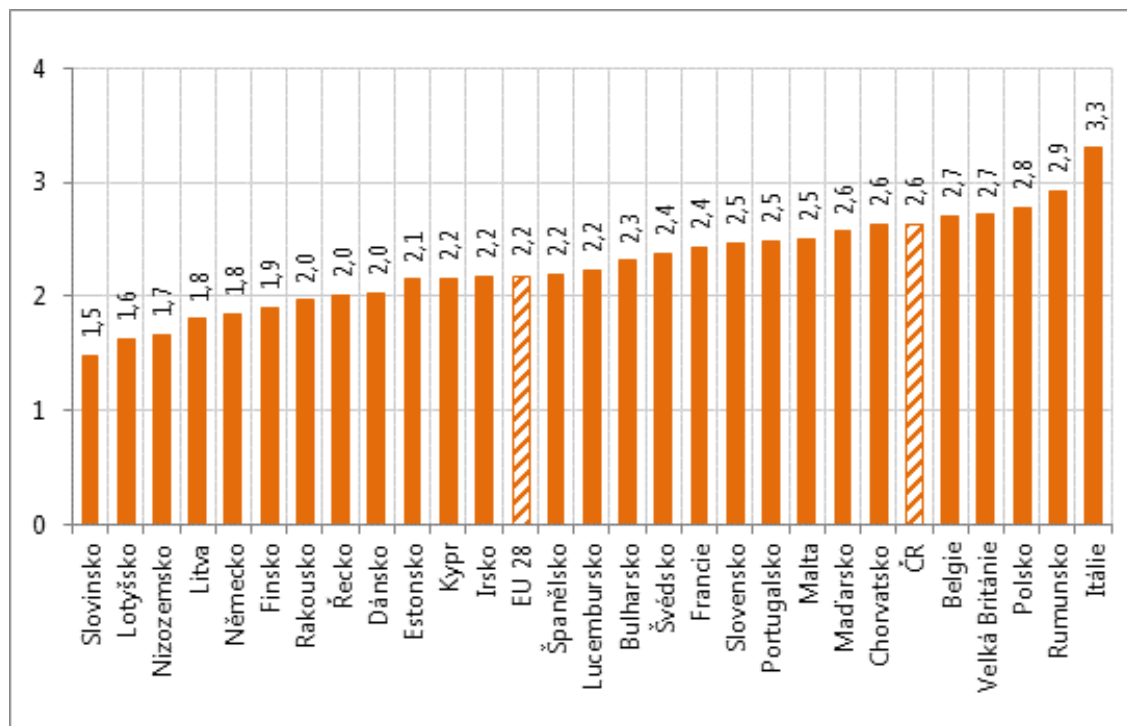
Německo je zemí, kde dosahuje nejnižších hodnot jak celková míra nezaměstnanosti (4,5 %), tak i míra nezaměstnanosti mladých (8,3 %). Těsně pod 5% hranicí se pohybovala rovněž celková míra nezaměstnanosti v České republice, nicméně nezaměstnanost mladých zde dosáhla hodnoty téměř 13 %.

Poměrně nízkou celkovou míru nezaměstnanosti (nepřesahující hranici 6 %) vykazují rovněž Malta, Estonsko, Velká Británie a Rakousko, o nízké míře nezaměstnanosti mladých lze v této skupině států hovořit ovšem pouze v Rakousku a Estonsku.

Na opačném konci spektra se nacházejí Řecko a Španělsko, které vykazují jak nejvyšší celkovou míru nezaměstnanosti (24,2 %, resp. 21,3 %), tak i extrémně vysokou míru nezaměstnanosti mladých (48,8 %, resp. 46,6 %). Následují Chorvatsko a Kypr, jejichž celková míra nezaměstnanosti se pohybuje na úrovni zhruba 15 % a míra nezaměstnanosti mladých dosahuje 41,0 %, resp. 32,3 %.

Největší převis míry nezaměstnanosti mladých nad celkovou mírou nezaměstnanosti je patrný v případě Itálie, kde míra nezaměstnanosti mladých dosahuje více než trojnásobných hodnot oproti celkové míře nezaměstnanosti. Téměř třikrát převyšuje míra nezaměstnanosti mladých míru nezaměstnanosti celkovou také v Rumunsku a Polsku. Naopak nejmenší relativní rozdíly mezi těmito dvěma ukazateli vykazují Slovinsko následované Lotyšskem a Nizozemskem.

Obr. 26: Podíl míry nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celkové (15 - 64letých) v členských státech EU v 3. čtvrtletí 2015

Zdroj: Eurostat, LFS, vlastní výpočty

5.4 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je ukazatelem, který se v čase poměrně dynamicky mění. Při jeho hodnocení je tedy vhodné - kromě hodnot vztahujících se ke konkrétnímu letopočtu - zaměřit se rovněž na jeho změny v průběhu let. Pro potřeby této publikace se zaměříme na vývoj míry nezaměstnanosti v posledních třech letech.

Obrázek 27 zachycuje porovnání celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých (15 – 24letých) ve 3. čtvrtletí roku 2015 a ve 3. čtvrtletí roku 2012. Hodnoty v grafu jsou seřazené podle celkové míry nezaměstnanosti mladých v roce 2015. Barevně odlišené sloupce zachycují hodnoty míry nezaměstnanosti 15 – 24letých v obou sledovaných letech. Celková míra nezaměstnanosti (15 – 64letých) je vyjádřena prostřednictvím kosočtverců (rok 2015), resp.

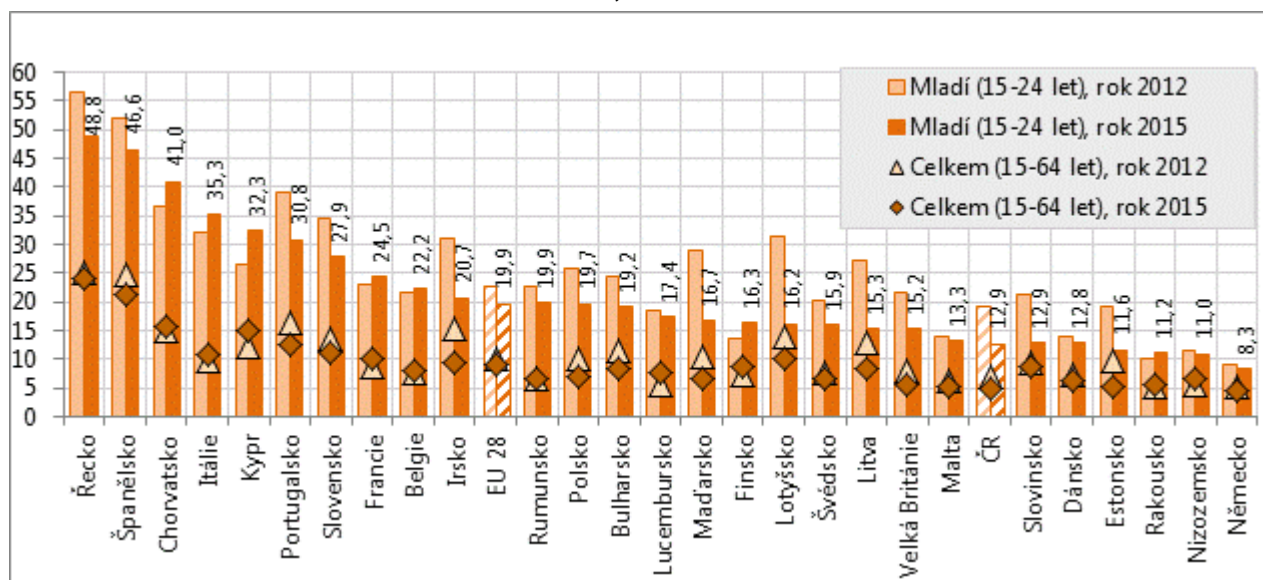
trojúhelníků (rok 2012). S ohledem na lepší názornost a zároveň i přehlednost jsou konkrétní hodnoty uváděny pouze u sloupců vztahujících se k hodnotám míry nezaměstnanosti mladých v roce 2015.

Při pohledu na graf na obrázku 27 je dobře patrné, že ve čtvrtině zemí EU došlo v roce 2015 v porovnání se stejným obdobím před třemi lety k nárůstu míry nezaměstnanosti mladých, v ostatních zemích nastal větší či menší pokles tohoto ukazatele. Obdobně lze popsat i vývoj celkové míry nezaměstnanosti.

Z pohledu míry nezaměstnanosti mladých v roce 2015 je stále nejhorší situace v Řecku a Španělsku, nicméně v porovnání s rokem 2012 došlo ke zřetelnému zlepšení. Poměrně vysokých hodnot dosahuje i Chorvatsko, Itálie a Kypr, kde naopak nastalo zhoršení. Naopak nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti mladých byly zaznamenány v Německu, Nizozemsku či Rakousku.

Pokud jde o celkovou míru nezaměstnanosti, nejvyšší hodnoty nacházíme v roce 2015 v případě Řecka a Španělska, poměrně vysokých hodnot dosahuje i Chorvatsko a Kypr. Naopak nejlepších výsledků v tomto ohledu docílují Německo a Česká republika, dále i Malta a Estonsko.

Obr. 27: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v 3. čtvrtletí 2012 a v 3. čtvrtletí 2015, v %

Zdroj: Eurostat, LFS

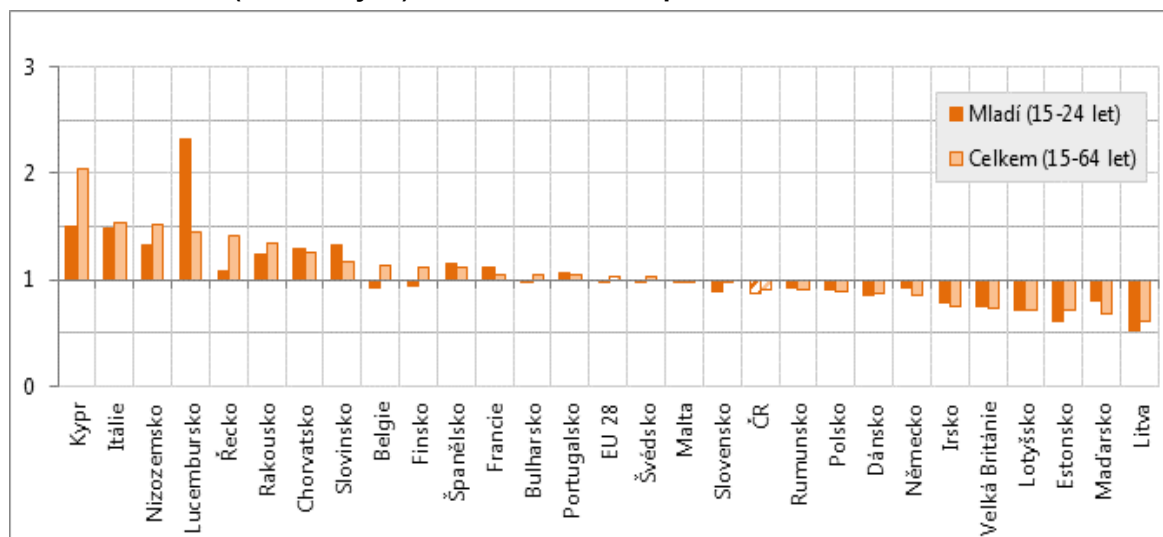
Pro větší názornost je popisovaný vývoj zobrazen v grafu na obrázku 28 jako změna míry nezaměstnanosti mladých a změna celkové míry nezaměstnanosti. Hodnoty jsou seřazeny podle změny celkové míry nezaměstnanosti.

Změna míry nezaměstnanosti je vypočtena jako podíl míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v 3. čtvrtletí 2015 a míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v 3. čtvrtletí 2012. Hodnoty nad osou v bodě 1 představují kladnou změnu, vyjadřují nárůst míry nezaměstnanosti. Sloupce pod osou naopak vypovídají o poklesu míry nezaměstnanosti.

Z grafu je tak například zřejmé, že nejpříznivější vývoj míry nezaměstnanosti celkové i mladých zaznamenaly především pobaltské země společně s Maďarskem, Velkou Británií a Irskem. Odhlédneme-li od velice výrazného zvýšení míry nezaměstnanosti mladých v Lucembursku, největší nárůst obou ukazatelů nastal v případě Kypru a Itálie.

Graf také poměrně názorně zobrazuje skutečnost, že zatímco v některých zemích byla změna celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých zhruba stejná, v jiných státech se tyto dvě hodnoty poměrně dost liší. To je patrné například v Lucembursku, kde došlo k výraznějšímu nárůstu míry nezaměstnanosti mladých, nebo v případě Řecka a Kypru, kde naopak došlo ke zřetelnějšímu zvýšení celkové míry nezaměstnanosti. Belgie a Finsko jsou zajímavé tím, že (podobně jako v loňském roce) zaznamenaly mírný nárůst celkové míry nezaměstnanosti, zatímco míra nezaměstnanosti mladých dokonce nepatrně poklesla.

Obr. 28: Změna míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a změna celkové míry nezaměstnanosti (15 - 64letých) v 3. čtvrtletí 2015 v porovnání s 3. čtvrtletím 2012

Zdroj: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

5.5 NEET (Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy)

Kromě těch, kteří pracují či hledají zaměstnání, zůstává značná část mladých lidí v členských státech EU ekonomicky neaktivní. V některých případech k tomuto stavu dochází díky přetrvávající účasti ve vzdělávání či odborné přípravě, v jiných případech k tomu dochází v důsledku opuštění trhu práce, či pokud na trh práce po ukončení vzdělávání vůbec nevstoupili. Tito lidé tvoří tzv. skupinu NEET (z angl. „**not in employment, education or training**“), jde tedy o **osoby, které nejsou zaměstnány, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy**) a jsou typicky ve věku od 15 do 24 let. Setrvávání v této skupině přináší celou řadu negativních důsledků, jako je zejména nejistá pracovní budoucnost, ale také fyzické a psychické zdravotní problémy.¹⁹

V předchozím textu byl již zmíněn poměrně tvrdý dopad poslední ekonomické krize na mladé lidi, projevující se v první řadě výrazným nárůstem nezaměstnanosti. V obdobích hospodářského oslabení jsou to často právě mladí lidé, kteří pracovní trh opouštějí jako první a jako poslední na něj vstupují, jelikož se setkávají s uchazeči, kteří jim konkurují bohatšími pracovními zkušenostmi z předchozích zaměstnání. Navzdory zlepšujícímu se hospodářskému vývoji v rámci celé EU problémy na trhu práce v řadě zemí přetrvávají a dlouhodobá neúspěšnost při hledání pracovního uplatnění vede nejenom k vyřazení jedince z aktivní účasti na trhu práce, ale i k celkové pasivitě, což je nebezpečný jev zejména u mladých lidí.

Je třeba zdůraznit, že skupina NEET zahrnuje jak osoby, které nejsou zaměstnané, ale hledají práci, tak osoby, které nejsou ekonomicky aktivní. Situace mladých lidí spadajících do kategorie neaktivních je značně problematická, jelikož jsou zcela odloučeni od trhu práce a mohou být takovou situací ovlivněni na celý další život.

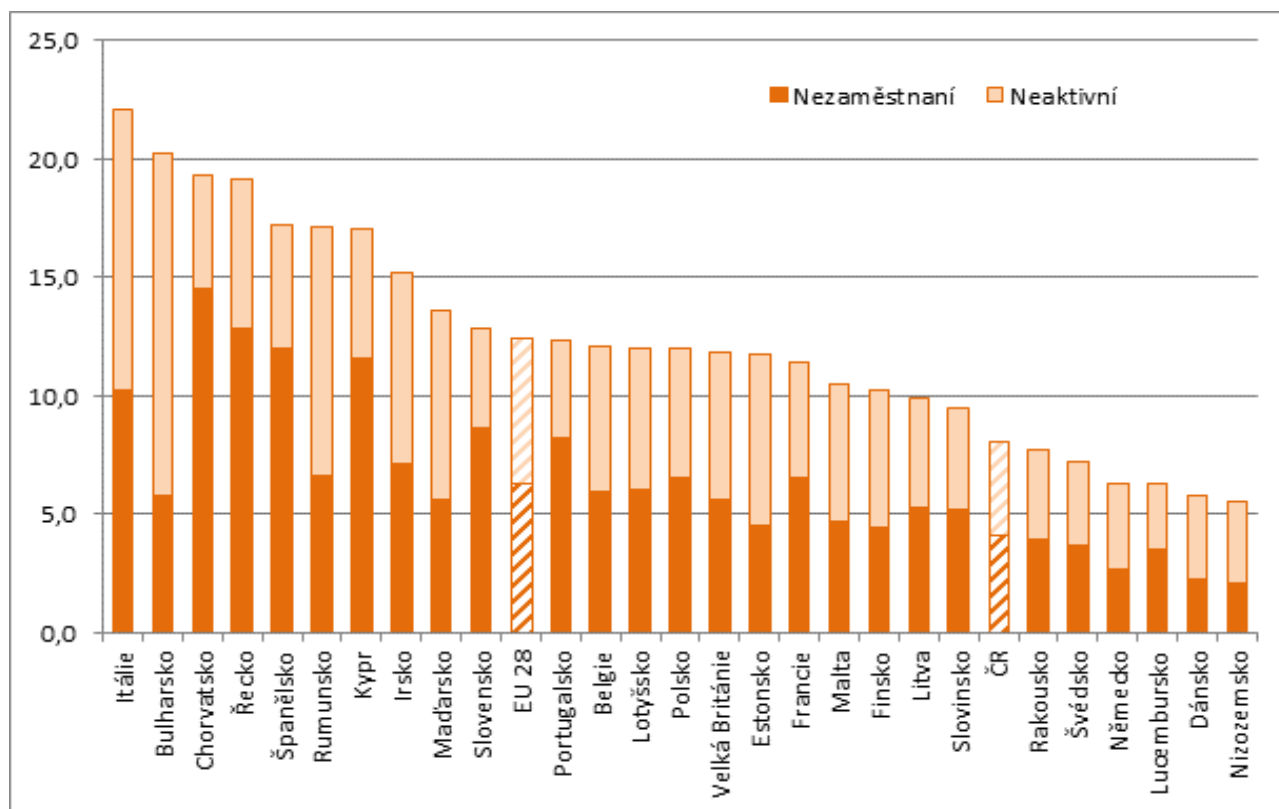
V roce 2014 bylo v celoevropském průměru neaktivních 6,1 % mladých lidí ve věku 15 – 24 let ze skupiny NEET. Procentní zastoupení se však v jednotlivých členských státech EU výrazně liší, v některých zemích přesahuje 10 % (jedná se o Bulharsko, Itálii a Rumunsko). Naopak nejnižší zastoupení ekonomicky neaktivních mladých lidí ve skupině NEET nacházíme v Lucembursku, Nizozemsku a Švédsku (2,8 až 3,5 %).

Česká republika se řadí k zemím, jejichž celkový podíl skupiny NEET v kategorii 15 až 24letých nepřesahuje 8 %, přičemž procentní zastoupení nezaměstnaných jen nepatrně převyšuje podíl neaktivních osob.

¹⁹ European Semester Thematic Fiche. Youth Employment.

Dostupné z http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/2015/youth_employment_20151126.pdf

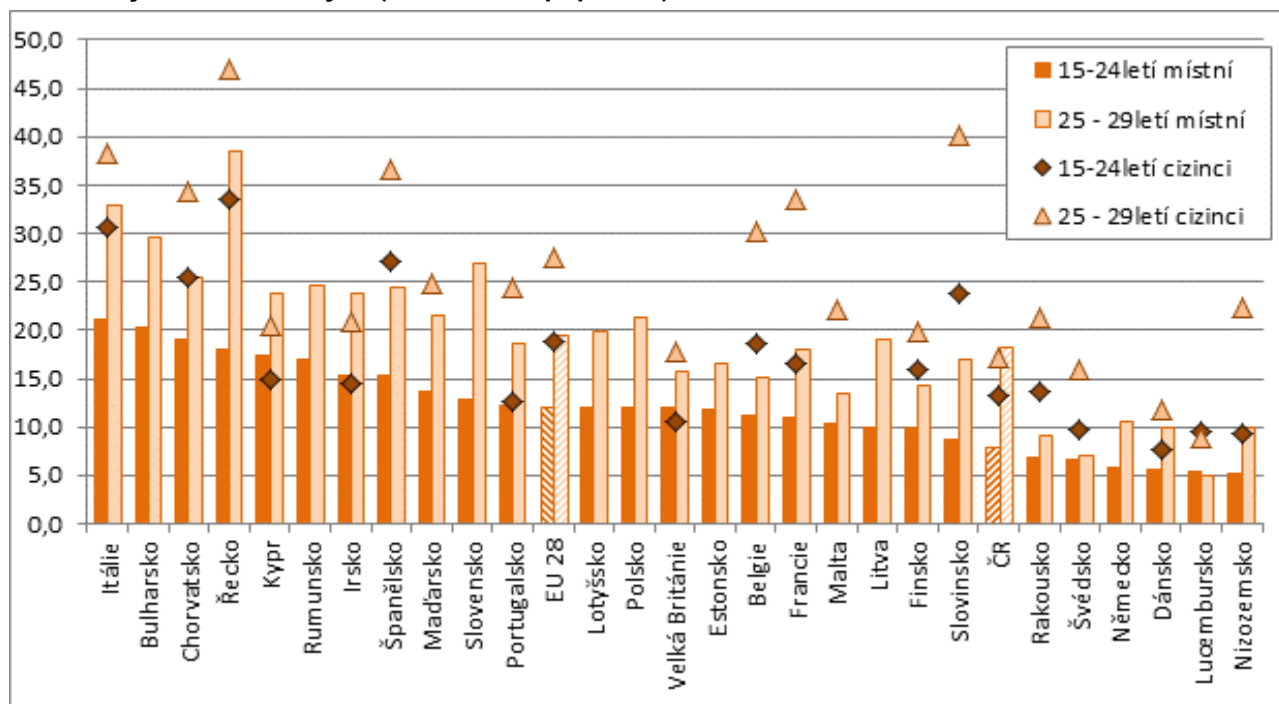
Obr. 29: Struktura skupiny NEET v roce 2014, kategorie 15 – 24letých (% z celkové populace)

Zdroj: Eurostat. Young people neither in employment nor in education and training by sex and age (NEET rates) [edat_lfse_20]

Graf na obrázku 30 zachycuje procentní zastoupení skupiny mladých lidí (15 – 24letých a 25 – 29letých) ze skupiny NEET v rozdělení podle místa narození. Hodnoty v barevně odlišených sloupcích odpovídají situaci osob narozených v dané zemi, kosočtverečky, resp. trojúhelníčky zachycují procentní zastoupení 15 – 24letých, resp. 25 – 29letých cizinců.

Obr. 30: Podíl osob spadajících do skupiny NEET v EU v roce 2014 podle místa narození, kategorie 15 – 24letých a 25 – 29letých (% z celkové populace)

Pozn.: V případě zemí, u kterých chybí kosočtvereček či trojúhelníček, nejsou příslušná data k dispozici.

Zdroj: Eurostat, Young people neither in employment nor in education and training by sex, age and country of birth (NEET rates) [edat_lfse_28]

K interpretaci dat týkajících se osob narozených v zahraničí je opět nutné přistupovat s opatrností, jelikož jsou dostupná pouze pro některé členské země a mnohé z nich přitom vykazují pouze příliš malý vzorek respondentů na to, aby byla data dostatečně spolehlivá. Nicméně i tak se ukazuje, že podíly osob spadajících do skupiny NEET jsou zpravidla výrazně vyšší ve skupině 25 – 29letých než 15 – 24letých, a to jak v případě osob narozených v dané zemi, tak v případě cizinců.

Dále je velice dobře patrné, že osoby narozené v zahraničí mají v obou sledovaných věkových skupinách v průměru výrazně vyšší pravděpodobnost, že se dostanou do situace, kdy nebudou zaměstnání ani se nebudou účastnit žádného vzdělávání nebo odborné přípravy. To však neplatí plošně pro všechny sledované země. V některých z nich jsou rozdíly mezi místními a cizinci minimální, resp. v zemích jako Kypr či Irsko jsou podíly cizinců ve sledovaných věkových skupinách dokonce nižší než procentní zastoupení osob narozených v dané zemi.

5.6 Závěr

Postavení mladých lidí na trhu práce je navzdory postupně se zlepšující ekonomické situaci v rámci evropských zemí stále poměrně problematické a nezaměstnanost mladých představuje i nadále jeden z předních socioekonomických problémů. Evropské instituce i samotné členské státy si uvědomují nutnost vynakládání cíleného politického úsilí zaměřeného na zlepšování situace této skupiny osob a usnadňování jejich začleňování do světa práce, přičemž dostupná data dokládají, že v posledních letech v tomto ohledu skutečně dochází k pozitivnímu vývoji.

Významnou úlohu v ochraně jednotlivce před nezaměstnaností sehrává úroveň dosaženého vzdělání. Evropská komise ve své zprávě týkající se monitoringu vzdělávání a odborné přípravy ukazuje, že **míra dosaženého vzdělání v Evropě roste**, v jednotlivých evropských zemích přibývá osob se středoškolským vzděláním a prosazuje se i nárůst procentního zastoupení mladých lidí s ukončeným terciárním vzděláním.

K postupnému zlepšování situace dochází i v oblasti předčasných odchodů ze vzdělávání. Dostupná data dokládají, že členské státy se stále více přibližují svým cílům a daří se jim dále snižovat počet osob předčasně opouštějících vzdělávací systém. Mezi jednotlivými zeměmi se však stále ještě projevují poměrně výrazné rozdíly. Neúspěchem jsou přitom nejvíce ohroženi žáci ze znevýhodněného prostředí a přistěhovaleckých komunit. Ukazuje se, že žáci narození v zahraničí s výrazně vyšší pravděpodobností předčasně ukončí školní docházku než žáci narození v dané zemi. Zároveň se ukazuje, že míra předčasných odchodů ze vzdělání se v případě těch, kteří přijeli do země před začátkem povinného vzdělávání, neliší od průměrné míry předčasných odchodů ze vzdělávání u osob narozených v dané zemi. Je tedy třeba věnovat více pozornosti těm zahraničním studentům, kteří přicestovali ke konci věku povinného vzdělávání nebo uprostřed školní docházky.

Podíl osob s terciárním vzděláním v kategorii 30 – 34 let mezi cizinci a místními se v celoevropském měřítku liší pouze mírně, mezi jednotlivými členskými státy jsou však patrné poměrně výrazné diference. Odráží se zde i určité viditelné odlišnosti v tzv. migračních vzorcích v rámci Evropy – některé země přitahují osoby s vyšší úrovní vzdělání, zatímco do jiných zemí přicházejí spíše lidé s nižší kvalifikací.

Evropská komise zdůrazňuje, že je nutné oživit investice do vzdělávání, aby se v Evropě vytvořily inkluzivnější vzdělávací systémy a zamezilo se nárůstu vzdělanostní chudoby, která je nadále hlavní příčinou nezaměstnanosti a sociálního vyloučení. Členskými státy pak doporučuje, aby se více zaměřovaly na zlepšení dostupnosti, kvality a relevance svých systémů vzdělávání a odborné přípravy.²⁰

²⁰ <http://knihovna.cuni.cz/monitor-vzdelavani-a-odborne-pripravy-dalsi-investice-do-vzdelavani-nutne-ve-prospech-cele-spolecnosti-2/>

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

[Výběr podle oboru](#)
[Výběr podle školy](#)
[Výběr podle povolání](#)
[Výběr podle videa](#)
[Výběr podle obrázků](#)
[Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

[Vzdělávání a volba oboru](#)
[Uplatnění vzdělání](#)
[Požadavky zaměstnavatelů](#)
[Nezaměstnanost](#)
[Zaměstnanost](#)
[Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

[Volba školy pro žáky se ZP](#)
[Absolventi se ZP a trh práce](#)
[Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
[Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

[Jsem na základce](#)
[Jsem na střední](#)
[Jsem už dospělý](#)
[Jsem poradce](#)

*Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ MOŽNOSTI:

- **výběr podle oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**.